

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

27 EYLÜL-03 EKİM 2021 HAFTASI

İÇİNDEKİLER

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	3
27 EYLÜL – 03 EKİM 2021 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	3
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	4
ENFLASYON VE FAHİŞ FİYATLAR...	9
ENFLASYON SÖYLEMLERİ SAMİMİ Mİ?	10
SANAYİ DAR BOĞAZDA!	11
ENFLASYONUN YÜKSELECEĞİ BEKLENTİSİ ARTIYOR	12
İNŞAAT SEKTÖRÜ KRİZDE, VATANDAŞ KONUT ALAMIYOR!	12
FAİZ KARARININ PERDE ARKASI	13
ÇİMENTO ZAMMI VE YAPI SEKTÖRÜ	15
DEMİRYOLLARINDA DENETİMSİZLİK VE YANDAŞA VERİLEN İHALELER KAZALARA DAVETİYE ÇIKARIYOR!	15
DOĞALGAZA DİKKAT!	17
AKP'NİN YOK SAYDIĞI HİDROELEKTRİK GERÇEĞİ	18
SIYASİ ÇIKARLARINI DÜŞÜNEN ZİHNİYETİN BEDELİNİ MİLYONLARCA ÇOCUĞUMUZ ÖDÜYOR!	19
YANDAŞA KIYAK, VATANDAŞA EZİYET	21
ENERJİDE KÜRESEL VE ULUSAL KRİZ KAPIDA	21
ARTAN PETROL FİYATLARI, ORTA VADEDE TÜRKİYE'NİN DOĞALGAZ FATURASINI KABARTABİLİR	23
'YOK' YOK!	24
YURTTAŞ KİRASINI ÖDEYEMİYOR	25
EMEKLİ YOKSULLUĞU ARTIYOR...	26
GIDA FİYATLARI DAHA DA ARTACAK	29
DİKKAT ÇEKMEYEN HAYAT PAHALILIĞI	31
EN ÇOK KREDİYİ ÜCRETLİLER ÇEKTİ	31
KREDİ BORÇLULARI MEMLEKETİ	33
KAMUNUN SIRTINA 11 YILLIK YENİ YÜK	35
İHALE ZENGİNİ GAZETECİ	36
'ÖZEL' ÖDENEKTEN ÖLÇÜSÜZ HARCAMA	36
AKP'Lİ İBB MECLİS ÜYESİ İHALE AVCISI	37
BORÇ İÇİNDEKİ BELEDİYEDE 'VUR PATLASIN ÇAL OYNASIN'	38
İBB'DE ARABALI VAPUR VURGUNU	38
SAYIŞTAY'DAN KAMUYA ZAYIF NOT	39
HARCAMADA İHTİSASLAŞTILAR	39
MÜDÜR YARDIMCISI AMA BİLGİSİ YOK!	40
ÜLKE NÜFUSUNUN YÜZDE 10'DAN FAZLASI SAVCILIK SORUŞTURMASI ALTINDA!	41
MECLİS'İN GÜNDEMİ SORUNLARDAN UZAK	42
HEDEF DEMOKRATİK PARLAMENTER SİSTEM	42
DEVLET GÜN IŞIĞINDA YÖNETİLİR	43
MARMARA DENİZİ'NDEKİ TEHDİTLER BİTMİYOR	43
KUZEY ORMANLARI TALAN EDİLİYOR	44
KURAKLIK SORUNU VE GÖLLERİMİZ	44
ISLAH ÇALIŞMASI KATLIAMA DÖNÜŞTÜ!	45
GÜVERCİNLİK RES ÇÖPLÜĞÜ OLACAK	46
AKP, AKADEMİYİ DERİNDEN YARALADI	46
SARAY ÇOK, UÇAK BOL AMA YURT YOK	47
ÖĞRENCİLERE 3 YILDA 2'YE KATLANAN FATURA ZULMÜ	47
ÖĞRENCİ ARTTI, YATAK AZALDI	48
ÖĞRENCİLERİN BARINMA KRİZİ, EĞİTİMDEN KOPUŞU VE SUİSTİMALLERİ HIZLANDIRACAK	49
ASRİN FİYASKOSUNA 400 MİLYON DAHA	50
9 MİLYON 374 BİN HANEDE SABİT İNTERNET BAĞLANTISI YOK	50
BİR HAFTADA 872 OKULDA VAKA ÇIKTI	52
400 BİN DOZ AŞI ÇÖPE Mİ GİTTİ?	53
COVID'TEN ÖLEN SAYISI 132 BİN Mİ?	54
GRİP MEVSİMİ GELDİ AMA RİSKLİ GRUPLARA AŞI UYGULANAMIYOR	55
STRATEJİ YOKSUNU DIŞ POLİTİKA EKSENİNDE BÖLGESİNDE YALNIZLAŞAN ÜLKEMİZ!	55
BU HÜKÜMET NE YERLİDİR NE DE MİLLİDİR; BECERİKSİZ VE KİRLİDİR	58

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğrudan olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşısındaki duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşısındaki ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

27 EYLÜL – 03 EKİM 2021 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

***27 Eylül Dünya Turizm Günü**

***28 Eylül 1978'de Sosyalist Enternasyonal, CHP'nin üyelik başvurusunu kabul etti.**

***28 Eylül 1992'de Avrupa Birliği kuruldu.** 1992 yılında, Avrupa Birliği Antlaşması olarak da bilinen Maastricht Antlaşması'nın yürürlüğe girmesi sonucu, var olan Avrupa Ekonomik Topluluğu'na yeni görev ve sorumluluk alanları yüklenmesiyle kurulmuştur.

***28 Eylül 2013'de Çılgın Türkler kitabının da yazarı bürokrat, avukat ve yazar Turgut Özakman hayatını kaybetti.**

***29 Eylül 1992'de PKK, Hakkâri-Şemdinli'deki Jandarma Taburu'na saldırdı. 2'si astsubay 23 asker ile 5 korucu hayatını yitirdi.** Saldırıdan sonra başlayan operasyonlarda 58 PKK mensubu öldürüldü.

***29 Eylül Dünya Kalp Günü.** Kalp ve damar hastalıkları küresel olarak bir numaralı ölüm sebebidir. Kalp ve damar hastalıklarına bağlı ölümlerin artarak, 2030 yılında 22,2 milyona ulaşacağı tahmin edilmektedir.

*1 Ekim Dünya Yaşlılar Günü

*1 Ekim 1992'de Bitlis'in merkeze bağlı Cevizdalı Köyü'ne saldıran **PKK'lı militanlar, 10'u çocuk, 14'ü köy korucusu 37 kişiyi öldürdü**, 20 kişiyi de yaraladı.

*1 Ekim 1995'de **Afyon Dinar'da 6,1 büyüklüğündeki depremde 90 kişi öldü**, 250 kişi de yaralandı.

*2 Ekim 1187'de Selahaddin Eyyubi, Kudüs'ü zapt ederek **88 yıllık Haçlı işgaline son verdi**.

*3-4 Ekim Dünya Yürüyüş Günü

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

-Sanayi Üretiminde Artış Temmuzda Yavaşladı

- Sanayi üretiminde 2020 yılındaki keskin düşüş yol açtığı baz etkisiyle önceki aylarda, geçen yılın aynı ayına göre yaşanan çift haneli artışlar temmuzda yerini yüzde 8,7 oranında bir artışa bıraktı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilere göre temmuzda sanayi üretimi bir önceki aya göre ise yüzde 4,2 oranında azaldı. Sanayi üretimi bir önceki aya göre bu yıl ikinci kez (nisanda yüzde 0,9 azalmıştı) bir önceki aya göre azalıyor.
- Sanayi üretimi bu yılın ilk yedi aylık döneminde ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 22,9 oranında arttı. Geçen yıl aynı dönemde üretim yüzde 4,8 oranında azalmıştı.
- Hem geçen yıl ertelenen iç talebin hem de ihracat artışının tetiklediği üretim, madencilikte yüzde 20,7, imalat sanayiinde yüzde 24, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektöründe yüzde 11,4 oranında artış kaydetti.
- Ocak-temmuz döneminde üretim ara mallarında yüzde 27,5, dayanıklı tüketim mallarında yüzde 35,2, dayanıksız tüketim mallarında yüzde 17,6, enerjide yüzde 11,2, yatırım mallarında ise yüzde 23,75 olarak gerçekleşti.

-Bir Garip Ve Tutarsız Cari İşlemler Açığı Tahmini

- Merkez Bankası bu yıl temmuz ayında Türkiye'nin 683 milyon dolar cari işlemler açığı verdiğini açıkladı. Hem ihracat artışı hem de turizm gelirlerinde yaşanan artış geçen cari işlemler açığının geçen yılın aynı ayına göre 1,3 milyar dolar azalmasına yol açtı. (Geçen yıl Temmuzda 2 milyar dolar açık verilmişti)
- Ocak-temmuz dönemindeki toplam cari işlemler açığı ise 13,7 milyar dolar olarak gerçekleşti. Geçen yıl aynı dönemde 23,2 milyar dolarlık açık verilmişti. Temmuz sonu itibarıyla son 12 aylık cari işlemler açığı ise 27,8 milyar dolar olarak hesaplandı.
- **Tutarsız Tahminler:** Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu 1 Eylül'de yaptığı açıklamada, "**yılın geri kalanında cari işlemler hesabının fazla vermesini**" beklediklerini açıklamıştı.
- Bu açıklamadan dört gün sonra (5 Eylül) Resmi Gazete'de yayımlanan Orta Vadeli Program'da ise bu yılın tümünde 21 milyar dolarlık bir cari işlemler açığı verileceği tahmin edildi.
- Ödemeler dengesi istatistiklerini üreten Merkez Bankası'nın tahmini gerçekleşirse (cari işlemler dengesi yılın kalanında fazla verecekse) yıllık cari işlemler açığının en azından 13,7 milyar dolardan düşük olması gerekiyor.
- Cumhurbaşkanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın birlikte hazırladığı Orta Vadeli Program tahmine göre ise yılın geri kalanında 7-8 milyar dolarlık bir cari işlemler açığı verilmesi bekleniyor.
- **Türkiye Gerçeğinden Kopuş:** Merkez Bankası ile OVP tahminleri arasındaki 180 derecelik fark iktidarın Türkiye gerçeğinden nasıl koptuğunun açık bir kanıtını oluşturuyor. **Merkez Bankası, para politikasını "cari işlemler fazlası" verileceği varsayımı üzerine inşa ederken, hükümet hazine ve maliye ekonomi politikalarını cari işlemler açığı verileceği varsayımına göre şekillendiriyor.**
- **Merkez Bankasının Bilip De Hükümete Söylemediği Ne Var:** Türkiye geçen yıl Ağustos-Aralık döneminde 14,1 milyar dolarlık cari işlemler açığı vermişti. Bu yıl cari açık geçen yılın altında seyrediyor, dolayısıyla 14,1 milyar dolardan daha az bir açık verilme olasılığı çok yüksek. Merkez Bankasının tahmin ettiği gibi cari işlemler fazlası verilmesi ancak TL'nin çok yüksek oranda değer kaybetmesi ya da enerji fiyatlarında şok bir düşüş yaşanması nedeniyle ithalatın hızlı bir şekilde azalmasına bağlı gözüküyor.
- OVP'deki 21 milyar dolarlık açık tahmininin gerçekleşmesi daha yüksek olasılık olarak gözüküyor. Merkez Bankasının, hükümete göre çok daha olumlu bir tahminde bulunması ise Merkez Bankasının hükümetten sakladığı bazı bilgi ve tahminleri olabileceğini akla getiriyor.

• Ancak 1211 sayılı Kanuna göre Merkez Bankası hükümete ekonomik konularda danışmanlık yapmakla da görevli bulunuyor. Merkez Bankası bildiklerini hükümetle paylaşmıyorsa “danışmanlık görevini yapmıyor” demektir. Ancak bildiklerini hükümete aktarmış ve buna rağmen hükümet Merkez Bankasının aksine bir görüşe sahip ise hükümet de “Merkez Bankasına güvenmiyor” demektir.

-Kısa Vadeli Dış Borç 125.3 Milyar Dolar

- Merkez Bankasının geçen ay yaptığı revizyonla (daha önce yanlış hesaplıyormuşum diyerek) 26 milyar dolara yakın azaltarak 125 milyar dolara indirdiği kısa vadeli dış borç stoku temmuzda bir önceki aya göre 245 milyon dolar artarak 125,3 milyar dolara yükseldi,
- Temmuzda kamu sektörünün kısa vadeli dış borçları 630 milyon dolar, Merkez Bankasının borçları 26 milyon dolar artarken, özel sektörün kısa vadeli borçları ise 411 milyon dolar azaldı.
- 125,3 milyar dolarlık kısa vadi borcun 25,3 milyar doları kamu bankalarına, 27,1 milyar doları Merkez Bankasına, 72,9 milyar doları ise özel sektöre ait bulunuyor.

-Gelecek 12 Ayda Ödenecek Dış Borç 168,7 Milyar Dolar

- Türkiye'nin orijinal vadesine bakılmaksızın gelecek 12 aylık dönemde geri ödemesini yapması gereken dış borç miktarı ise 168,7 milyar dolar olarak hesaplanıyor.
- Önceki ala göre 3,7 milyar dolar artan vadesine bir yıldan daha az kalan dış borçların 27,1 milyar doları Merkez Bankasına, 5,1 milyar doları Hazine'ye, 84,1 milyar doları bankacılık sektörüne, 52,4 milyar doları ise diğer sektörlerle ait bulunuyor.
- Diğer bir sınıflamaya göre ise gelecek 12 ayda ödenmesi gereken bu borcun 36,2 milyar doları kamu sektörü, 27,1 milyar doları Merkez Bankası, 105,5 milyar doları ise özel sektör tarafından yapılmak zorunda.

-Özel Sektörün Dış Borcu 237 Milyar Dolar

- Özel sektörün dış borç stoku temmuz ayı itibarıyla 236,6 milyar dolar olarak hesaplandı.
- Merkez Bankasının geçen ay yaptığı yöntem değişikliğiyle 22 milyar dolara yakın azaltılan özel sektörün dış borcunun 163,7 milyar dolarlık kısmını orijinal vadesi bir yıldan daha uzun vadeli olan borçlar, 72,9 milyar dolarlık kısmını ise orijinal vadesi bir yıldan daha kısa vadeli olan borçlar oluşturuyor.
- Özel sektörün dış borcu temmuzda bir önceki aya göre 997 milyon dolar azalırken, geçen yıl sonuna göre ise 3,3 milyar dolar arttı. Artışın tümüne yakını kısa vadeli dış borçlardan kaynaklandı.

-Dış Borç İçin Ödenen Faiz

- Türkiye dış borçları için bu yılın ilk yedi aylık döneminde 7,6 milyar dolarlık faiz ödemesi gerçekleştirdi. Ödemenin 3 milyar dolarlık kısmını Merkez Bankası da dahil kamu sektörü, 4,6 milyar dolarını ise özel sektör gerçekleştirdi.
- **AKP Döneminde Ödenen Faiz:** Böylece 2003 yılı başından bu yana Türkiye'nin dış borçlar için dışarıya yaptığı faiz ödemeleri 191 milyar doları buldu.
- Bu ödemenin 88,5 milyar dolarlık kısmını kamu sektörü, 102,4 milyar dolarını ise özel sektör gerçekleştirdi.

-Merkez Bankasının Rezervi

- **Brüt Rezerv (Varlık):** Merkez Bankasının, **brüt rezervi** (altın + döviz); 3 -10 Eylül haftasında 944 **milyon dolar artarak 120 milyar 141 milyon** dolara yükseldi.
- Geçen hafta **döviz rezervi** 1 milyar 615 milyon dolar artarak **79 milyar 661 milyon** dolara yükselirken, **altın varlıkları** 671 milyon dolar azalarak **40 milyar 480 milyon** dolara geriledi.
- **Borçlar (Yükümlülük):** Merkez Bankasının bilanço içi döviz ve altın borçları geçen hafta 82 milyon dolar azalarak 104 milyar 708 milyon dolara inerken, bilançosunda gözükmeyen (bilanço dışı) **döviz ve altın swap borçları** ise 636 milyon dolar artarak 68 milyar 46 milyon dolara yükseldi. Dolayısıyla brüt rezervdeki artışın 636 milyon doları swap borçlanmalarından kaynaklandı.
- Swap dahil toplam **döviz ve altın borçları 554** milyon dolar artarak **172 milyar 745 milyon dolara** çıktı.
- **Net Rezerv:** Böylece Merkez Bankasının (*kamunun Merkez Bankasındaki mevduatı da borç kabul edildiğinde*) swap borçları dahil **net rezervi, 384 milyon dolar iyileşerek (eksi) -50,6 milyar dolar oldu.**

- IMF ile 2002 yılında imzalanan Stand-by anlaşması ile tanımlanan analitik bilançoya göre ise (kamunun döviz mevduatı Merkez Bankası borcu **sayılmadığında**) net rezervi (eksi) – **39,2 milyar** dolar olarak hesaplandı.

-Sıcak Para

- Yabancıların Türkiye'deki hisse senedi, iç borçlanma kâğıdı, banka mevduatı ve swaplardan oluşan **sıcak para stoku** 3 – 10 Eylül haftasında, 909 milyon dolar azalarak **77,1 milyar dolara** geriledi. Ancak sıcak para stoku yıl başındaki düzeyinin 12 milyar dolar altında bulunuyor.
- Kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında geçen hafta yabancılar net olarak 52,7 milyon dolarlık hisse senedi sattılar, 325 milyon dolarlık (net) devlet iç borçlanma kâğıdı, 5,3 milyon dolarlık da şirket borçlanma kâğıdı satın aldılar. Swap alacaklarını da 20 milyon dolar azalttılar.
- Yabancıların mevduatları ise 400 milyon dolar azaldı.
- Yabancı yatırımcıların 10 Eylül itibarıyla Türkiye'deki portföylerinin 23,1 milyar dolarlık kısmı hisse senedi, 10 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör borçlanma kâğıdı ve repo, 3048 milyar dolarlık kısmı döviz ve TL mevduatlarından, 13,6 milyar doları da swap alacaklarından oluşuyor.
- Yabancı yatırımcılar kur ve fiyat değişimlerinden arındırıldığında bu yıl 1 Ocak – 10 Eylül günleri arasında hisse senedi ve iç borçlanma kâğıtlarında net olarak 908 milyon dolarlık alım yaptılar. Swap alacaklarını da 7,1 milyar dolar azalttılar. Dolayısıyla **yıl başından bu yana net sıcak para çıkışı (kur farklarından arındırılmış) 6,1 milyar** dolar oldu.

-Bütçe Gerçekleşmeleri

- Temmuzda 45,8 milyar lirayla rekor bir açık veren Merkezi Yönetim Bütçesi, ağustosta ise 40,8 milyar liralık fazla verdi. Temmuzda açığın, ağustosta da fazlanın bu kadar yüksek gerçekleşmesinde temmuzda tahsil edilmesi gereken 27 milyar liralık vergi gelirinin tahsilinin ağustos ayına kalmasından kaynaklandı.
- Ocak-Ağustos döneminde ise bütçe açığı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 66,2 oranında azalarak 37,5 milyar lirada kaldı.
- **Bu ay başında açıklanan Orta Vadeli Program'da 2021 yılı bütçe açığı 230 milyar lira olarak tahmin ediliyordu. Yılın ilk sekiz ayında 38 milyar lira açık veren bütçedeki yıllık açığın 230 milyar liraya ulaşabilmesi için kalan dört ayda toplam 192 milyar liralık açık verilmesi gerekiyor.**
- Bütçe açığının geçen yıla göre yüzde 66 oranında daralmasında vergi gelirlerindeki yüksek oranlı artışlar belirleyici oldu. Vergi gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 39,7 oranında artarken, toplam bütçe gelirlerindeki artış hızı ise yüzde 34,1 olarak gerçekleşti. Bütçe gelirleri 872,6 milyar liraya yükseldi.
- Aynı dönemde bütçe harcamaları ise yüzde 19,5 oranında artarak 910 milyar lira oldu.
- Bu dönemde bütçeden yapılan personel harcamaları yüzde 17,6, mal ve hizmet alımları yüzde 16, cari transferler yüzde 15, yatırım harcamaları yüzde 22, faiz ödemeleri ise yüzde 39,9 oranında arttı.
- **Ocak-ağustos dönemi bütçe gerçekleşmeleri, iktidarın salgından olumsuz etkilenen kesimlere bütçeden karşılıksız destek vermesini sağlayacak bir mali alanı olduğu halde vermediğini, aksine vergi ve diğer yükleri artırdığını gösteriyor.**

-Bütçeden Ödenen Faiz

- Önceki yıl olduğu gibi bu yıl da bütçede en hızlı artan harcama kalemi yüzde 39,9'la faiz oldu. Ocak-Ağustos döneminde devlet bütçeden 128,2 milyar liralık faiz ödemesi gerçekleştirdi. Bu tutarın yıl sonunda 180 milyar lirayı bulacağı tahmin ediliyor.
- Faiz ödemelerinin 88 milyar liralık kısmı iç borçlar, 25,3 milyar lirası dış borçlar için, 14,5 milyar lirası ise hem iç hem de dış piyasalardan borçlanma amacıyla kullanılan kira sertifikası ve benzeri borçlar için yapıldı.
- **AKP Döneminde Ödenen Faiz:** Bu yıl şimdiye kadar yapılan 128 milyar liralık ödemeyle birlikte AKP döneminden Devlet bütçesinden ödenen toplam faiz 1 trilyon 194 milyar lirayı buldu. Bu ödemenin 923 milyar lirası bütçeden iç borçlar için yapılan faiz ödemelerine, 215,6 milyar lirası dış borçlar için bütçeden yapılan faiz ödemelerine, 55 milyar lirası da diğer borçlanma araçları için yapıldı.
- **Gelecek Yıllarda Da Artacak:** 128 milyar dolarlık Merkez Bankası rezervi satıldığı halde bir türlü düşürülemeyen faiz oranları yüzünden bütçeden yapılacak faiz ödemeleri önümüzdeki yıllarda da hızla artmaya devam edecek.

- OVP’de yer alan tahminlere göre faiz harcamaları gelecek yıl da bu yıla göre yüzde 34 artacak ve 240,4 milyar liraya çıkacak, 2023 yılında 291 milyar lira, 2024 yılında ise 320,4 milyar lira olacak.
- Her 100 liralık verginin,2021 yılında 17 lirası, 2022 yılında 19 lirası 2023 yılında 20 lirası, 2024 yılında da 19,4 lirası faize gidecek.

-Kredi Ve Mevduat Gelişmeleri

Mevduat

- Bankalardaki toplam mevduat, kurda yaşanan artışın da etkisiyle 79 milyar lira artarak 3 trilyon 999 milyar liraya yükseldi.
- TL cinsinden mevduatlar 39,5 milyar lira artarak ve 1 trilyon 805 milyar liraya çıktı.
- 111 milyon dolar daha artarak 261,2 milyar dolara yükselen döviz ve altın cinsinden mevduatların TL karşılığı ise kurda yaşanan artışın da etkisiyle 39,6 milyar lira artarak 2 trilyon 195 milyar lira oldu.
- **Dolarizasyon:** Döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payı (dolarizasyon oranı) da yüzde 54,9 oldu. Yurt içi ve yurt dışı kaynaklı toplam mevduatın yarısından çoğunu yabancı para cinsinden açılmış mevduatlar oluşturmaya devam etti.
- **Dolarizasyon;** gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 56,2’ye yükseldi. Gerçek kişilere ait döviz mevduatları 6 – 13 Eylül günleri arasında 688 milyon dolar azalarak 165,1 milyar dolara geriledi.

Krediler

- Bankaların verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) 6 - 13 Eylül günleri arasında, 37,2 milyar liralık artışla 3 trilyon 937 milyar liraya yükseldi..
- Bu günler arasında TL krediler 14,9 milyar lira genişlerken, döviz cinsinden kredilerin TL karşılığında ise tümüyle kur artışının etkisiyle 22,2 milyar liralık artış oldu. Döviz kredileri gerçekte ise dolar cinsinden 311 milyon dolar azalarak 164,9 milyar dolara geriledi.

-Vatandaşın Toplam Borcu 1 Trilyon Sınırını Aştı

- **Bankalara Ve Finansman Şirketlerine:** BDDK’nın kısıtlamaya çalışmasına rağmen, vatandaşların bankalara ve finansman şirketlerine olan borcu (takipteki borçları da dahil) 3 – 10 Eylül günleri arasında 6,2 milyar lira artarak 950 milyar liraya yükseldi. Bu borcun 20,8 milyar lirası vadesinde ödenmediği için takibe alınan kredi ve kredi kartı borçlarından oluşuyor.
- Bankalar ve finansman şirketlerine olan borcun 760,8 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinden, 189 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 4,1 milyar liralık, kredi kartı borçlarında ise 2,1 milyar liralık genişleme yaşandı. (*BDDK, tüketici kredileri ve kredi kartı borçlanmalarını sınırlandırmak için geçen hafta, 50 bin liranın üzerindeki kredilerin vadesini 36 aydan 24 aya düşürdü, ayrıca bankaların asgari tutar ödenmeden de kredi kartı ekstresi borcunu ertelemelerine ilişkin uygulamaya 30 Eylül itibariyle son verildi*)
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen takipteki borçları da 15,2 milyar lirası tüketici kredilerinden, 5,6 milyar lirası da kredi kartlarından olmak üzere toplam 20,8 milyar lira düzeyinde bulunuyor.
- **Varlık Yönetim Şirketlerine Borç:** Bu arada bankaların vatandaşın zamanında tahsil edemedikleri için takibe aldıkları ancak daha sonra da varlık yönetim şirketlerine sattıkları alacaklarından kaynaklanan vatandaşın borcu da Mart 2021 sonu itibariyle 30,3 milyar lira olarak açıklandı.
- **TOKİ’ye Olan Borç:** Vatandaşların taksitli konut alımları nedeniyle Toplu Konut İdaresine (TOKİ) olan borçları ise 26,4 milyar lira düzeyinde bulunuyor.
- **Toplam Borç:** Böylece **vatandaşların**, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ’ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) **toplam borcu 1 trilyon 7 milyar liraya ulaştı.**

-Faiz Oranları

Kredi Ve Mevduat Faiz Oranları

- 10 Eylül itibariyle bankaların bir yıl vadeli TL cinsinden mevduata uyguladığı yıllık faiz oranı bir önceki haftaya göre 0,36 puan artarak yüzde 18,77'ye yükseldi. Bir yıla kadar vadeli ticari kredi faizleri ise 0,22 puan azalarak yüzde 20,43'e geriledi.

Merkez Bankası Fonlama Faizi

- Merkez Bankasının çeşitli yollardan bankalara verdiği paranın (17 Eylül'de 300,9 milyar lira) ağırlıklı ortalama faizi de 17 Eylül itibariyle yine yüzde 19 oldu.

İç Borçlanma Kağıtlarının Faizi

- İki yıl vadeli devlet tahvili 17 Eylül günü kapanışta yüzde 17,68 faiz oranıyla (**gösterge faiz**) işlem gördü.
- Beş yıl vadelinin faizi de yüzde 17,61'e 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 17,15'e indi.
- **Faiz oranları iki yıl vadelide 0,23 puan, 5 vadelide yüzde 0,01 ve 10 yıl vadelielerde 0,1 puan azaldı.**

Risk Primi (CDS)

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası- 5 yıl vadeli*) ise geçen hafta yüzde 1,27 oranında artarak 17 Eylül itibariyle **362,36** oldu.
- CDS'i Türkiye'den yüksek ülke olarak bir ter Arjantin bulunuyor. Türkiye diğer tüm ülkelerden daha yüksek bir risk primine sahip bulunuyor.
- Risk primi son 5 yılda en düşük noktaya 152,28'le 5 Ocak 2018 tarihinde inmiş, en yüksek noktaya da 643,15 değeriyle 10 Mayıs 2020 tarihinde çıkmıştı.

-İcra Dairelerindeki Dosya Sayısı 22,9 Milyon

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yıl 1 Ocak- 17 Eylül günleri arasında icra ve iflas dairelerine toplam 5 milyon 177 bin yeni dosya geldi. Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyondan fazla arttı.
- Aynı dönemde 4 milyon 434 bin icra dosyası da sonuçlandırıldı.
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı ise bir yıl öncesine göre (17 Eylül 2020 tarihine göre) 2 bin azalarak 22 milyon 953 bin oldu.

-Tarımda Üretici Fiyatları Yüzde 24,7 Arttı

- TÜİK'in belirlemelerine göre tarım ürünleri üretici fiyatları temmuzda bir önceki aya göre yüzde 1,77 oranında artış gösterdi.
- Tarımsal girdi fiyatlarının yıllık yüzde 28 oranında arttığı bir dönemde, tarım ürünleri üretici fiyatlarındaki artış ise yüzde 24,7 olarak gerçekleşti.

-Konut Satışları Çakıldı, Konut Fiyatları Yüzde 31 Arttı

- TÜİK'in verimlerine göre ağustosta konut satışları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 17 oranında azalarak 141 bin 400'e geriledi. Satışlarda yaşanan azalma kredili (ipotekli) konut satışlarındaki yüzde 64'lük azalmadan kaynaklanıyor.
- Ocak- ağustos döneminde ise konut satışları geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 21,7 oranında azalarak 801 bin 995'e geriledi. Geçen yıl iktidar kamu bankalarını ucuz konut kredisi vermeye zorlamış, bu da hem konut satışlarını hem de konut fiyatlarını önemli ölçüde artırmıştı.
- Bu dönemde ipotekli (kredili) konut satışları geçen yıla göre yüzde 67,9 oranında azalırken, diğer yöntemlerle yapılan satışlar ise yüzde 17,9 oranında artış kaydetti. İpotekli konut satışları 473 binden 152 bine geriledi. Diğer satışlar ise 551 binden 650 bine çıktı.
- **Yabancılara Yapılan Konut Satışları:** 250 bin dolar değerinde konut satın alanlara Türk vatandaşlığı verilen Türkiye'de yabancılara yapılan konut satışları ise ağustosta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 50,7 oranında artış yaşandı.
- **Ağustosta, Türkiye'den en fazla konutu 911 konutla İran, 900 konutla Irak, 451 konutla Rusya, 313 konutla Afganistan, 264 konutla Kuveyt, 262 konutla Almanya uyruklular aldı**

- Yabancılara yapılan konut satışları ocak-ağustos döneminde ise yüzde 47,6 oranında artarak 30 bin 849'a kadar çıktı.

- Ocak-ağustos döneminde yabancılara satılan konutların 4 bin 631'ini Irak, 4 bin 600'ünü İran, 2 bin 575'ini Rusya, 1.819'unu Afganistan, 1.186'sını Almanya, 1.129'unu Kazakistan uyruklular aldı.

- **6,5 Yılda 222 Bin Konut:** Yabancılar 2015 yılı başından bu yana Türkiye'den toplam 222 bin 361 konut satın aldılar.

- **Konut Fiyatları Yüzde 31 Arttı:** Merkez Bankasının verilerine göre ise satışlarda yaşanan azalmaya rağmen konut fiyatlarındaki hızlı artış sürüyor. Konut fiyatları temmuzda bir önceki aya göre yüzde 2,8, geçen yılın temmuz ayına göre ise yüzde 31 oranında artış kaydetti. Konut birim fiyatı (metrekare fiyatı) temmuzda 4 bin 669 lira olarak hesaplandı. Son bir yılda metrekare fiyatında 1.216 liralık artış yaşandı.

- Yıllık fiyat artışı yeni konutlarda yüzde 35,4, eski konutlarda ise yüzde 29,7 olarak gerçekleşti.

- İnşaat maliyetlerindeki yüksek oranlı artışlar konut fiyatlarının gelecek aylarda da yükselerek devam edeceğine işaret ediyor.

-Temmuzda Perakende Satışlar Yüzde 32, Cirolar İse Yüzde 45 Arttı

- TÜİK'in verilerine göre bu yıl temmuz ayında perakende satış hacmi geçen yılın aynı ayına göre cari fiyatlarla yüzde 32,7, sabit fiyatlarla ise yüzde 12,3 oranında arttı.

- Temmuzda sanayii, inşaat, ticaret ve hizmetler sektörlerinin cirosu ise yine yıllık olarak yüzde 45,1 oranında artış gösterdi.

- Bu dönemde sanayi sektörünün cirosu yüzde 26,5, inşaat sektörünün cirosu yüzde 26,5, ticaret sektörünün cirosu yüzde 29,7, ticaret sektörünün cirosu yüzde 33,8 ve hizmetler sektörünün cirosu da yüzde 77,2 oranında yükseldi.

-Otomobilde Üretim Yüzde 5, Satışlar Yüzde 23 Arttı

- Ocak-Ağustos döneminde Türkiye'nin otomobil üretimi geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 5,2 oranında artarak 510 bin696'ya yükselirken, iç piyasada yapılan otomobil satışları ise yüzde 23,3 artarak 391 bin 392'ye yükseldi.

- İç piyasaya satılan otomobillerin 158 bin 22'sini Türkiye'de üretilen, 233 bini 370'unu ise ithal edilenler oluşturdu. Yerli otomobil satışları yüzde 27,7, ithal otomobil satışları ise yüzde 20,5 oranında arttı.

- Aynı dönemde otomobil ihracatı ise yüzde 1,4 oranında artarak 365 bin 227 olarak gerçekleşti.

ENFLASYON VE FAHİŞ FİYATLAR...

İktidar, market ve hal baskınlarıyla görüntüde enflasyonla mücadele ettiğini söylerken, iki yıl önce aynı uygulamaları yapan iki bakan şu anda görevde bile değil. Kaldı ki iktidar 'fahiş fiyat' dese de ağustos ayı Tarım-ÜFE enflasyonu yüzde 24,69 artışla rekor kırdı. Tüm dünyada gıda fiyatları yükselirken, ülkeler orta-uzun vadeli akılcı yeni stratejilere yöneliyor!

Enflasyon ve hayat pahalılığı gerçeğini, gıda fiyatlarındaki olağanüstü artışları kabullenmek zorunda kalan iktidar, akılcı ve sonuç alıcı çözümler yerine görüntüyü kurtarmak amaçlı politikalara yönelmeyi tercih ediyor. Market zincirlerinde, manav ve Pazar yerlerinde kameralar eşliğinde 'etiket teftişi' yapan Ticaret Bakanlığı memurlarının görüntüleri her akşam haberlerde ekranlara getiriliyor. Bunun yanı sıra ikisi hariç diğerleri CHP'li Büyükşehir Belediyeleri'nin görev yaptığı 9 ildeki (İstanbul, Ankara, Antalya, Adana, Mersin, İzmir, Aydın, Bursa, Samsun) 10 Toptancı Yaş Meyve Sebze Halinde de Ticaret Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı denetim elemanları hal esnafına yönelik depo baskınları, etiket-fatura-irsaliye denetimleri başlattı.

2019 yılında benzer uygulamaları yerel seçimler öncesinde uygulamaya koyan, o dönemde başta İstanbul olmak üzere AK Partili belediyelere tanzim satış çadırları kurduran, esnafa, pazarcıya, üreticiye, marketlere para cezaları keserek fiyatları düşürmeye çalışan iktidar tamamıyla başarısız oldu. Üstelik o dönemde hal esnafını, üreticiyi 'Gıda teröristi' olarak nitelendiren Hazine ve Maliye Bakanı ile Fahiş Fiyat Komitesi kuran Ticaret Bakanı artık görevde değil.

İktidar etiketleri, fahiş fiyat artıran gıda teröristlerini itham etmeyi sürdürse de TÜİK'in geçen hafta açıkladığı ağustos ayı tarım ürünleri üretici fiyat endeksinde (Tarım-ÜFE) son 26 ayın en yüksek artışı gerçekleşti. Tarımsal üretimdeki resmi enflasyon yıllık yüzde 24,69'a ulaşmış durumda.

Tarım-ÜFE, Ağustos ayında bir önceki aya göre yüzde 1,77 yükselirken, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 24,69 artarken bu yılın Ocak-Ağustos dönemi sekiz aylık artış ise yüzde 12,37 oldu. Böylece Tarım-ÜFE, Haziran 2019'dan bu yana en yüksek seviyeyi gördü.

- Her başı sıkıştığında nihai ürün ithalatına kapıları açarak üreticiyi üretimden soğutan iktidar, yerli üreticinin hasat mevsiminin başladığı dönemde buğday, arpa, mercimek, çavdar vb. hububat ve bakliyat ithalatında gümrük vergilerini yılsonuna kadar sıfırladı.

Daha önce de bu yöntem kuru fasulyede, nohutta, pirinçte, soğanda, patatesten, otta, samanda denendi. Milyarlarca dolar yabancı üreticiye giderken, devlet gümrük vergisinden feragat ederken hem fiyatlar düşmedi hem de yerli üretici perişan edilerek üretimden uzaklaştırıldı.

TL'nin 2018'den bu yana yüzde 100'e yakın değer kaybetmiş olması, üretici fiyatlarının (Yİ-ÜFE) yüzde 45'e tüketici fiyatlarının yüzde 19,25'e gelmesinde TL'deki ağır değer kaybının yanı sıra, pek çok üründe kullanılan ithal girdilerin fiyatlarının da kur artışlarından dolayı hızla yükselişinin katkısını iktidar görmek istemiyor.

İktidara yakın en büyük market zincirlerinden birisinin CEO'su yapılan denetimlerde peynir ve diğer süt ürünlerinde 'haksız-fahiş fiyat artışını' sorgulayan denetim elemanlarına 'Çiğ süt fiyatlarını belirleyen, fiyatlara zam yapan hükümetin kendisi' dediğini aktarıyor medyada.

Dünya ülkeleri, gelişmiş ekonomiler, gıda şirketleri, market zincirleri, gıda üretimini ve tüketiciye ulaştırılmasını stratejik öncelikler arasına alıp, orta ve uzun vadeli gıda güvencesini, üretimini garantiye alacak, üreticiyi teşvik edecek, gıda enflasyonunu dizginleyecek strateji arayışlarına yöneliyor.

Türkiye'de ise iktidarın çözümü; sıfır gümrüklü ithalat ve üreticiyi terörist, marketçiyi hain ilan ederek etiket teftişlerine, hal baskınlarına çıkmak! Ancak artık ithalatta çözüm olmuyor. Kurlardaki yükseliş nedeniyle ithal tarım ve hayvancılık ürünleri, gıda ürünleri de oldukça pahalıya geliyor.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) son çıktığı yüzbinlerce tonluk, buğday, arpa, hububat-bakliyat ihalelerinde hem ürün bulmakta sıkıntıya düştü hem de ihalede dolar-euro bazında gelen fiyat teklifleri, içeride yerli üreticiye verilen taban fiyatın üç katı düzeyinde gerçekleşti.

ENFLASYON SÖYLEMLERİ SAMİMİ Mİ?

İktidar, enflasyonla mücadelede ve gıda enflasyonunu aşağı çekmekte, samimi görünmüyor!

İktidar enflasyonla mücadelede, gıda enflasyonunu aşağı çekmekte samimi ise sonuç alınabilecek basit birkaç öneriyi burada sıralamak isteriz.

*Öncelikle üretimi ve üreticiyi teşvik politikalarına yönelmek ve ürüne verilecek asgari taban fiyatı önceden ilan edip, alım garantisi vererek ürün ve üretim planlamasını devreye sokmak gerek.

*Çok olağanüstü bir durum olmadıkça nihai ürün ithalatına gidilmemeli, gümrüksüz ithalat uygulamasına son verilmeli.

*Bunun yerine üretime başlama noktasında girdi maliyetlerini düşürecek tohum, ilaç, gübre vb. ithal girdilerin gümrükleri sıfırlanarak, üreticiye en düşük maliyetle erişim sağlanmalı.

*Tarımsal sulamada kullanılan elektrik, mazot enerji faturalarında ÖTV-KDV sıfırlanmalı faturanın asgari yüzde 50'si devlet tarafından üstlenilmeli.

*Devlet özelleştirilen elektrik şirketlerine döviz bazında kilovatsaat başına alım garantisi verirken, otoyol-köprülere araç, şehir hastanelerine hasta garantisi verirken, üreticiye de ürün bazında (buğday, arpa, bakliyat, ayçiçeği, soğan, patates vs.) ekim dönemi öncesinde ürününü satın alma, fiyat garantisi ve hasat döneminde enflasyona endekli fiyat artış garantisi vermeli.

*Üreticinin an itibarıyla tüm borçları en az 3 yıl süreyle faizsiz olarak ertelenmeli, Ziraat bankası kredilerinin yüzde 80'i düşük faizle ya da faiz sübvansiyonu ile tarım ve hayvancılığa tahsis edilmelidir.

- COVID-19 gıda üretiminin ve gıdaya erişimin ne kadar stratejik ve hayati olduğunu gösterdi.

Salgın süreci atlatılsa bile iklim ve su krizi nedeniyle gıda ve üretimin bu stratejik konumu önümüzdeki yıllarda daha da artacak. Bugünden orta ve uzun vadeli üretim planlaması, üretici eğitimi, kentten kırsala dönüş, tarımsal arazilerin korunması ve arındırılması vb. stratejiler uygulama takvimine bağlanarak tüm üreticilerin önlerini görebilmelerini sağlayacak şekilde önceden ilan edilmelidir.

*Öncelik ithalat yerine yerel üretim olmak zorunda. Market zincirlerinin üreticiyi istismar etmesini önleyecek, tüccarın üreticiyi borçlandırarak, daha hasada kalmadan ürününü kapatmasını engelleyecek, üreticiyi 'sözleşmeli üretici' konumuna getirip tarım işçisine dönüştürecek gidişata son verecek yasal altyapı süratle hazırlanıp yasalastırılmalıdır.

*Gerek ülkemizde gerekse dünyada gıda israfının ulaştığı boyutlar karşısında bunun önüne geçecek mekanizmalar, depolama sistemleri, tedarik zincirleri plan ve program kapsamına alınmalıdır.

*Tüm araştırmalar üretilen gıdaların asgari üçte birinin nakliye, pazarlama, perakende satış ve tüketim aşamalarında kaybolduğunu, israf edildiğini, atıldığını göstermektedir. Gıda fiyatlarının düşmesi için öncelikle gıda israfına karşı farkındalık yaratacak bir eylem planı hızla devreye konulmalı, kampanya yürütülmelidir.

*Gıda tedarikinin güvence altına alınması için ilk adımın atılması gereken yer tarla, bahçe, besi çiftlikleri, ahırlar vb. dir. Yüksek gıda enflasyonunun başlangıç noktası tarlaya atılan tohumdan başlayarak fidan, sulama, ilaçlama gibi tüm üretim aşamalarını kapsamaktadır.

*İthalatta gümrük vergisini sınırlama desteği, üretim desteği bu aşamadan başlatılarak ürün maliyeti aşağı çekilmeli ancak bu noktadan itibaren 'tarladan-rafa-tezgâha-sofraya zinciri' her aşamasında denetime ve izlemeye tabi olmalıdır.

*Merkezi yönetimin, yerel yönetimleri dışlayarak sorunu baskınlar ve etiket teftişleriyle çözmeye yönelmesi, sonuçsuz kalmaya mahkûmdur.

*Yerel yönetimlerin, büyükşehir kırsalındaki üretim çabaları desteklenmeli, büyükşehir çeperlerinde gerçekleştirilecek üretimin pazara, markete, rafa ulaşım maliyetinin düşüklüğü dikkate alınarak, yerel yönetimlerle iş birliğine, ortaklaşa üretim faaliyetlerine merkezi yönetimin de desteği, katkısı sağlanmalıdır.

Tüm bunların da ötesinde; tarım, hayvancılık, üretimin-üreticinin desteklenmesi başlı başına kapsamlı şekilde ele alınmalıdır.

Ziraat odaları, Üretici Birlikleri, Tarım Satış Kooperatifleri, ürün bazlı Sivil toplum dernekleri (SETBİR, GİMAT vb.), ziraat mühendisleri ve Veteriner Hekim örgütleri vs. ile birlikte geleceğin en stratejik alanı olan tarım ve hayvancılık konusunda en geniş katılımlı Üretim-Üretici Şurası toplanarak ortak akıl devreye sokulmalı, verimli toprakları, akarsuları, otlakları, yaylaları, meraları ile ülkenin üretim potansiyeli ayağa kaldırılarak Türkiye **gıda üretimi ve ihracatında dünya sahnesinde yerini almalıdır.**

SANAYİ DAR BOĞAZDA!

Aylık yüzde 4,2 daralan sanayi üretimi, yıllık olarak yüzde 15,1 olan beklentilerin yarısı düzeyinde gerçekleşerek yüzde 8,7 oldu!

İkinci çeyrekte yüzde 21,7 olarak açıklanan büyüme hızında en önemli etkenlerden birisi olan sanayideki üretim artışının son iki çeyrekte gerileyeceğine dönük öngörüm, temmuz ayı endeksleriyle teyit edildi. Aylık yüzde 4,2 daralan sanayi üretimi, yıllık olarak yüzde 15,1 olan beklentilerin yarısı düzeyinde gerçekleşerek yüzde 8,7 oldu.

Bu yılın ikinci çeyreğinde iç tüketim artışının ardından yüzde 21,7'lik büyüme hızına en büyük katkıyı sağlayan sanayi üretimi artışı üçüncü çeyreğin ilk ayı olan temmuz da oldukça sert bir düşüş gösterdi. Bu da sanayinin üretimi azaltmaya geçtiğini, çarkların yavaşladığını gösteren en önemli kriterlerden birisiydi. TÜİK tarafından açıklanan temmuz ayı sanayi üretim endeksi verileri de bu yavaşlamayı doğrular nitelikte.

- Buna göre, sanayi üretimi temmuzda aylık yüzde 4,2 daraldı. Yüzde 15,1 artması beklenen yıllık üretim artışı ise yüzde 8,7 ile beklentilerin oldukça altında kaldı.

Kesintisiz olarak 13 aydan bu yana artış gösteren sanayi üretim endeksinin bu eğilimi sürdüreceği yönündeki beklentiler oldukça yüksekti. Buna paralel olarak da temmuz ayında endekste en az yüzde 15 ve üzerinde bir artış gerçekleşmesi bekleniyordu. Aksine sanayi üretimi temmuzda aylık bazda yüzde 4,2 daraldı.

Alt sektörlere bakıldığında temmuzda yıllık olarak ve baz etkisiyle geçen yılın aynı ayına kıyasla madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi yüzde 15,2, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 7,9, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi yüzde 11,7 artış gösterdi.

Bir kez daha vurgulamak gerekirse bu artışta geçen yıl COVID19 nedeniyle yaşanan üretim düşüşünden kaynaklı baz etkisi en önemli unsur. Aylık olarak bakıldığında ve bir önceki aya göre alt sektörlerdeki sanayi üretimindeki endeks gelişmeleri irdelendiğinde; madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi yüzde 1,8 ve imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 5 azaldı.

Sanayi üretiminin böylesine sert bir şekilde yavaşlama ve üretim düşüşü eğilimine girmesi önümüzdeki aylar için de üretim, imalat ve istihdam açısından olumsuz bir gelişme. Temmuz ayı endeksi sanayide üretim çarklarının hız kestiğini, yavaşlama ve düşüş sürecine girildiğini gösterirken, bunun yansıması kapasite kullanımında gerileme ve sanayi istihdamında daralma olarak kendisini gelecek aylarda gösterecektir.

ENFLASYONUN YÜKSELECEĞİ BEKLENTİSİ ARTIYOR

Merkez Bankası eylül ayı Piyasa Katılımcıları Anketi (PİKA), Cumhurbaşkanının etiket denetimleriyle enflasyonu düşürme politikasının aksine, enflasyonun yükseleceği beklentisinin arttığını gösterdi. Merkez Bankası'nın politika faizinin 23 Eylül'deki toplantıda da yüzde 19'da sabit tutulacağı, gelecek üç aylık dönemde ise yüzde 18'e ineceği beklentisi ankette öne çıkarken, yılsonu dolar/TL kuru ise 8,92 olarak öngörülüyor.

Merkez Bankası (MB) tarafından her ay gerçekleştirilen beklenti anketinin adının değiştirilmesiyle yayınlanmaya devam eden PİKA Eylül 2021 sonuçları, Cumhurbaşkanının sözlerinin aksine, enflasyonun artacağı yönündeki beklentilerin yükselmeye devam ettiğini gösterdi. Ağustos anketinde bu yılsonu için yüzde 16,30 olan TÜFE beklentisi eylül anketinde 0,44 puan artışla yüzde 16,74'e çıktı. Reel sektör temsilcileri, akademisyenler ile finans profesyonellerinden oluşan 56 katılımcıyla gerçekleştirilen PİKA sonuçlarına göre, 12 ay sonrası TÜFE beklentisi de bir önceki anket döneminde yüzde 12,48 iken, bu anket döneminde yüzde 12,94'e yükseldi. 24 ay sonrası TÜFE beklentisi ise yüzde 10,52'den yüzde 10,71'e çıktı.

23 Eylül'de yapılacak Para Politikası Kurulu'ndan (PPK) çıkacak faiz kararıyla ilgili olarak anket katılımcıları ağırlıklı bu ay da politika faizinin yüzde 19'da sabit tutulacağı görüşünü öne çıkartırken yılın kalan üç aylık dönemi içinse politika faizinin yüzde 18,02'ye ineceği tahmin ediliyor. PİKA katılımcılarının bu çerçevede Merkez Bankası'nın her koşulda bir faiz indirimine beklentisinde oldukları görülüyor. Yılsonu dolar/TL kuru beklentisi de eylül ayı anketinde 8,92 oldu. Halen 8,40-8,50 TL arasında değişen dolar kuru anket katılımcılarına göre yılsonuna kadar en az 40 kuruş ve üzerinde artacak. Dolar/TL kurunda 12 ay sonrasına dönük beklenti ağustos anketinde 9,37 TL iken, bu anket döneminde 9,56 TL olarak gerçekleşti. İkinci çeyrekte yüzde 21,7 olarak açıklanan büyüme hızı, PİKA anketindeki yılsonu büyüme hızı beklentilerini de yukarı çekmiş görünüyor. Buna göre 2021 yılı için büyüme beklentisi ise ağustos ayında yüzde 6 iken, eylül ayı anketinde yüzde 8,2'e yükseldi. Bir önceki ankette yüzde 4 olan 2022 yılı büyüme beklentisi de son ankette yüzde 4,2 oldu.

İNŞAAT SEKTÖRÜ KRİZDE, VATANDAŞ KONUT ALAMIYOR!

İnşaat maliyet endeksinde yıllık artış yüzde 45'e dayanırken, konut satışları ise art arda aylardır gerilemeye devam ediyor. Gerek maliyet endeks artışları gerekse konut satışlarındaki sert gerileme inşaat-konut sektöründe krizin hızla derinleştiğini ortaya koyuyor. Türk vatandaşlarının konut sahibi olması olanaksız hale gelirken yabancılara satış ise aylık bazda 5886 konutla yeni bir rekora doğru gidiyor.

TÜİK'in açıkladığı verilere göre inşaat maliyet endeksi temmuz ayında haziran ayına göre aylık yüzde 2,56, geçen yılın aynı ayına göre de yıllık yüzde 44,76 artış gösterdi. Haziran ayında da yıllık yüzde 42,9 artışla son iki yılın en yüksek düzeyine ulaşan inşaat maliyet endeksi, temmuz ayında yükselişini sürdürerek yeni bir artış rekoru daha gösterdi.

Konut satışlarının üç aydır kesintisiz şekilde gerilemeye devam ediyor. Türkiye genelinde konut satışları ağustos ayında da geçen yılın aynı ayına kıyasla yüzde 17 geriledi. Temmuz ayındaki düşüş ise yüzde 53 olmuştu. Buna karşılık özellikle vatandaşlık ve ikamet karşılığı yabancılara yapılan konut satışları, bir yılı aşkın süreden bu yana kesintisiz şekilde yükseliyor. Yerli alıcılar için olağanüstü boyutlarda yükselişe geçen konut fiyatları karşısında konut satın almak giderek olanaksızlaşıyor. İnşaat-konut sektörü içindeki tüm kesimler, maliyet-girdi artışlarından yakınıyor ve bunları maliyetlere, fiyatlara yansıtmak zorunda olduklarını savunuyor.

Bina inşaatı maliyet endeksi de bir önceki aya göre aylık yüzde 2,63, geçen yılın aynı ayına göre de yüzde 45,15 yükseldi. Diğer tarafta ağustos ayında Türkiye'de 141 bin 400 konut satılırken, satışlar yıllık bazda yüzde 17

geriledi. Yabancılara yapılan konut satışları, ocak-ağustos döneminde ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 47,6 artarak sekiz ayda toplam 30 bin 849 oldu. İpotekli (banka kredili) konut satışlarında ise daha sert düşüş gözleniyor. İpotekli konut satışları ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 64 azalış göstererek 27 bin 375 oldu.

Gerek inşaat maliyet endeksindeki olağanüstü yükseliş gerekse konut satışlarındaki sert düşüş tarımsal üretim ve gıdanın yanı sıra, ülke ekonomisinin lokomotif sektörlerinden birisini daha uzun süre toparlanamayacak bir konuma getirmek üzere. İktidar gıda enflasyonuna karşı etiketlerle savaşa girişirken, konut sektörü fiyatlarında ve konut kiralarda artıştan kaynaklı enflasyon yükselişi, kısa sürede en az gıda enflasyonu kadar TÜFE artışını tetikleyecek.

FAİZ KARARININ PERDE ARKASI

Merkez Bankası, faizi bir puan düşürerek 18'e indirdi. Saray'ın talimatıyla alınan kararın ardından döviz yeniden yükselişe geçti. Ekonomistler kararı "Sırf, tek adamın dediği boş çıkmasın diye faiz indirdiler" diye yorumladı. Elektrikten doğalgaza yeni zamlar kapıda.

Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu merakla beklenen toplantısının ardından politika faizini yüzde 19'dan yüzde 18'e indirdiğini duyurdu. 100 baz puanlık indirim beklendiği şekilde TL'nin değer kaybetmesine neden oldu; Dolar/TL 8,80'e dayandı.

Peki kararın perde arkasında neler var ve yakın vadede sonuçları neler olacak?

1- Faiz indiriminin arka planında TOBB ve TUSİAD çatışması mı var?

Erdoğan'ın, dünyada hiçbir iktisatçının kabul etmediği "Faiz enflasyonun nedenidir" önermesine inandığı varsayılırsa bu faiz kararının enflasyonu düşürmeyi amaçladığı zannedilebilir. Ancak, Erdoğan'ın bu teze inandığını düşünmek için hâlâ yeterli neden yok. Birçok kez denenmiş bu yöntemin tutmadığı ortada. O halde, faiz indiriminin arka planına odaklanmakta fayda var. Bunun için de öncelikle 'faiz indiriminden asıl kim faydalanacak' sorusuna cevap aranmalı.

Türkiye'deki sermaye çevreleri kabaca TUSİAD ve TOBB tarafından temsil ediliyor. TUSİAD, finansal sermayeyi de içeren, buna karşılık büyük sanayi sermayesini de içinde barındıran bir patronlar kulübü. Bu grup, sürdürülebilir ve öngörülebilir bir para politikasının sistemin çarklarının dönmesi için elzem olduğu görüşünde. Buna uygun biçimde, tüm dünyada olduğu gibi enflasyonun üzerinde bir politika faiziyle piyasaya yön veren bir Merkez Bankası talep ediyorlar.

Buna karşılık orta ölçekli üretim yapan, organize sanayi bölgelerinde kümelenmiş, konut sektöründe yatırımları bulunan bir grup daha var ki o, büyük ölçüde TOBB tarafından temsil ediliyor. Bu grup, iktidarın en önemli finansörü ve destekçisi olarak faizlerin düşmesinin hayati olduğunu düşünüyor. Nitekim TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu da bu grubun sözcüsü olarak zaman zaman faiz çıkışıyla dikkatleri üzerine çekiyor.

Bu iki sermaye çevresinin, genel anlamda çıkarları ortak olmakla birlikte, kısa ve uzun vadedeki çıkarları çatışıyor. Ancak TOBB grubu uzun vadeyi düşünmenin maliyetlerine katlanmak istemiyor.

2- TOBB grubu neden faiz indirimi istiyor?

BDDK verilerine göre temmuz ayı itibarıyla bankalara, 627 bin 471 küçük ölçekli, 189 bin 486 bin orta ölçekli borçlu işletme bulunuyor. Bu işletmelerin hemen hepsi, borcu borçla kapatan, vergi avantajlarıyla sermaye birikimini sürdüren, ucuz işgücü sayesinde ihracatta rekabet gücü edinebilen şirketler. Sermaye birikim rejiminin iflas ettiği son 5 yılda, bu işletmeler kredi garanti fonu gibi düşük faizli kredi imkanlarıyla ayakta kalabildiler. Özellikle pandemi döneminde gelir desteği yerine düşük faizli borç desteği ile yaşamlarını sürdürdüler. Bugün, bu işletme sahipleri günlerinin önemli bölümünü müşterisi olduğu bankalarda geçiriyorlar. Özel bankalar mümkün olduğunca borçlarını tahsil etme peşinde. Kamu bankaları ise borçları yapılandırırsa bile, bunu politika faizinin altında bir faiz oranıyla yapamıyorlar. Daha basit ifadeyle yüzde 7 faizle borçlanmış işletmeler, borçlarını yüzde 20 faizle yeniden yapılandırıldıklarında önlerine altından kalkmakta zorlanacakları bir finansman maliyeti çıkıyor. Bu işletmelerin temsilcisi olarak TOBB, her fırsatta Saray'a çıkarak faizlerin indirilmesi gerektiğini söylüyor. Saray da, siyasetinin finansmanını sağlayan bu grubun istediğini vermek zorunda. Kapalı kapılar arkasında dönen bu dolabi, açık açık söyleyemeyen iktidar, dini referanslı açıklamalarla suyu bulandırıyor.

3- Faizler düşmeseydi borçlu patronlar batarmıydı?

TCMB'nin faiz kararında tam anlamıyla orta ölçekli, 100-200 çalışanı olan bu sermaye fraksiyonunun taleplerini gözlüyoruz. Faizlerin düşmemesi halinde, bu şirketlerin nakit akışları, altında ezildikleri borçları ödeyebilecek durumda değil. Bunu gören bankalar da bu işletmelere yeni kredi açmak istemiyor. Ancak bu, bahsi geçen işletmelerin çaresiz olduğu anlamına da gelmemeli. Normal şartlar altında, bu sermaye fraksiyonu ile iktidar arasındaki çıkar ortaklığı olmasa, varlık satışlarıyla nakit akışı sağlayabilecek durumdadır. Başka bir ifadeyle, borçlarını ödeyebilmek için, şirketlerinin sahip olduğu menkul veya gayrimenkulleri satabilirler. Ancak bu durumda hem bu varlıkları satın alacak 'büyük balıklara' yem olacaklar, hem de varlık fiyatları düşeceği için yanı başlarındaki diğer patronların da zayıflamasına neden olacaklar. Bu nedenle tam bir sınıf dayanışması içinde faizlerin düşmesini talep ediyorlar.

4- Kısa ve orta vadede sonuçları ne olacak?

Politika faizinin indirilmesinin ardından dolar kuru beklendiği gibi atağa kalktı. Düşük faiz süreci, Merkez Bankası'nın rezervleriyle tıpkı 2020'de olduğu gibi bir süre finanse edilebilir ve bir kur şoku, rezervler aracılığıyla baskılanabilir veya ertelenebilir. Bu süre içinde bahsi geçen sermaye fraksiyonu borçlarını daha düşük faizle yapılandırabilir ve yeni krize kadar çarkları döndürebilir. Ancak daha önce denenmiş bu önlemin sonuçlarının orta vadede daha yüksek faiz ve daha yüksek döviz kuru olduğu da ortada. Böylece bu ara dönemde işletmelerin borçlarını döndürmesi, böylece seçimlere kadar kazasız bir sürecin yönetilmesi planlanıyor. Ancak, rezervlerin de borçla döndürüldüğü, koşulların pandemiden daha zorlu olduğu düşünülürse, bu süreç bir finansal kriz riskini de barındırıyor. Fakat, iktidarın bu riskleri analiz edecek hareket alanı kalmış değil. Her geçen gün yaklaşan seçimler, piyasaya düşük faizle para pompalamayı, böylece bir seçim ekonomisini finanse etmeyi zorunlu kılıyor. Bu politikanın 2023'te yapılacağı iddia edilen seçimlere kadar patlamadan durması ise zor görünüyor.

Bir diğer sorun ise başkan Şahap Kavcıoğlu. Daha önce politika faizinin 'açıklanan enflasyonun' üzerinde tutulacağına sözünü veren TCMB Başkanı Kavcıoğlu, faiz indirim kararıyla sözünü tutmamış oldu. Zaten bunun yolunu 'biz çekirdek enflasyona bakarız' çıkışıyla yapmıştı. Bu süreci iyi yönetemeyen başkanın, topun ağzında olduğu, her an görevden alınabileceği kulislerde konuşuluyor. Kavcıoğlu bu hamlesiyle bedeli ne olursa olsun Saray'ın talebini yerine getirmiş oldu. Akıbetinin ne olacağını ise zaman gösterecek.

5- Sermaye cephesinde bunlar olurken halkın ekonomisine ne olacak?

İktidar basınında bile bu politikayı savunabilecek ekonomist kalmadı. Son olarak Yeni Şafak'ta Ahmet Ulusoy, "Eleştirel bakışı açısı akademisyenliğin doğasında var. Dolayısı ile de köşe yazılarını bu doğal yapıdan arındırırsanız hem bilim adamlığına hem mesleğinize olan inancınıza, bakış açınıza, size yüklenen misyona aykırı hareket etmiş olursunuz" diyerek gazetesine 22 Eylül'de veda etti. İzlenen politikanın sürdürülebilir olmadığını her ekonomist farkında. İktidarın gündeminde ise sürdürülebilir bir politikadan daha önemli bir gündem var; seçim...

Tüm bunları tartan Saray, iktidarını korumak adına bir tercihte bulundu. Bu tercihin sonuçları daha yüksek döviz kuru, böylece enflasyon beklentilerinde artış ve buna paralel olarak daha yüksek faiz olacak. 1 Ekim'de elektriğe zam yapılması için enerji patronlarının Saray'ın kapısını aşındırdığı biliniyor. Doğalgaz ise kışa girmeden yeniden zamlanacak. Henüz ısınma masrafları aile bütçesine girmedi. Ancak 1 Ekim'de yapılacak olan elektrik zammı, kasım ve aralık aylarında halkın cebini sarsarken, buna bir de doğalgaz faturaları binecek. Kiralarda yaşanan sert artış ise bir sosyal krize dönüşmüş durumda. Kış ayları beraberinde gıda fiyatlarındaki artışı da getirecek. Faizlerin düşmesiyle birlikte artan dolar kuru ise başta ithal gıda kalemlerinde fiyat artışlarıyla sonuçlanacak. Faturalar, kira ve gıda enflasyonunun artacağı 2022 kışı bu nedenle çok sert geçecek. İktidar ise sert kışı atlatmak için muhalefetin sesini daha da kısmak zorunda kalacak.

Saray talimatı kararı belirlendi

Merkez Bankası'nın politika faiz oranını 100 baz puan indirerek, yüzde 18'e düşürmesini ekonomistler değerlendirdi. Eski Merkez Bankası başkanlarından Durmuş Yılmaz, faiz indirimi kararını eleştirdi, "Soframızdaki 5 zeytinden iki tanesi daha çalındı" dedi ve ekledi: "TCMB sürpriz yaparak politika faizini yüzde 19.0 dan yüzde 18 düşürdü. Bu kararla soframızdaki 5 zeytinden iki tanesi daha çalındı. Sabırsızlık yine baskın çıktı. Her zaman olduğu gibi yine başa döndük. Daha yüksek faize ve yüksek bedel ödemeye hazırlıklı olalım."

Türkiye'yi yakından takip eden İngiliz ekonomist Timothy Ash, Merkez Bankası'nın kararını 'delilik' olarak nitelendirdi. Merkez Bankası'nın büyük bir risk aldığını belirten Ash, faiz indirim kararının arkasında "Saray" olduğunu vurguladı: "İnanılmaz. Merkez Bankası, artan enflasyona rağmen faiz oranlarını düşürdü. Erdoğan ne istiyorsa, onu alıyor. Lira şimdi çok daha kırılğan... Bu tam anlamıyla bir delilik. Şimdi 128 milyar dolarlık skandalın 200 milyara çıkıp çıkmayacağını merak ediyorum."

Ekonomist Mustafa Sönmez ise, faizlerin indirilmesi için hiçbir makul gerekçenin bulunmadığını belirterek, şunları söyledi: "Saray talimatı kararı belirledi. Faizi 1 puan da olsa indirecek hiçbir makul gerekçe yok. Sırf, tek adamın dediği boş çıkmasını diye faiz indirdiler. Kredi faizlerine bir etkisi olmaz, dolar fırladı. Bununla uğraşınlar bakalım."

ÇİMENTO ZAMMI VE YAPI SEKTÖRÜ

Başta çimento olmak üzere inşaat girdilerindeki fiyat artışları sebebiyle inşaat müteahhitleri 2 Eylül 2021 itibariyle iş bırakma kararı aldı.

Diğer yandan, çimento maliyetlerinin yaklaşık yüzde 80'ini döviz bazlı yakıt, elektrik vb. oluşturmaktadır. Çimento üreticileri enerji fiyatlarındaki artışları tam olarak fiyatlara yansıtmadıklarını ifade etmekte.

AKP'nin inşaat üzerine kurulu ekonomik modeli, yapı sektörü içinde müteahhitler ile çimento üreticileri arasındaki bu gerilimden dolayı orta vadede ağır darbeler alacak gibi görünmektedir. Konuyu yakından takip etmekteyiz.

2021 yılı Temmuz ayında petrokok fiyatları geçen senenin Temmuz ayına göre %270, ithal kömür ve elektrik fiyatları sırasıyla %193 ve %64 oranında artmıştır. Aynı dönemde dolar kuru ise 6,86 TL'den 8,63 TL'ye yükselmiştir. Tüm bu gelişmelere rağmen çimento sektöründeki fiyatların, maliyet artışının çok daha altında olduğu sektör dernekleri tarafından ifade edilmiştir. Son günlerde çimento fiyatlarına %200 gibi olağandışı bir artış yapıldığı iddialarının gerçeği yansıtmadığı sektör temsilcileri tarafından vurgulanmaktadır.

Enteresan bir gelişme olmuştur. İnşaat sektöründe bazı firmalar çimento sektörüne geldiği ifade edilen %200 fiyat artışı sebebiyle inşaat faaliyetlerini durdurma kararı aldıklarını açıklamışlardır.

Çimentonun birinci sınıf bir yapının tüm maliyeti içindeki payının yaklaşık %3 düzeyinde olduğu gerçeğinden hareketle "inşaat sektöründeki fiyat artışlarının çimento sektörüyle ilişkilendirilmesi gerçeği yansıtmamaktadır. İnşaat maliyetlerinin arttığı doğrudur, demir çelikten, seramiğe, armatüre, ahşap malzemeye kadar bir çok malzemede fiyat artışları olmuştur. Çimentonun inşaat maliyet kalemleri içindeki payı %3 olması sebebiyle sorumlu çimento sektörü değildir.

Burada 2 konuya dikkat çekmek isteriz:

1. AKP'nin enerjide ucuzluk yerine zam ve arz güvenliği yaratan sürdürülebilir olmayan enerji politikaları hane halkını hem evinde kullandığı elektrikte hem de satın aldığı mal ve hizmetlerde doğrudan zam ve fiyat artışı olarak etkilemektedir.
2. Sanayi sektörleri ve özellikle çimento, demir çelik, cam, seramik gibi enerjinin yoğun olduğu sektörlerde enerji maliyetleri firmalarımızı doğrudan etkilemektedir.

DEMİRYOLLARINDA DENETİMSİZLİK VE YANDAŞA VERİLEN İHALELER KAZALARA DAVETİYE ÇIKARIYOR!

Türkiye'de son dönemde demiryollarında yaşanan ölümlü kazalar hafızalarımızda tazeliğini korurken, yüreklerimizi ağızımıza getiren kazalar yaşanmaya devam ediyor. TCDD'nin faaliyetlerini mercek altına aldığımızda ortaya çıkan sonuçlar gerçekten endişe vericidir. Meydana gelecek her kazadan AK Parti iktidarı sorumludur! Çünkü, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı denetimleri Covid19'u gerekçe göstererek yapmamıştır. Ayrıca Sayıştay'ın tespit ettiği bulgular da ortaya koymaktadır ki AK Parti döneminde TCDD yönetilememektedir. Dünyanın en güvenli ulaşımı olan demiryolları ülkemizde AK Parti iktidarında ne yazık ki güvenini yitirmiştir.

8 Eylül 2021 Çarşamba sabahı Adapazarı -Pendik seferini yapan ADA treni ile Söğütlüçeşme-Konya seferini yapan yüksek hızlı tren istasyonda çarpışarak kaza yaptı. Kazada yaralanan vatandaşlarımız oldu. Yine büyük bir facianın eşiğinden dönüldü. Demiryollarımızda ardı ardına meydana gelen kazalar kamuoyunda birçok soruyla beraber endişeyi de beraberinde getiriyor.

TCDD'nin faaliyetlerini mercek altına aldığımızda ortaya çıkan sonuçlar gerçekten endişe vericidir. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı demiryollarında denetim yapmadığı itiraf etmiş, bu bilgi kamuoyu ile paylaşmıştır.

Ulaştırma Ve Altyapı Bakanlığı'ndan Denetim İtirafı

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın Mart 2021 tarihinde yayımlanan 2020 yılı faaliyet raporunda demiryollarıyla ilgili denetim hedeflerine ulaşamadığı anlaşılmaktadır.

Demiryollarında seyir, can ve mal emniyetinin sağlanmasına yönelik denetim hedeflerine ulaşamadığını itirafı niteliğindeki rapora göre bu duruma gerekçe olarak da Covid-19 salgını gösterilmektedir.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın 2020 yılı faaliyet raporunda demiryolu ulaşımının güvenliğinin sağlanması; taşımacılık işlemlerinde seyir, can ve mal emniyetinin artırılması amacıyla gerçekleştirilen program hedeflerine ulaşamadığı belirtilmektedir.

Faaliyet raporuna göre; "Bakımdan sorumlu kuruluş ve birimlerin denetimine" dair hedeflenen 10 denetimden tek bir tanesinin bile yapılamamıştır.

"Demiryolu sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin denetimine" ilişkin hedeflenen üç denetimden yalnızca bir tanesi gerçekleştirilmiştir.

"Emniyet Yönetim Sisteminin denetimine" dair hedeflenen 3 denetimden de yalnızca bir tanesi yapılabilmektedir.

"Makinist ve emniyet kritik görevler için" yapılması hedeflenen 8 denetimden de yalnızca bir tanesi yapılmıştır.

Faaliyet raporuna göre Demiryolu Taşımacılığı Düzenleme ve Denetim" programında demiryolu taşımacılığı seyir, can ve mal emniyetinin artırılmasının sağlanmasına yönelik belirlenen dört göstergenin dördüne de ulaşamamıştır.

Mart Ayında Uyardık: Yeni Kazalara Davetiye Çıkarılıyor

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın 2020 yılında denetim hedeflerine ulaşamadığını bildirmesi ve bu duruma gerekçe olarak Covid-19'u göstermesi; ölümlü demiryolu kazalarının yaşandığı ülkemizde yeni kazalara davetiye çıkarmak anlamına gelecektir.

Bu durum; ülkemizde demiryolu güvenliğinin sorunlu olduğunun göstergesidir. İktidar Türkiye'nin dört bir yanına 2023 yılına siyasi şov yapmak amacıyla büyük maliyetlerle yüksek hızlı tren projeleri yapmaktadır. Ancak ülkemiz AK Parti iktidarı döneminde demiryollarında başlayan başıboşluğu vatandaşlarımızın canlarıyla ödemektedir. **Denetimsizlik**, demiryollarında maalesef yeni kazaların yaşanmasına yönelik endişelerimizi artırıyor. Bakanlık olarak eğer bu denetimler yapılmıyorsa felaketler de kaçınılmaz oluyor. Bir an önce eksik bırakılan denetimler yapılmalıdır.

Yıl: 2020
Programın Adı: DEMİRYOLU ULAŞIMI
Alt Programın Adı: DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI DÜZENLEME VE DENETİM
Alt Program Hedefi: Demiryolu taşımacılığında seyir, can ve mal emniyetinin artırılmasının sağlanması

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Önceki Dönem Grç		Hedeflenen Gösterge Değeri	Yıllık Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme				Yıllık Gerçekleşme Oranı	Gerçekleşme Durumu	
			Yılı	Değeri			1. Üç Aylık	2. Üç Aylık	3. Üç Aylık	4. Üç Aylık			
1	Bakımdan sorumlu kuruluş/birimlere dair gerçekleştirilen denetim sayısı	Sayı	2018	4	10	10	0	0	0	0	0	0	Ulaşamadı
2	Demiryolu sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin denetim sayısı	Sayı	2018	0	3	3	0	0	1	0	1	33	Ulaşamadı
3	Emniyet Yönetim Sisteminin dair gerçekleştirilen denetim sayısı	Sayı	2018	0	3	3	0	0	1	0	1	33	Ulaşamadı
4	Makinist ve emniyet kritik görevler için yapılan denetim sayısı	Sayı	2018	0	8	8	0	0	1	0	1	13	Ulaşamadı

Sayıştay Raporu Sinyalizasyon Sorununu Ortaya Koymuştu

8 Eylül 2021 tarihinde meydana gelen ve faciadan dönülen kazaya ilişkin Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı'nca soruşturma başlatıldı. Makinistlerin ve sinyalizasyon görevlisinin şüpheli sıfatıyla ifadesinin alınacak. Sinyalizasyon ile ilgili TCDD'nin Sayıştay 2019 yılı denetim raporu TCDD'deki büyük tehlikeyi ortaya koymuştu.

Rapora göre demiryolu hatlarındaki sinyalizasyon sistemleri kısımlara bölünerek ihale edilmiş yani 13 ihaleye bölünmüştü. Bu kapsamda farklı yazılım ve donanımlar yani 13 farklı yazılım ve donanım kullanıldığı tespit edilmişti. Yani aynı demiryolu hattı üzerinde farklı yazılımlara sahip sinyalizasyon sistemlerinin kurulmasına dikkat çekilmişti.

Sinyalizasyon sistemlerinin temel çalışma prensibi olarak bir hat üzerinde demiryolu araçlarının birbiri ile karşılaşmadan ve karışıklığa meydan vermeden emniyetli bir şekilde seyretmelerini sağlamasıdır. Tren trafiği için elzem olan sinyalizasyon sistemlerinin farklı yazılım ve donanımlara sahip olması tren işletmeciliği açısından birtakım zorluklara yol açar ki Sayıştay raporu da bunu ortaya koymuştur. Bu 13 ihale aynı zamanda işletme

maliyetlerini de olumsuz etkilemektedir. Bu anlamda; farklı sinyalizasyon sistemlerinin bakım ve onarımını yapabilecek personel yetiştirilmesi gerekliliği, bulundurulması gerekli sistem yedek ekipman ve malzemelerin farklılaşması ve çeşitliliği, sinyalizasyon sistemleri arasında normal bir sistem kurulumuna oranla çok daha maliyetli ve karmaşık olan geçiş ara yüzü yapılıma zorunluluğu başlıca olumsuzluklar olarak ortaya çıkmaktadır.

Facianın eşiğinden dönülen kaza; demiryollarında sinyalizasyon sisteminin yetersiz olduğunun da bir göstergesidir ve bu tam bir skandaldır. **Meydana gelecek her kazadan AK Parti iktidarı sorumludur.**

Uyarılarımızla: Ankara – Sivas Yht Hattı Açılışı İptal Edildi Genel Müdür Görevden Alındı

Tüm bu açıklamalara rağmen Ankara Sivas YHT hattı 4 Eylül 2021 tarihinde açılmadığı gibi, 19 Şubat 2019 tarihinde TCDD Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı olarak atanan Ali İhsan Uygun, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Resmi Gazete'de yayımlanan kararıyla 4 Eylül 2021 tarihi itibarıyla görevden alındı.

Uyarılarımız Neydi?

Yapımı da, açılışı da, AK parti iktidarının marifetleriyle yılan hikayesine dönen Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Tren Hattının 6 kez açılacağı duyuruldu. Haziran ayında 4 Eylül'de açılış yapılacak dediler. Yapmayın diye uyardık.

Çünkü;

Tamamlanmayan hattı açmanız olası bir kazaya davetiye çıkaracaktır.

Hattın yaklaşık yüzde 20'sine denk gelen yaklaşık 80 kilometre uzunluğundaki Ankara-Kırıkkale arasındaki mevcut konvansiyonel hattın kullanılması olası güvenlik risklerini gündeme getirebilecektir.

Hattın yaklaşık 5'te birlik bölümü yüksek hızlı tren vagonlarına uygun olmayan eski konvansiyonel raylar üzerinde işleyecektir.

Hızlı trenin bu hatlar üzerinde işletilmesi uygun değildir.

Bu bölümde yapılacak herhangi bir kontrolsüz hız kazaya neden olabilecektir.

Bütün bu plansızlıklar sonrasında hattın bir bölümü, henüz tamamlanmadan eski raylı sistem üzerinden çalışmasına karar veren AK parti iktidarını Oy devşireceğiz diye insanlarımızın hayatına tehlikeye atmaktadır.

Ankara Sivas YHT Hattı; iktidarın en büyük plansızlık örneklerinden biridir. İktidarın elinde adeta TCDD'nin çöküşünü ilan ettiler.

Dünyanın en güvenli ulaşımı olan demiryolları ülkemizde AK Parti iktidarında ne yazık ki güvenini yitirmiştir.

Ak Parti İktidarında Felakete Neden Olan Kazalar

> 2004'te İstanbul, Ankara seferini yapan hızlandırılmış tren, Sakarya'nın Pamukova ilçesi yakınlarında Mekece Köyü mevkiinde raydan çıkarak devrildi. 41 yolcu öldü. **Kazanın uygun olmayan yolda yapılan yüksek hız nedeniyle yaşandığı kaydedildi.**

> 2017'de Ankara, Kırıkkale hattında ilaçlama yapan trenin vagonu devrildi. Vagonun altında kalan işçilerden biri yaşamını yitirdi, 3 işçi yaralandı. **Kazanın makas değişikliği sırasındaki bir arızadan yaşandığı ifade edildi.**

> 2018'de Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde, yolcu treninin devrilmesi sonucu 25 kişi hayatını kaybetti, 318 kişi yaralandı. **Kazanın rayların altının boşalması ve denetimsizlikten fark edilememesi nedeniyle yaşandığı belirlendi.**

> 2018'de Ankara, Konya seferini yapan yüksek hızlı tren ve aynı güzergahta yol kontrolü yapan bir kılavuz tren, Marşandiz İstasyonu'nda çarpıştı. 6'sı yolcu, 3'ü makinist 9 kişi hayatını kaybetti. **Kazanın sinyalizasyon sistemindeki sorun nedeniyle yaşandığı ortaya çıktı.**

DOĞALGAZA DİKKAT!

Türkiye, hali hazırda aşağıda yer alan uzun vadeli alım kontratı anlaşmalarıyla doğalgazı 260-280 Amerikan Doları seviyesinden almaktadır. Pandemi sırasında spot doğalgaz piyasasının ucuzlaması Türkiye için dezavantaj oluştururken şu anda Türkiye'nin uzun vadeli kontratlarla doğalgazı tedarik etmesi avantaj oluşturmaktadır.

Bu yıldan itibaren mevcut anlaşmaların süreleri dolmaktadır ve yeni fiyatlarla kontratlar yenilecektir. Yeni doğalgaz kontratlarında belirlenecek fiyatlar ise kısa-orta vadede Türkiye'nin enerji ithalat faturasını artıracaktır.

Dünyada en önemli doğal gaz ihracatçı ülkeleri sırasıyla: Rusya, Norveç, ABD, Kanada, Hollanda, Türkmenistan, Kazakistan, Cezayir, Katar ve İran'dır. Rusya, açık ara 1. sırada yer almaktadır.

En önemli ithalatçılar ise sırasıyla: Almanya, ABD, İtalya, Meksika ve Çin'dir. Türkiye, dünyada doğalgaz ithalatında 9. sıradadır.

Eylül 2021 itibari ile dünyada doğalgaz fiyatı yetersiz arz ve yükselen talep nedeniyle artmaya devam etmektedir. Avrupa'da spot piyasada 1bcm doğalgazın fiyatı 719 dolara ulaşmaktadır.

Türkiye, hali hazırda aşağıda yer alan uzun vadeli alım kontratı anlaşmalarıyla doğalgazı 260-280 Amerikan Doları seviyesinden almaktadır. Pandemi sırasında spot doğalgaz piyasasının ucuzlaması Türkiye için dezavantaj oluştururken şu anda Türkiye'nin uzun vadeli kontratlarla doğalgazı tedarik etmesi avantaj oluşturmaktadır.

Aşağıdaki tabloda Türkiye'nin doğalgaz alım anlaşmaları listelenmektedir:

Anlaşma	İmza Tarihi	İşletim Tarihi	Süre (Yıl)	Miktar (Plato – milyar m ³ / yıl)	Bitiş Tarihi
Nijerya (LNG)	1995	1999	22	1,2	2021
İran	1996	2001	25	10	2026
Cezayir (LNG)	1988	1994	27	4	2021
Rusya (Mavi Akım)	1997	2003	25	16	2028
Rusya (Balkan Rotası)	1998	1998	23	8	2021
Rusya (Balkan Rotası)	1998	1998	23	4	2021
Rusya (Balkan Rotası)	2013	2013	23	1	2036
Rusya (Balkan Rotası)	2013	2013	30	5	2043
Türkmenistan	1999	-	30	16	-
Azerbaycan	2001	2007	15	6,6	2022

Tabloda görüldüğü üzere 2021 yılında süresi dolan anlaşmaların nasıl devam edeceği bilinmemektedir. Avrupa'da artan fiyatlar Türkiye'nin 2021 yılında süresi dolan gaz kontratlarını nasıl etkileyecektir, bu durum hem ülkemizdeki doğalgaz fiyatlarını hem de doğalgazın kullanıldığı sektörleri yakından etkileyecektir.

EPDK tarafından yayınlanan Doğalgaz Piyasası Sektör Raporuna (Haziran 2021) göre:

- Türkiye doğalgaz ihracatının %60'ını Rusya'dan, %21 İran, %13 Azerbaycan ve %7'sini Cezayir'den yapmaktadır.
- İthal edilen doğalgazın %50'si enerji üretiminde, %32'si sanayide, %9 konutlarda, %5 hizmet sektöründe kullanılmaktadır.

Avrupa'da günlük elektrik fiyatları da artmaktadır. 9 Eylül itibari ile Almanya'da 138 İtalya'da 145, Fransa'da 137, İspanya'da 152 ve Yunanistan'da 140 Euro/MWh mertebesinde. Bu durumun spot piyasada artan doğalgaz fiyatları ile de ilişkilendirilmektedir.

Pandemi nedeniyle evlerinden çalışanların ofislere dönmeye hazırlandığı şu sıralarda enerji maliyetlerinin yükselmesi nedeniyle çeşitli alternatifler ve çareler arayan Avrupa ülkeleri, kemer sıkma politikasını gündeme aldı. Bloomberg'in haberine göre; gaz arzı sıkıntısı yaşanan ülkelerde işletmeler yeniden açılırken talebin artması İngiltere'den Almanya'ya elektrik üretme maliyetini artırıyor. Gübreden çeliğe kadar enerji ile yoğun çalışan sektörlerin üretimi kısması gerekebileceği gündeme gelirken, yükselen fiyatlar enflasyonu körüklüyor ve ekonomik toparlanmayı durdurmakla tehdit ediyor.

AKP'NİN YOK SAYDIĞI HİDROELEKTRİK GERÇEĞİ

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 8 Eylül 2021 tarihinde sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada:

“İktidarımız boyunca inşa ettiğimiz hidroelektrik santraller ile Türkiye’yi bu alanda, hamdolsun, çok çok farklı bir boyuta taşımayı başardık. Bundan sonra da yatırımlara hız kesmeden devam edecek, enerjide ülkemizi inşallah daha da ileri götüreceğiz. Bize güvenin”

“Hidroelektrik kapasitesinde ilk 10 ülke arasındayız”

"Bundan sonra da yatırımlara hız kesmeden devam edecek, enerjide ülkemizi inşallah daha da ileri götüreceğiz". demiştir. Diyor ki, Türkiye’nin 31.463 MW olan hidroelektrik kapasitesini biz yaptık ve Dünya’da ilk 10 ülke arasında yer alıyoruz.

Dünyada ilk 10’da olduğumuz doğrudur, ancak ilk 10’a nasıl girdiğimizi hatırlatmak isteriz:

- 2002 yılında AKP iktidara geldiğinde Türkiye’nin sahip olduğu toplam elektrik kurulu gücü 31.845 MW idi.
- Bu miktarın 12.000 MW’lık kısmı ise 1960’lardan itibaren yapımına başlanılan hidroelektrik santrallerinden oluşmaktaydı.
- Yani AKP deyimiyle, beğenilmeyen, itibarsızlaştırmaya çalışılan ESKİ TÜRKİYE’nin birikimleriyle yaptığı, Devlet Hazinesini borçlandırmadığı kıymetli kamu yatırımlarıyla Türkiye içinde Atatürk, Keban gibi büyük yatırımlardan oluşan 12.000 MW lik hidro kapasitesine sahipti.
- Şu anda hidroelektrikte ilk 10’da isek bunu cumhuriyetin kazanımlarına borçluyuz.
- AKP iktidarında yapılan ve özellikle 10 MW ve altındaki yatırımların büyük kısmı faydasından kat be kat zarar vermiştir. 10 MW altında 300’ün üzerinde hidroelektrik projesi bulunmaktadır. Bunlar doğru düzgün çevre çalışması yapılmadan, etkiler gözetilmeden yapılmıştır. Doğa tahrip olmuş, dereler kurumuş ve civarda yaşayan yerel halk mağdur olmuştur. Daha da elimi, 1 MW altında 40’ın üzerinde yatırım yapılmıştır, iplik gibi akan derelerden menfaat umulmuştur.

SIYASİ ÇIKARLARINI DÜŞÜNEN ZİHNİYETİN BEDELİNİ MİLYONLARCA ÇOCUĞUMUZ ÖDÜYOR!

Okulların açıldığı ilk gün itibariyle öğretmenler, öğrenciler ve velilerden okullarda yaşanan sorunlar ile ilgili bilgileri almaya başladık. Okullarda yaşanan sorunlar, aradan geçen iki haftada artarak devam etti.

Yeni varyantları ile etkisini gittikçe artıran Covid-19 salgını nedeniyle, ailelerin sağlıklı bir eğitim öğretim yılına dair endişeleri sürerken, sınıf mevcutları eğitim paydaşlarında tedirginlik yaratıyor, ülke genelinde kimi okulda ise ikili eğitim yapılıyor.

Özellikle birçok ilkokulda bu dönem 1. Sınıf mevcutlarının bir önceki senelere göre ortalama yüzde 20-25 oranda arttığı görülüyor. Birçok okulda 2., 3. ve 4. Sınıflarda mevcut ortalama 25-30 kişi arasında iken birinci sınıf mevcutları 35-45 arasında değişiyor.

Pandemi öncesinde bile okullarda derslik eksiği nedeniyle sınıf kapasitesinin üstünde bir öğrenci sayısı ile eğitim verilirken, sosyal mesafenin sağlanması gereken salgın şartlarında öğrencilerin güvenle eğitim görmesi ve okulların salgının yeni yayılım merkezi olmaması için Türkiye genelinde en az 43 bin 627 dersliğe ihtiyaç var.

Bu gerçeği 546 gün önce, 23 Mart 2020’de okullar uzaktan eğitime geçtiği gün söylesek de, aradan geçen neredeyse bir buçuk yıllık süreçte bu yönde bir girişimde bulunulmadı.

Okullarda “iki okul üst üste” eğitim başladı!

İhtiyaç duyulan ek dersliklerin yapılması bir yana, okullarda onarım ve deprem güçlendirme çalışmaları için uzaktan eğitimle geçen 18 ayda bir adım atılmayarak, ülke genelinde yüzlerce okul, **yüz yüze eğitimin başladığı günlerde tamirata alındı ve okullarda “iki okul üst üste” eğitim başladı.**

Yani, sınıflarda ve okulda sosyal mesafe sağlamanın hayati önem arz ettiği günlerde tadilata alınan okullar nedeniyle sınıflar birleştiriliyor. Öğretmen ve öğrenciler, fiziki kapasitenin yetersiz olduğu okullarda ve sayıca kalabalık sınıflarda sosyal mesafeyi sağlamakta güçlük yaşadığını ve okullarda neredeyse her gün bir pozitif vaka yaşandığını dile getiriyor.

Okulların kapalı olduğu bir buçuk yıllık süre içerisinde MEB'in ihtiyaçları gidermemesi nedeniyle oluşan bu durum, yüz yüze eğitime dair tedirginliklerin artmasına neden oluyor.

Okullar açılalı iki hafta oldu, gelinen noktada vaka tespit edilen okul sayısının 872, kapanan sınıf sayısının 774 olduğu belirtiliyor.

Yalnızca Bursa'da birkaç yıl arayla iki parti halinde yıkılan toplam okul sayısı 37. Bu okulların yeniden eğitime açılmadığı biliniyor. Yeni dönemde ise, Bursa'da 15 okul ikili eğitime geçti, 11 bin öğrenci başka bir okula transfer edildi, "misafir öğrencilikten" toplam etkilenen öğrenci sayısı 29 bin oldu. Tablo Türkiye'nin dört bir yanında böyle.

Defalarca "Bize yer gösterin, CHP'li Belediyelerimizin de desteği ile derslik ihtiyacını karşılayalım, okul yapalım, sorunları çözelim dedik; ancak "CHP yapmasın da varsın derslik olmasın" zihniyeti ile karşılaştık! Çocukların üstün yararını değil, siyasi çıkarlarını düşünen bu zihniyetin bedelini bugün milyonlarca çocuğumuz ödüyor.

MEB 107 bin öğretmen ataması yaparak öğrencilerin mağduriyetini acilen gidermelidir!

Bu süreçte ihtiyaç duyulan öğretmen ataması da yapılmadı. 700 binden fazla öğretmen atama beklerken sadece 20 bin atama yapıldı. Buradan çağrımızı tekrarlıyorum: MEB bir defaya mahsus 107 bin öğretmen ataması yaparak öğrencilerin mağduriyetini acilen gidermelidir!

Bu arada, öğrencilerimizin öğrenme kayıplarının ne şekilde ve nasıl telafi edileceğine dair MEB yol haritasını hala paylaşmadı. Kayıp zaman ve bilginin telafi edilmesi ihtiyacı net! Bakanlığın detaylandırılmış bir genelge yayınlayarak eğitim kayıplarını öğrenci, sınıf ve okul bazlı tespit etmesi acilen gerekiyor. Üç öğrenciden birinin eğitim imkanlarına erişemediği bu dönemde hiçbir kayıp olmamış, her okul, her sınıf, her öğrenci aynı seviyeymiş gibi yapmak, bir neslin kaybına neden olacaktır.

Üniversite öğrencilerinin sadece yüzde 18,5'ine barınma imkanı sağlanıyor!

Diğer taraftan, bugün milyonlarca üniversite öğrencisi yurt sorunu yaşıyor. Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağlı 773 yurttan, üniversite öğrencilerinin sadece yüzde 18,5'ine barınma imkanı sağlanıyor.

Yurt sorununun yanı sıra, yüksek öğretimde burs son derece önemli bir ihtiyaç; ancak ekonomik krizden etkilenen ailelerin ve öğrencilerin burs ihtiyacı için 2021 yılı bütçesinde bir iyileştirmenin yansımadığını gördük.

KYK burslarında 2016'da yüzde 21'lik bir artış yapılırsa da, sonraki artışların son derece yetersiz olması ile verilen burslar her yıl daha fazla enflasyona yenik düştü. Ailesinin binbir zorlukla okuttuğu gençlerin aldıkları burs ise, "Elinize, dilinize dursun" denilerek bir lütuf olarak görülüyor. Eğitimdeki sorunlar bu zihniyet ile çözülmez. Türkiye'nin geleceği eğitimdedir. Ve geleceğimiz için, bilgili, sorgulayan, araştıran öğrenciler yetişecek bir eğitim sistemine acilen ihtiyaç vardır.

Fakülte ve bölümler, kesinlikle meslek envanteri yaparak, var olan ihtiyaca göre açılmalı ve kontenjan verilmelidir!

Yükseköğretimde bir diğer önemli konu da üniversite kontenjanları. Bu yıl 250 bin kontenjanın boş kaldığı bilgisi kamuoyuna yansıdı. En çok tercih edilen fakültelerdeki boş kontenjalar incelendiğinde ise, 11.872 Mühendislik, 4.414 Mimarlık, 268 Diş Hekimliği, 341 Tıp Fakültesi, 713 Hukuk, 32 Eczacılık, 1.595 Öğretmenlik, 319 Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık olmak üzere toplam 19.973 boş kontenjan olduğu görülüyor.

2006 yılından sonra "her ile bir üniversite" hedefiyle kurulan üniversitelerin sayıları hızla artıyor. "Bir dekan bir mekan" anlayışıyla, her yere üniversite olsun mantığıyla açılan üniversitelerde bölüm ve verilen kontenjanın ise bir meslek envanteri yapılmadan, ihtiyaca göre kontenjan belirlemesi yöntemi kullanılmadan gerçekleştirilmesinden dolayı, çok sayıda mezun iş bulamıyor. Bu durum ayrıca, piyasanın ihtiyacı olan meslek ve donatıda eleman yetiştirilememesine ve biriken mezunların kendi meslekleri dışında farklı işlerle geçimini sağlamak zorunda kalmasına, son yıllarda ise artan genç işsizliği sebebiyle 'ev genci' kavramının ortaya çıkmasına sebebiyet veriyor. Bu nedenle fakülte ve bölümler, kesinlikle meslek envanteri yaparak, var olan ihtiyaca göre açılmalı ve kontenjan verilmelidir.

2006 yılından itibaren üniversitelerin sayısı artmasına rağmen bilimsel çalışmalarda istenilen seviyeye ulaşamadı. Üniversitelerin performanslarını arttırabilmeleri, her şeyden önce bilimsel, yönetsel ve mali özerklik ile ilgili olup, ayrılan bütçe, liyakatle belirlenen atamalar, seçilmiş rektör ve yeterli sayıda kadro ve araştırmacı ile mümkün olacaktır.

İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamemizde de ifade ettiğimiz gibi, üniversitelerimiz, her türlü düşüncenin özgürce tartışılabildiği, her türlü bilimsel çalışmanın özgürce yapılabileceği ortamlar olmalıdır. Çünkü biliyoruz ki, üniversitelerin bilimsel, yönetsel ve mali özerkliği çok önemlidir. Bilim üretemeyen üniversiteleri olan ülkeler dışa bağılılığa mahkumdur.

YANDAŞA KIYAK, VATANDAŞA EZİYET

Yandaşa kesintisiz ödeme, vatandaşın ise elektrik kesintisi, Mayıs'ta 112 bin hane ile 30 bin ticarethanede kesinti yapıldı. 17 günlük tam kapanmanın uygulandığı Mayıs ayında 143 bin abonenin elektriği, 82 bin abonenin de doğalgazı kesildi...

17 gün süreyle gerçekleştirilen tam kapanmanın yapıldığı geçtiğimiz Mayıs ayında Türkiye genelinde yaklaşık 112 bini mesken aboneleri olmak üzere 143 bin abonenin elektriği kesildi. Tam kapanma döneminde boş kalan köprü ve otoyollara kesintisiz garanti ödemesi yapılırken; aynı döneme denk gelen Mayıs ayında yaklaşık 112 bin hane ile 24 bin ticarethanenin elektriği kesildi.

Elektrik ve doğalgaz kesintileri konusunda her ay düzenli olarak Bilgi Edinme Yasası kapsamında yapılan başvurulara gelen yanıtlar; tam kapanmanın uygulandığı Mayıs ayında da elektrik kesintilerinin durmadığını gösterdi. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 17 gün süren tam kapanma uygulamasının gerçekleştirildiği geçtiğimiz Mayıs ayında mesken, ticarethane, sanayi ve tarımsal sulama abonelerine ilişkin verileri açıkladı.

30 Milyon Elektrik Faturası Üretildi

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın açıkladığı resmi verilere göre; Mayıs ayında Türkiye genelinde mesken abonelerine 27 milyon 279 bin 686 fatura üretildi. Ticarethane abonelerine 2 milyon 598 bin 76 fatura üretilirken; sanayi abonelerine 18 bin 382 fatura gönderildi. Çiftçilerin kullandığı tarımsal sulama abonelerine ise 303 bin 372 fatura iletildi. Buna göre Mayıs ayında tüm abone gruplarına toplam 30 milyon 199 bin 516 fatura kesildi.

143 Bin Abonenin Elektriği Kesildi

Bakanlığın verilerine göre faturasını ödeyemediği için konutlardaki mesken abonelerinin 111 bin 846'sında elektrik kesintisi yaşandı. Ticarethane abonelerinin ise elektrik kesintisi yaşanan abone sayısı 29 bin 618 oldu. Fatura ödenmediği gerekçesiyle sanayi abonelerinden 167'sinde kesintiye gidildi. Çiftçilerin kullandığı tarımsal sulama abonelerinde ise kesinti yapılan abone sayısı 1607 oldu. Buna göre tam kapanma uygulamasının yapıldığı Mayıs ayında tüm abone gruplarında faturasını ödemediği gerekçesiyle 143 bin 238 abonenin elektriği kesildi.

82 Bin Abonenin Doğalgazı Da Kesildi

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın açıkladığı verilere göre Mayıs ayında 14 milyon 686 bin 229 mesken aboneleri; 357 bin 210 ticarethane aboneleri olmak üzere toplam 15 milyon 43 bin 439 doğalgaz faturası üretildi. Aynı dönemde 76 bin 368 mesken abonesinin doğalgazı faturasını ödeyemediği gerekçesiyle kesildi. Ticarethanelerde ise 5 bin 822 abonenin doğalgaz hizmetine kesinti uygulandı. Bu durumda toplam 82 bin 190 abonenin doğalgazının tam kapanmanın uygulandığı Mayıs ayında kesildiği ortaya çıktı.

'Yandaşa Kıyak, Vatandaşa Eziyet'

Koronavirüs salgını nedeniyle vatandaşların hâlihazırda düşen gelirlerine karşın iktidar faturaları düşürmek yerine peş peşe zam yapıyor. İktidar; 17 gün süren tam kapanmanın uygulandığı Mayıs ayında en çok desteği vermesi gerekirken vatandaşları fatura zulmüyle baş başa bıraktı. Tam kapanma döneminde boş kalan köprü ve otoyollara kesintisiz garanti ödemesi yapılırken; vatandaşların ise elektriği kesildi. İktidar; yandaşa ballı garanti ödemesi yaparken, vatandaşın ise kesintiyi reva gördü.

ENERJİDE KÜRESEL VE ULUSAL KRİZ KAPIDA

Enerjide % 70'li oranlarda dışa bağımlı olan ve verdiği cari açığı büyük oranda enerji ithalatından kaynaklanan Türkiye'de enerji kaynaklı ağır bir ekonomik kriz her geçen gün kendini daha fazla hissettiriyor. Genel olarak doğalgaz üretiminin yüksek ve fiyatının düşük seyrettiği ABD'de fiyatlarda yıl başından bu yana görülen artış yüzde 100'e yaklaştı. Bazı Avrupa ülkeleri ise, küresel enerji piyasasındaki artan talep ve yüksek fiyatlarla başa çıkabilmek için yeni önlemler açıklamaya hazırlanıyor. İthalatçı olan Türkiye'de, enerji fiyatlarındaki yüksek oranlı artışın maliyetlere, sonuçta da nihai tüketim ürünlerine yansıtacak olması AK Parti iktidarından çok vatandaşları endişelendiriyor.

Türkiye için enerji faturası son dönemde daha da kritik bir gösterge haline gelmiştir. Avrupa'da yaşanan enerji krizinden Türkiye'nin de etkilenmesi kaçınılmazken, AK Parti iktidarı önlem olarak henüz bir girişimde bulunacağına dair kamuoyu ile paylaşımında bulunmamıştır.

Pandemi süresince ertelenen tüketici talebinin son dönemde açığa çıkması ve sanayinin çarklarının dönmeye başlamış olması, bunun dışında olağan talep artışlarına karşın enerjide üretimdeki ve iletimdeki kısıtlamaların yarattığı spekülasyon beklentileriyle oluşan fiyat artışları enerjide krizi tırmandırmaktadır.

ABD'nin Rus gazını engelleme girişiminden Afganistan'da yönetimin değişimine kadar bir dizi gerekçe ile enerji krizinin temelinde hemen bütün dünyada eş zamanlı olarak enerjiye olan talebin artması enerjide krizin temel unsurları olarak görülmektedir.

Doğalgaz Fiyatları Avrupa'da Rekor Kırdı

Enerji faturalarındaki fiyat artışlarında gösterge niteliğindeki enerji emtiaları arasında petrol, kömür ve doğalgaz başı çekmektedir. Avrupa'da doğalgaz fiyatlarındaki astronomik artış devam etmektedir. Kıtada gaz fiyatları için gösterge olan Hollandalı Title Transfer Facility'de (TTF) Ekim ayı vadeli 1000 metreküp gazın fiyatı 15 Eylül 2021 tarihinde yaşadığı yükselişle ilk defa 900 dolar seviyesi aşmış ve 943 doları görmüştür.

Rus Gazprom'un 2021 yılı için fiyat tahmini 1000 metreküp başına 200 ila 206 dolardı. Geçen yıl Ekim ayında Avrupa'daki doğalgaz fiyatı ise 1000 metreküp başına 180 dolar düzeyindeydi. Bu hesaplamalara göre Avrupa'da doğal gaz fiyatları 1 yılda 5'e katlanmış oldu.

Doğalgaz Fiyatları Neden Yükseliyor?

Avrupa'da doğalgaz fiyatları neden artıyor sorusuna şu başlıklar altında cevap verilebilir:

- **Rusya'nın Ukrayna üzerinden tedariki azaltması:** Independent Commodity Intelligence Service'in (ICIS) verilerine göre, Rusya'nın Yamal boru hattıyla Belarus, Polonya ve Almanya'ya aktardığı doğalgaz miktarı Ağustos ayında günlük 20 milyon metreküpe kadar geriledi. Boru hattından normalde aktarılan doğalgaz miktarı günlük 81 milyon metreküp civarında bulunuyordu. Yani, Almanya Başbakanı Angela Merkel'in dediği gibi Rusya boru hattını siyasi bir 'silah' olarak kullanıyor.
- **Kuzey Akım 2'nin inşaat süreciyle ilgili gelişmeler:** Kuzey Akım 2 tamamlandığı açıklandı. Rusya Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov 6 Eylül'de yaptığı açıklamada Kuzey Akım 2 boru hattının inşaatının bittiğini yıl sonundan önce hattın operasyonel hale geleceğini söyledi. Toplam maliyeti 10 milyar euro civarında olması beklenen Kuzey Akım 2 projesiyle yılda 55 milyar metreküplük Rus gazının Baltık Denizi üzerinden Almanya'ya sevk edilmesi planlanmaktaydı. ABD, Ukrayna, Polonya ile Baltık ülkelerinin inşasına karşı çıktığı projenin ortakları arasında proje sahibi Gazprom'un yanı sıra Shell, OMV, Engie, Uniper ve Wintershall gibi şirketler yer almaktadır. Projeye karşı çıkan ülkeler, Kuzey Akım 2'nin Avrupa ülkelerinin Rusya'ya bağımlılığını artırmaya çalıştığını savunmaktadır.
- **Rezerv seviyesi salgın öncesine göre düşük kalan doğalgaz depolarının doldurulması. Yani boş depolar!**

Türkiye Nasıl Etkilenecek?

Türkiye, Rus'yadan boru hatları üzerinden 1000 metreküpünü yaklaşık 240 dolara satın almaktadır. Türkiye Rus gazını uzun dönemli sözleşmeyle aldığı için gazın fiyatı Avrupa'daki mevcut astronomik seviyeye çıkması beklenmemektedir.

Ancak geçen yıl dibe vuran sınırlanmış doğalgaz fiyatlarının da Avrupa'daki fiyatlar gibi hızla artması nedeniyle BOTAŞ'ın ithalat maliyetleri hızla artacaktır.

Petrol De Zirvede

Doğal felaketler petrol piyasasını da vurdu. Delta varyantının küresel ekonomik toparlanmayı yavaşlatabileceği endişeleriyle Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) yılın son çeyreğinde petrol talebi öngörülerini düşürmüştü. Bunun üzerine Ida Fırtınası'nın Meksika Körfezi'nde petrol üretimini büyük ölçüde etkilemesiyle yükselen petrol fiyatları, şimdi de bu hafta Texas'ta görülmesi beklenen yeni bir fırtınanın hazırlığında. Söz konusu belirsizliğe paralel, petrol fiyatları son altı haftanın en yüksek düzeylerini gördü. Brent, yüzde 2,89 artışla varil başına 75,73 dolara yükselirken, ABD ham petrolü (WTI) de yüzde 3,08 yükselerek 72,63 dolara tırmandı.

ARTAN PETROL FİYATLARI, ORTA VADEDE TÜRKİYE’NİN DOĞALGAZ FATURASINI KABARTABİLİR

Uluslararası piyasada enerji fiyatlarında yaşanan artışların, Türkiye’ye de büyük etkileri olacaktır. Halen Türkiye doğalgaz ithalatının yıllık 36 milyar metreküplük kısmı uzun vadeli kontratlarla yapıyor. Bunlar da petrol ürünlerine endeksli kontratlar. Buradaki fiyatlar, her üç ayda bir geçmiş altı aylık petrol ürünleri fiyatlarını da içeren formüllerle güncelleniyor. Yani petroldeki artış altı ay geriden Türkiye’nin ithal ettiği gazın üçte ikilik kısmının fiyatlarına yansıyor.

Tahminler, yakın gelecekte Türkiye’nin gaz ithalatı faturasının ciddi şekilde artacağı yönünde. Gelecek üç dört ayda Türkiye’nin toplam gaz faturasında, nasıl bir kış mevsimi yaşanacağına ve Avrupa’daki mevcut yüksek fiyatların devamına bağlı olarak yüzde 30-35’lik bir artış bekleniyor.

Türkiye doğalgaz ithal eden bir ülke konumundadır ve doğalgaz ithalatı enerjide dışa bağımlığımızda da büyük bir orana sahiptir.

Enerji Piyasaları Düzenleme ve Denetleme Kurumu (EPDK) en son açıkladığı Haziran 2021 verilerine göre doğalgaz ithalatı aşağıdaki tablodaki gibi gerçekleşmiştir.

Haziran 2021 Dönemindeki Doğal Gaz İthalat Miktarlarının Doğal Gazın İthal Edildiği Ükelere Göre (Milyon Sm³)

2021 Haziran		
İthal Edilen Ülke	Miktar	Pay(%)
ABD	0,00	0,00
Azerbaycan	522,56	12,85
Cezayir	278,22	6,84
İran	867,01	21,33
Katar	0,00	0,00
Rusya Federasyonu	2.397,55	58,98
Trinidad ve Tobago	0,00	0,00
Genel Toplam	4.065,34	100

Yine aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere Türkiye’nin doğalgaz ithalatı yaptığı ülkelerle anlaşma tarihleri ve bitiş tarihleri görülmektedir.

Anlaşma	İmza Tarihi	İşletim Tarihi	Süre (Yıl)	Miktar (milyar m ³ / yıl)	Bitiş Tarihi
Nijerya (LNG)	1995	1999	22	1,2	2021
Cezayir (LNG)	1988	1994	27	4	2021
Rusya (Balkan Rotası)	1998	1998	23	8	2021
Rusya (Balkan Rotası)	1998	1998	23	4	2021
Azerbaycan	2001	2007	15	6,6	2022

Ayrıca EPDK 2019 ve 2020 raporlarına göre;

2019 yılında, 45.211,47 milyon Sm³ doğal gaz ithal edilmiştir. Doğal gaz ithalatı 2018 yılına kıyasla %10,08 oranında azalmıştır. 2019 yılında, ithalat %33,61’lik payla en fazla Rusya’dan yapılmıştır. 2019 yılında 12.694,07 milyon Sm³ LNG (Uzun Dönemli ve Spot) ithalatı yapılmış olup, söz konusu miktar toplam ithalatın %28,08’idir. Toplam LNG ithalatının %40,49’luk bölümü Spot LNG ithalatı olup, geri kalan kısmı BOTAŞ tarafından Cezayir ve Nijerya’dan ithal edilen uzun dönem sözleşmeli ithalat miktarı oluşturmaktadır.

2020 yılında, 48.125,51 milyon Sm³ doğal gaz ithal edilmiştir. Doğal gaz ithalatı 2019 yılına kıyasla %6,45 oranında artmıştır. 2020 yılında, ithalat %33,62’lik payla en fazla Rusya’dan yapılmıştır. 2020 yılında ayrıca, ilk defa Malkoçlar Giriş Noktası’ndan 12,043 milyon Sm³’lük spot boru gazı ithalatı gerçekleştirilmiştir.

2020 yılında 15.078,35 milyon Sm³ LNG (Uzun Dönemli ve Spot) ithalatı yapılmış olup, söz konusu miktar toplam ithalatın %31,33’dür. Toplam LNG ithalatının %54,03’lük bölümü Spot LNG ithalatı olup, geri kalan kısmı BOTAŞ tarafından Cezayir ve Nijerya’dan ithal edilen uzun dönem sözleşmeli ithalat miktarı oluşturmaktadır.

Uluslararası piyasada enerji fiyatlarında yaşanan artışların, Türkiye'ye de büyük etkileri olacaktır. Halen Türkiye doğalgaz ithalatının yıllık 36 milyar metreküplük kısmı uzun vadeli kontratlarla yapıyor. Bunlar da petrol ürünlerine endeksli kontratlar. Buradaki fiyatlar, her üç ayda bir geçmiş altı aylık petrol ürünleri fiyatlarını da içeren formüllerle güncelleniyor. Yani petroldeki artış altı ay geriden Türkiye'nin ithal ettiği gazın üçte ikilik kısmının fiyatlarına yansıyor.

Türkiye'nin yürürlükteki doğalgaz kontratlarındaki fiyatların önümüzdeki ilk hesaplama dönemi 1 Ekim, sonraki 1 Ocak 2022'de. Bu yüzden Türkiye'nin gaz alım fiyatlarında yükseliş yaşanacağı kesin görünmektedir. Bu arada özellikle konutlardan gelen kış aylarındaki ilave gaz talebi, her kış spot sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) ile karşılanıyor. Geçtiğimiz yıllarda spot LNG fiyatları çok düşüktü. Bu sayede Türkiye ilave gaz talebini rahat bir şekilde karşıladı. Ama başta Avrupa piyasaları olmak üzere dünyadaki LNG fiyatlarının rekor seviyelere yükselmesi, LNG'deki fiyat yapısını da etkileyecek. Bu nedenle kış döneminde LNG fiyatlarında da artış kaçınılmaz hale gelecektir.

Tahminler, yakın gelecekte Türkiye'nin gaz ithalatı faturasının ciddi şekilde artacağı yönünde. Gelecek üç dört ayda Türkiye'nin toplam gaz faturasında, nasıl bir kış mevsimi yaşanacağına ve Avrupa'daki mevcut yüksek fiyatların devamına bağlı olarak yüzde 30-35'lik bir artış bekleniyor.

'YOK' YOK!

'Yok'lar ülkesi

İktidara göre Türkiye refah ve mutluluk ülkesi. Tüm dünya Türkiye'yi ve AKP'nin başarılarını kiskanıyor. Toz pembe bir hayat kurup yaşayıp gidiyorlar. Yurttaşın haykırışına sağır, talebine kör kalan AKP hangi sorun ortaya çıksa inkâr ediyor. Kabul etmek zorunda kaldığında ise suçlu başkasına atıyor.

Erdoğan ve Cumhur İttifakı'nın diğer bileşenlerine göre ülkede hiçbir ciddi sorun yok. Halkı refah içinde mutlu mesut yaşarken Türkiye uluslararası arenada en güçlü dönemini yaşıyor. Karşılarında yakınan biri çıktığında ise "nankörlük ve hainlikle" suçlanıyor.

Böyle Bir İktidar Tarihte Görülmedi

-Pahalılık yok

İktidara göre gıda enflasyonunun nedeni esnaf ve aracılar. Erdoğan, "Bütün bu esnaflarıma da sesleniyoruz siz bu süreci eğer böyle devam ettirecek olursanız, çok ağır cezalar sizleri bulabilir" diyerek alenen tehdit etti. Ardından göstermelik market teftişleri geldi. Fiyatlar etikette aynı kalırken, yurttaşın alım gücü sürekli azaldı.

-Konut sorunu yok

Yüzde 100'lere varan kiralık konut zamlarının da suçlusuz iktidar değil. Bunun da nedeni ev sahipleri. Yine Erdoğan'ın sözlerinden iktidarın meseleye nasıl baktığına bakalım: "Böyle bir zulüm, böyle bir suiistimal varsa bunun sorumlusu olan bakan arkadaşlarım, bunları yakın takibe almak suretiyle bu zulmün önüne geçeceğiz."

-İşsizlik yok

Bırakın işsizliğin artmasını Türkiye'de her gün yeni iş alanları açılıyor ve işsizlik son buluyor. Erdoğan bir hafta önce yaptığı bir değerlendirmede "Sadece iki ayda mevsim etkisinden arındırılmış istihdamımız yaklaşık yarım milyon arttı. İnşallah üçüncü çeyreği her kesimi memnun eden bir büyüme oranıyla kapatacağız" diyerek müjdeyi verdi. Gerçi birkaç gün içinde TÜİK rakamları Erdoğan'ı yalanlasa da AKP cenahı aynı cümleleri kurmaya devam ediyor.

Yurt sorunu yok: Üniversiteyi kazanan öğrenciler için ucuz ve sağlıklı barınma neredeyse hayal oldu. Konut kiralalarının ve özel yurtların fiyatları aldı başını gitti. Geriye kalan kamu yurtları ise yetersiz kaldı. Bakan Kasapoğlu'na göre bu da yalan. Yani yurt sorunu yok. Kasapoğlu, "Öğrenci yurtları en rekabetçi otel zincirleriyle rekabet eder durumda. Milletimizi kandırmaya çalışıyorlar" diyerek yurt sorunu olmadığını savundu.

-Kürt sorunu yok

Kırk yıldır devam eden çatışmalar ve ölümlere rağmen Devlet Bahçeli ve Erdoğan'a göre Kürt sorunu yok. Bahçeli, Türkiye'de Kürt sorunu diye bir sorun yoktur. Var diyen, olduğunu ısrarla dayatıp iddia eden kim varsa kalbi Türk milletiyle bir atmayan namertlerdir" diyerek noktayı koydu. Erdoğan ise daha önce benzer bir cümle kurmuştu: "Kürt sorunu yok, Kürt kardeşlerimizin sorunu var."

-Aşıda sorun yok

Pandemi döneminin en yüksek ölüm oranları yaşanıyor. Her gün 30 bine yakın vaka ve 250'nin üzerinde ölümle karşılaşılıyor. Korunmayı sağlan iki doz aşıda hala toplumun yarısı aşılamadı. Sağlık Bakanı Koca'ya göre her şey yolunda gidiyor. Türkiye haritasını bir maviye bir turuncuya çeviriyor. Ama sorunu yok sayan turkuaz mesajlar atmaya devam ediyor.

-Kapatılan okul yok

Çiçeği burnunda Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer, 200'e yakın okulda ikili eğitime geçildiğini belirterek, şu ana kadar Covid-19 vakalarından dolayı tüm sınıfları kapatılan hiçbir okulun bulunmadığını söyledi. Bu açıklamanın üzerinden birkaç saat geçmeden pandemi nedeniyle kapatılan bir okulun haberi geldi.

Aslında Hükümetin Kendisi Ortada Yok

Tüm toplumun gözü önünde yaşanan, her bir bireyin iliklerine kadar hissettikleri sorunlar iktidar için YOK hükmünde. Sorunun birinci derecede muhatabı olan hükümet ortada yok. Her gün televizyona çıkıp ezberlenmiş cümleleri tekrar ediyorlar. Ezberleme yetisini yitirenlerde cam ekrandan okuyor. AKP elitlerinin dünyasının aktörleri kendi hayatlarından başkasını göremeyecek kadar körleşmiş durumda.

YURTTAŞ KİRASINI ÖDEYEMİYOR

İstanbul'lara göre kiraların yüksek olmasının nedeni ülkenin ekonomik durumu. İBB'nin araştırmasına göre derinleşen yoksullukla birlikte kirada oturanlar kiralarını ya hiç ödeyemiyor ya da ödemekte geciktiriyor.

İstanbul'da konut kira fiyatları, stok, beklenen İstanbul depremi ile ilgili olarak konut güvenliği ve kentsel dönüşüm sorunu giderek artıyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) İstanbul Planlama Ajansı'nın "Konut Sorunu Araştırması: İstanbul'da Mevcut Durum ve Öneriler raporu" yayımlandı. Rapor kentte yaşanan kiralık konut krizinin çarpıcı boyutlarını rakamlarla ortaya koydu. 1-7 Eylül 2021 tarihleri arasında 647 İstanbullu ile yapılan araştırmaya göre katılımcıların yüzde 95'i İstanbul'da kiraların yüksek olduğunu düşünüyor.

Araştırma kapsamında görüşülen kiracıların neredeyse yarısı, pandemi dönemiyle birlikte kiralarını ödeyemediğini ya da ödemeyi aksattığını belirtti. İstanbulluların yaklaşık yüzde 30'unun kiralık evde oturduğu göz önünde bulundurulduğunda, kentteki kira krizinin boyutu ortaya çıkıyor. Barınma ihtiyacı herkes için temel ihtiyaçlardan biri olsa da kentte yaşanan konut krizi, geçmişten bu yana uygulanan yanlış konut politikalarının sonuçlarından biri. Pandemi dönemiyle birlikte derinleşen yoksullukla birlikte, kirada oturanlar kiralarını artık ya hiç ödeyemiyor ya da geciktiriyor.

Yüzde 66 Pahalandı

Kiracıların yüzde 71'i kira ücreti konusunda ev sahipleriyle sorun yaşıyor. 2021'de yeni kiraya çıkanlar için kiralar geçen seneye göre yüzde 66 oranında daha pahalı. Kadıköy'de 3 bin TL'ye kirada kalan katılımcı, yaşanan kira artışını şöyle anlatıyor: "Bizim mahallede en düşük kira şu anda 5 bin 750 TL. Kasım 2020'de 3 bin TL'ye tutulan yer, Eylül 2021'de 5 bin 750 TL oldu."

Katılımcılara göre, konut kiralarının yükselmesinde en büyük sorun ise ülkenin genel ekonomik durumu. Raporda ayrıca, 2020 yılı sonu itibarıyla İstanbul'da yaklaşık 6 milyon 400 bin kayıtlı mesken bulunduğu ve bunların yaklaşık 4 milyon 400 bininde ikamet edildiği belirtildi. Buna göre mevcut kayıtlı ikameti olmayan mesken sayısı 1 milyon 800 bin.

2008 sonrası inşa edilmiş olan yapılar incelendiğinde ise toplamda 153 bin 240 adet yapı boş konut. 2008 sonrası inşa edilen boş konutların yarattığı kentsel dokunun kentin kuzeyindeki orman alanlarına doğru ilerlediği ve kırsal alanları tehdit ettiği ifade edildi.

TOKİ Özgün Dokuyu Zedeliyor

Akademisyen Murat Germen, en büyük sorunlardan birisi olarak müteahhit ve inşaat firmaları tarafından büyük kâr elde etmeye yönelik yapılan 'lüks' konut projeleri. "Gecekondu mahallelerine alternatif olarak önerilen TOKİ gibi kurumların inşa ettiği yüksek katlı konutlar, mahallelerin özgün dokularını zedelemekte" diyen Germen, şöyle devam etti:

"İstanbul'da konut ile ilgili en önemli sorunlardan biri de özel girişimli konut inşaatları. Müteahhitler ve inşaat firmaları tarafından büyük kâr elde etmeye yönelik yapılan 'lüks' konut projeleri çevre konutların piyasasını da etkilemekte ve yapıldıkları alanlarda konut fiyatlarının hızlı artışına sebep olmakta. Üretilen lüks konutlar zaman içerisinde yalnızca İstanbul'un belli bir gelir seviyesine uygun vatandaşlarına hitap eden, zaman zaman uzun süre boş kalan konut alanları olarak öne çıkmakta. Ek olarak, gecekondu mahallelerine alternatif olarak önerilen TOKİ

gibi kurumların inşa ettiği yüksek katlı konutlar, mahallelerin özgün dokularını zedelemekte. Bu durum sokakların kullanıldığı yaşayan mekânlardan uzaklaşarak birbirinin aynısı tek tip konutlarda yaşamların yeniden tasarlanmasına sebep olmakta. Bu nedenle, lüks konut projeleri ve gecekondu mahalleleri gibi mahalleler için önerilen yüksek yapılaşma içeren proje inşaatları için kısıtlama getirilmesi, uygun fiyatlı ve zemindeki kamusal alanla görsel ve işitsel ilişki kurulabilecek daha alçak katlı konutların üretilmesi için teşviklerin başlatılması önerilmekte.”

RAPORDAKİ VERİLERDEN BAZI ŞÖYLE:

Yoğun Nüfus Avrupa Yakasında

- Üsküdar ve Ümraniye gibi merkezlerde nüfus yoğunluğunun arttığı görülüyor.
- Boğaziçi hattının her iki yakası geniş açık ve yeşil alan varlığı ile birlikte düşük nüfus yoğunluğuna sahip. Sancaktepe ve Sultanbeyli ilçelerinde düşük nüfus yoğunluğu barındırmakla birlikte açık ve yeşil alan varlığı da düşük.
- Kentin Avrupa Yakası belirgin bir şekilde daha yoğun bir nüfus dağılımı barındırmakta. Nüfus Beyoğlu, Şişli, Kâğıthane, Bayrampaşa, Gaziosmanpaşa, Sultangazi ve Eyüp sirtları boyunca yoğunlaşmakta.
- Anadolu Yakası'nın kuzeyinde bulunan Çekmeköy-Sancaktepe-Sultanbeyli bölgesi düşük yapılaşma yoğunluklarına sahip. Yüksek yapılaşma Avrupa Yakası'nda Fatih-Beyoğlu-Levent-Haliç ve Küçükçekmece Gölü arasındaki mahalleler ile Esenyurt'ta görülüyor.

Deprem risk analizine göre Fatih, Beyoğlu, Üsküdar, Kadıköy gibi ilçelerde 1980 yılı öncesi yapılan yapıların ağırlıkta olduğu, Esenyurt, Bağcılar, Arnavutköy, Kartal, Küçükçekmece, Maltepe, Pendik, Silivri, Sultanbeyli, Sultangazi, Ümraniye gibi ilçelerde ise 1980-2000 yılları arasında inşa edilmiş yapıların ağırlıkta olduğu görülüyor. Büyükçekmece, Çatalca, Çekmeköy ve Tuzla ilçelerinde ise 2000 sonrası inşa edilen yapılar yüksek oranlarda yer alıyor.

EMEKLİ YOKSULLUĞU ARTIYOR...

Erdoğan'ın emekli aylıklarının 27 kat arttığı şeklindeki iddiaları gerçeği yansıtmıyor. Tersine ortalama emekli aylıkları hem milli gelir hem de asgari ücret artışının çok altında kaldı. Eğer emekli aylıkları 27 kat artmış olsaydı işçi emeklisinin 7 bin 450 lira, memur emeklisinin de 13 bin 500 lira civarında ortalama emekli aylığı alması gerekirdi.

Sayıları Haziran 2021 itibarıyla 13,5 milyonu bulan emekliler (pasif sigortalılar) işçilerden sonra ülkenin en büyük toplumsal grubunu oluşturuyor. Bu yüzden emekli aylık ve gelirlerinin düzeyi toplumsal refah açısından çok önemli bir gösterge. Emekliler ve hak sahipleri en kırılgan sosyal gruptan birini oluşturuyor. Doğal olarak emekli aylıklarının düzeyi sık sık tartışma konusu oluyor.

14 Eylül 2021'de İşçilerle Buluşma Programı'nda Cumhurbaşkanı tarafından yapılan bir değerlendirme emekli aylıklarını tekrar tartışma konusu yaptı: Cumhurbaşkanı son 19 yılı (2002-2021) kastederek "Milli gelirimiz Türk

Lirası olarak yaklaşık 11 kat yükselirken, asgari ücretin 16 kata yakın artması bunun en somut örneklerinden biridir. Aynı fevkalade yükselişi emekli maaşlarında da görmek mümkündür. Öyle ki 27 kat artan emekli maaşları vardır” dedi (tc.cb.gov.tr, 14.09.2021).

Emekli aylık ve gelirlerine ilişkin verileri Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile Cumhurbaşkanlığı Strateji Bütçe Başkanlığı (SBB) verilerinden izlemek mümkün. Bu verilere bakmadan önce emekli aylıklarına ilişkin ortalama verilerin son derece tartışmalı olduğunun altını çizelim. Bu ortalamalara sadece emeklilerin kendi yaşlılık aylıkları mı dahil, yoksa hak sahipleri gelirleri ile diğer emeklilik gelir türleri de dahil mi bilinmiyor. SGK nedense geçmişte verdiği gibi emekli aylıklarının dağılımına ilişkin bilgiyi vermiyor. Bu kayıtlarla emekli aylıklarının ortalamasına SGK CBB verilerinden ulaşmak mümkün. Şimdi Cumhurbaşkanlığı SBB verilerine göre 2002 Aralık-2021 Temmuz arasında emekli aylıklarının artış oranına bakalım.

Emekli aylıkları ne kadar arttı?

19 yılda ortalama işçi SSK emekli aylığı 9,4 kat artarak 76 liradan 2 bin 599 liraya yükselmiş. Ortalama memur emeklisi aylığı ise 7,1 kat artarak 502 liradan 3 bin 569 liraya yükselmiş. Ortalama Bağ-Kur esnaf aylığı ise 10,3 kat artarak 261 liradan 2 bin 679 liraya yükselmiş. Görüldüğü gibi emeklilerin ezici çoğunluğunu oluşturan üç büyük grubun emekli aylıkları 19 yıllık Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı boyunca ortalama 8,9 kat artmış. Emekli aylık ve gelirlerinin genelinde 27 kat artış söz konusu değil. Peki 27 kat artan emekli aylığı var mı? Evet var. En düşük Bağ-Kur tarım emekli aylığı 26,9 kat artarak 66 liradan bin 778 liraya yükselmiş. Ancak en düşük Bağ-Kur tarım emeklilerinin toplam aylık ve gelir alan emekliler içindeki payı bindelik düzeyde

EMEKLİ AYLIKLARINDA VE EMEK GELİRLERİNE PARASAL (NOMİNAL) ARTIŞLAR (2002-2021) (TL) TABLO 1

	2002 Aralık	2021 Temmuz	Kaç Kat Arttı?
Ortalama SSK Emekli Aylığı	276	2599	9,4
Ortalama Emekli Sandığı Aylığı	502	3569	7,1
Ortalama Bağ-Kur Esnaf Emekli Aylığı	261	2697	10,3
En Düşük Bağ-Kur Tarım Emekli Aylığı	66	1778	26,9
Asgari Ücret (net)	184	2826	15,3
Ortalama Memur Maaşı	578	5058	8,7
Ortalama Kamu İşçisi	1012	7408	7,3
Kişi Başına Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (2021 Program)	5.486	66.516	12,1

Kaynak: Cumhurbaşkanlığı Strateji Bütçe Başkanlığı, Türkiye Ekonomisinde Haftalık Gelişmeler ve Görünüm (17 Eylül 2021)

Bilindiği gibi emekli aylık ve geliri alan çok sayıda kategori var: İşçi emekli aylıkları (eski SSK), BAĞKUR emekli aylığı ve memur emekli aylığı gibi. Bunların da kendi içinde türleri var. BAĞKUR tarım emekli aylığı, BAĞKUR esnaf emekli aylığı vb. Emekli aylık ve gelirleri alanların ezici çoğunluğunu ise işçi ve memur emeklileri oluşturuyor.

Emeklilerin en yoksul ve düşük gelirli kesimi olan en düşük Bağ-Kur tarım emeklilerin aylıklarının 66 liradan bin 778 liraya çıkması bütün emeklilere teşmil edilecek bir durum değil. Emekli aylık ve gelirleri 19 yıl boyunca kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla (KB GSYH) artışının altında kalmıştır. 2002 ile 2021 arasında (2021 verisi program hedefi) KB GSYH 12,1 kat arttı. Emeklilerin ortalama gelirleri ise bu artışın altında kaldı. Özellikle işçi ve memur emeklilerinin Kişi Başına GSYH artışının çok altında gelir elde ettikleri görülüyor. Eğer emekli aylıkları 27 kat artmış olsaydı işçi emeklisinin 7 bin 450 lira, memur emeklisinin de 13 bin 500 lira civarında ortalama emekli aylığı alması gerekirdi.

Emekli aylıklarının kişi başına milli gelir artışının altında kalması, emeklilerin yoksullaşması demektir. Emekli aylıklarının ve çeşitli gelir türlerinin belirli bir dönem içinde kaç kat arttıkları tek başına yeterli değildir. Her şeyden önce ücret ve gelir söz konusu olduğunda geçinmeye yetip yetmediği, dolayısıyla geçim şartları karşısındaki duruma bakmak gerekir. Dolayısıyla baz yılı oldukça düşük düzeyde olan bir gelir ne kadar çok artarsa artsın geçinmeye yetmeyecektir. O nedenle gerek emekli aylıklarına gerekse diğer emek gelirlerine geçim şartları

açısından bakmak gerekir. Türk-İş'in hesaplamalarına göre Temmuz 2021'de açlık sınırı 2 bin 903 ve yoksulluk sınırı 9 bin 457 liradır. DİSK Birleşik Metal-İş sendikasının hesaplamalarına göre ise aynı dönemde açlık sınırı 2 bin 864 lira ve yoksulluk 9 bin 906 liradır. Görüldüğü gibi gerek asgari ücret ve gerekse ortalama emekli aylıkları açlık sınırının bile altındadır. Emek gelirlerinin hiçbirinin ise yoksulluk sınırına ulaşamadığının altını çizmek gerek. Aynı şekilde asgari ücretin parasal olarak 19 yılda 15,3 kat artması da tek başına anlamlı değildir. Asgari ücretin alım gücü hâlâ açlık sınırının altındadır.

Emekli aylıkları asgari ücretin altına geriledi

Emekli aylıkları için vurgulanması gereken bir diğer husus ise emekli aylıklarının asgari ücrete göre geriliyor olmasıdır. 2002 yılında asgari ücret 184 lira iken, ortalama işçi emekli aylığı 276 liraydı. 2021 Temmuz ayında ise asgari ücret 2 bin 826 lira olurken ortalama işçi emekli aylığı 2 bin 599 lira oldu. Bir diğer ifade ile 2002'de ortalama işçi emeklisi aylığı asgari ücretin yüzde 50 üstündeydi, 2021'de ise yüzde 8 altındadır. Ortalama emekli aylıkları asgari ücretin altına düşmüştür.

İŞÇİ EMEKLİ AYLIĞININ ASGARİ ÜCRETE ORANI

% 150
2002 ARALIK

% 92
2021 TEMMUZ

Emekli aylıklarının asgari ücretin altına düşmesi ve pastadan daha az pay almasının nedeni 2008'de yapılan sosyal güvenlik düzenlemeleridir. Emekli aylık bağlama oranlarının düşürülmesi, emekliye milli gelir artışından verilen payın düşürülmesi, emekli aylıkları alt sınırın kaldırılması ve emekli aylık artışlarının enflasyona endekslenmesi sonucu emekli aylıkları 2008 sonrasında düşmeye başladı. Nitekim emekli aylıklarının bin 500 liranın altında kalması üzerine aradaki farkın Hazine tarafından karşılanması yoluna gidilmeye başlandı.

Ücret ve gelirlerde AKP döneminde meydana gelen artışların oldukça ilginç bir seyir izlediği görülüyor. Emek gelirlerinde yaşanan artışlar önemli farklılıklar gösteriyor. Asgari ücret artışı kişi başına gayri safi milli gelir artışının üzerinde seyrederken fiili emek gelirlerindeki artışlar kişi başına GSYH artışının altında kaldı. Fiili ortalama emekli aylıkları ile memur maaşları ve kamu işçilerinin ücretleri kişi başına ekonomik büyümenin oldukça altında kaldı.

Asgari ücret gibi gösterge gelirlerdeki artış tek başına açıklayıcı değil. Ayrıca fiili ortalama gelirlere (ücret, maaş ve aylıklara) bakmak gerekir.

Çünkü önemli olan gösterge gelirlerin bir dönemden diğer döneme ne kadar arttığı değil kişi başına emek gelirlerinin dönemsel olarak fiilen ne kadar arttığıdır. Örneğin üst üste birkaç yıl oldukça yüksek zamlarla toplu iş sözleşmesi bağıtlayan bir sendika ücretlerdeki artışı bu zamların toplamı olarak açıklamayı tercih eder.

İşveren için ise önemli olan kişi başına fiili işgücü maliyeti ve verimlilik ilişkisidir. İşveren bir yandan yüksek ücretli işçiler yerine düşük ücretli işçiler olarak öte yandan kişi başına verimliliği artırarak işgücü maliyetleri düşürür. Bu nokta kaçırılırsa bölüşüm ilişkisi göz ardı edilmiş olur.

Emek gelirlerinin yeniden dağıtımı

Aynı şey makro gelir düzeyleri için de söz konusudur. Asgari ücretin 19 yılda 15,3 kat arttığı doğrudur. Bunu zaten dört işlem bilen herkes hesaplar. Dikkat edilmesi gereken husus bu dönemde fiili emek gelirlerinin nasıl seyrettiğidir. Ortalama ücretler ne kadar arttı. Ortalama emekli aylıkları ne kadar arttı?

Ne hikmetse asgari ücretin 15,3 kat arttığı ülkede ortalama maaşlar ve ücretler ile ortalama emekli aylıkları çok daha az artmış. Bu ne anlama geliyor?

Bu yazıda ayrıntıya girmek zor ancak şunu söylemek mümkün asgari ücretteki artış ortalama emek gelirlerine yansımıyor. Tersine ortalama emek gelirleri (ücretler, maaşlar, emekli aylıkları) baskılanıyor. Ortalama ücret

asgari ücrete yaklaşıyor. Örneğin DİSK-AR'ın hesaplamalarına göre hane halkı ortalama fert geliri 2006 yılında asgari ücretin 2 katı iken 2019'da 1,4 kata geriledi. Bunun anlamı ortalama ücretlerin asgari ücrete yakınsamasıdır. Ortalama ücretlerle asgari ücret arasındaki makas kapanıyor. Aynı durum emekli aylık ve gelirleri için de söz konusudur.

Hükümetin asgari ücret politikası genel ücret düzeyini yukarı iten değil aşağıya çeken bir sonuç yaratıyor. Bunun bir gelirler politikası tercihi olduğunu söylemek mümkün. Bu vesileyle -ayrıntılarını başka yazı ve çalışmalara bırakmak üzere- AKP hükümetlerinin nevi şahsına münhasır bir gelir dağılımı politikası izlediğini söylemek lazım. Tezimi kısaca şöyle özetleyebilirim: Hükümet gelirin sınıfsal dağılımındaki eşitsizliğe ve servet dağılımındaki bozulmaya dokunmuyor. Nitekim sınıflar arası gelir eşitsizliği artıyor. Bunun yerine sınıf içi dağılıma müdahale ederek emekçi sınıfların bir bölümünden diğerine gelir aktarmayı tercih ediyorlar.

Bir diğer ifadeyle emekçi kesimlerinin büyük bölümünün gelirlerinde düşük artışlar yaşanırken bir bölümünün gelirlerinde ise görece yüksek artışlar gerçekleşiyor. Böylece sermaye varlıklı sınıflar gelirden aslan payını alırken emekçilerin ortalama gelir artışları büyümenin çok altında kalıyor. AKP hükümetleri ülke gelirini yeniden dağıtmak yerine emek gelirlerini kendi içinde yeniden dağıtmayı yeğliyor.

Bir kez daha yinelemekte yarar var. Emek gelirleri açısından sınıflar arası bölüşüm ilişkilerine ve geçim koşullarına odaklanmak lazım. Emekli aylıklarında devasa artışlar yaşandığı iddiaları gerçeği yansıtmıyor.

Tersine ortalama emekli aylıkları hem milli gelir hem de asgari ücret artışının çok altında kaldı. Emekli aylıkları açlık ve yoksulluk sınırının da çok altında. Emekliler pahalılığın yükünü en çok çeken emek kesimi.

GIDA FİYATLARI DAHA DA ARTACAK

Artan gıda fiyatlarına karşı iktidar çözümü market baskınlarında arıyor. Tarım Yazarı Ali Ekber Yıldırım ise uyarıyor: Hasat döneminde bile düşmeyen fiyatlar önümüzdeki günlerde daha da artar. Çiftçi desteklenmeli.

Gıda fiyatlarındaki artış durdurulamıyor. Uzmanların aylar öncesinde gıdada yaşanacak enflasyona dair yaptığı uyarılara rağmen önlem almayan iktidar ise 'fahiş fiyat' tartışmalarıyla suçu perakendecilere, marketlere atıyor. Oysa ki üretici ürünün maliyeti karşılamadığı konusunda aylardır dert yanıyor. Kuraklığa karşı yapılan desteklerin yetersizliği, gübre, tohum gibi ithal ürünlerdeki 2 kata varan artışlar, mazota gelen zamlar, Tarım Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) hasat zamanında gümrük vergisini sıfırlayıp ithalata yönelmesi iktidarın pek de dikkatini çekmiş değil. Bu politikasızlık sonucunda ağustos ayında gıda enflasyonu yüzde 29'a çıktı. Bu oran 19,25 olan enflasyonun 9,75 puan üzerinde. Tehlike ise geçmiş değil. Marketlerde etiket kontrolünün peşine düşen iktidar sorundan kaçmaya devam ettikçe fiyatlar daha da katlanacak.

Gıda fiyatlarındaki artışın nedenlerine ve çözüm önerilerine ilişkin konuştuğumuz Tarım Yazarı Ali Ekber Yıldırım çiftçinin desteklenerek üretimin artırılması gerektiğini söyledi. Yıldırım, hasat döneminde dahi fiyatların artmaya devam ettiğine dikkat çekerek tehlikeye işaret etti: "Bu dönemde fiyatlar düşmediyse önümüzdeki aylarda fiyatlar daha da artacak. Tarla üretimi bitecek ve ürün olmayınca fiyatlar daha da artacak."

Sebze meyve fiyatları neden el yakıyor?

Türkiye'de her ay enflasyon verileri açıklandığında bakıyoruz en yüksek gıda ürünleri. Son 1 yıllık enflasyon yüzde 15-19, gıda enflasyonu ise yüzde 29 civarında. Bunun belli nedenleri var. Birincisi üretimin pahalı hale gelmesi. Maliyetler çok yüksek. Girdi fiyatlarının çok yükselmesi önemli bir neden. Üreticiyle konuştuğunuz zaman fiyatların aynı oranda artmadığını görüyorsunuz. 2020 Temmuz ile 2021 Temmuz arasında gübrede fiyatı yüzde 148 artmışken, tarımsal ürünlerin hiçbirinin fiyatı yüzde 100 artmadı. Girdi fiyatlarının en az 2-3 katı daha düşük ürün fiyatı. Böyle olunca üretici üretimden uzaklaşıyor. Çiftçi giderek sektörden uzaklaşıyor. Çiftçi kayıt sisteminde 3 milyon 200 bin civarında çiftçi varken, bugün 2 milyon 300 bin civarında çiftçi var. Tarım Bakanlığı da artık bunun verisini yayınlamıyor.

Kırsalda durum nasıl?

Kırsalda giderek yaşanan bir nüfus var. Artık genç nüfus kalmadığı için üretim eskiden daha emeğe dayalıydı şimdi daha çok makineye döndü. Çiftçi kolay ekilip, kolay hasat edilen ürünleri tercih ediyor. En temel nedeni uygulanan tarım politikasının ithalattan yana olması. Böyle olunca çiftçi para kazanamadığı, rekabet edemediği için üretimi bırakıyor. Çiftçi hesapladığı zaman girdi masrafları satış fiyatını karşılamıyor. Bu artık bir sarmala dönmüş durumda. Sarmal kırılmadıkça bu döngü çözülmez. Alım garantisi olan ürünlerde çiftçinin daha çok üretime devam ettiği görülüyor. Burada bir sistemsizlik ve çiftçiyi tarımdan uzaklaştırmaya yönelik uygulamalar var.

Örneğin 2021 yılı destekleri hâlâ açıklanmadı. Normalde şimdiye kadar desteğin ödenmesi gerekiyordu. Süt üreticilerinin Ocak, Şubat ve Mart ayındaki ödemeler hâlâ yapılmadı.

Destek ödemelerinin yapılmaması nelere yol açıyor?

Çiftçi 2022'nin ekimi için hazırlık yapıyor şu an ve tam olarak destek ödemelerine ihtiyacı var. Çiftçi destek ödemelerine göre ekim yapacak. Bunlar açıklanmayınca üretim yönlendirilmiyor ve planlanmamış oluyor. Kuraklık nedeniyle buğday, arpa fiyatları çok yükseldi. Çiftçiler tam bunları ekecekken bir kararname yayınlandı ve gümrük vergisi sıfırlandı, ithalat yapılacak. Çiftçinin kafası karıştı. Eskiden hasat döneminde ithalat yapılmaz ve gümrük vergileriyle oynanmazdı. Şimdi bunların hepsi yapılıyor. AKP döneminde çiftçiyi üretimden uzaklaştıracak ve eziyet edecek birçok uygulama yapıldı. Aslında bu süreç Turgut Özal'la başladı. Cumhuriyet dönemi tarım politikalarından vazgeçildi. Ancak 'bizim paramız var biz ithal ederiz' mantığı çöktü.

Kuraklığın etkilerini görmeye başladık mı?

Kuraklığın etkilerini görmeye başladık ve soframızda hissetmeye başladık. Güneydoğu'da ve İç Ege'de çok ciddi tarım alanları kayboldu. Bu rakamları açıklamıyorlar ama hepsi yaşanıyor. Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) son dönemde tamamen ithalat merkezine dönüştü. Çiftçiyi korumak ve üretimi sürdürmek için kurulan kurum, tüketiciyi ve üreticiyi korumuyor. Çiftçiye karşı sürekli ithalat yapıyor.

1 kilo sütle 1 kilo yem alınmıyor

Hayvancılıkta durum nedir?

Hayvancılık da çok zor durumda. Hayvanları beslemek, insanları beslemekten daha zor bir hale geldi. Biz damızlık hayvanı ithal ediyoruz bu hayvanlar tamamen içeride yemle beslenen hayvanlar. Hayvana verdiğimiz yemin ham maddesinin de büyük kısmını ithal ediyoruz. Döviz arttıkça bunların fiyatı artıyor. Çiftçi hayvancılığa da bırakıyor. Çok sayıda çiftlikler sürekli satılıyor. Avrupa'ya süt ihraç eden çiftlikler bile satılığa çıkıyor. Genel sorun girdi maliyetleri ve ithalat. Bundan sonra artık daha zor olacak. Hayvancılıkta en çok kullanılan mısır silajı, yonca. Bunlar en çok su isteyen ürünler ve Türkiye'nin de artık bir su sorunu var. Tüm dünyada 1 kilo sütle 1.5 kilo yem alınırsa hayvancılığın sürdürülebilir olacağı kabul ediliyor. Türkiye'de şu anda 1 kilo sütle 1 kilo yem alınmıyor.

Ne yapmak gerekiyor?

Türkiye'nin gerçekten dış, uluslararası şirketlerden bağımsız bir tarım politikası üretmesi gerekiyor. Türkiye'nin tarımsal potansiyelini değerlendirecek politika üretmesi lazım. Yalnızca tarım politikasıyla olmaz, dış ticaret politikasıyla beraber yürütülmesi gereken bir süreç. Cumhurbaşkanı gittiği her ülkede 'Biz sizden ürün alalım' diyor. Böyle bir tarım politikası olmaz. İçerideki üreticiyi üretime küstürsünüz. Hükümetin tarım politikası ve gıda politikası yanlış. Ürünlerin raf fiyatları yükselince de depo basılıyor. Tarım politikaları yanlış olunca etikete yansıyan fiyat doğal olarak artıyor. Sadece etikete bakılınca, nedenine bakılmayınca doğal olarak bunlar yaşanıyor. Gıda sektörü 3 harfli zincir marketlere terk edildi. Bu marketler köylere kadar girmiş durumda ve üretim yerine sürekli tüketime yöneltiliyor. Bu marketler aynı zamanda piyasayı bile belirliyor.

Tarımda üretime yönelmek gerekiyor mu?

İşin lokomotifini tamamen üretim. Pandemiyle birlikte insanlarda tarımsal üretime yönelme başladı. Bunu iyi değerlendirmek ve gençleri tekrar tarıma yönlendirmek lazım. Ama tarım topraklarını şu anda şirketler toplamaya başladı ve topraklar büyük şirketlerin ellerine geçiyor. Aile işletmelerinin desteklenmesi gerekiyor. Tohumdan sofraya kadar her halkanın iyi planlanması ve üretim odaklı bir politika uygulanması gerekiyor. Aynı zamanda girdi maliyetlerini düşürecek bir takım çalışmalar yapılmalı. Üretim maliyetiyle piyasadaki fiyat arasındaki fark çiftçiye ödenmeli. Tarım yasasında böyle bir madde var ama bu hiç uygulanmadı. Bu uygulansa çiftçi daha rahat eder ve üretime devam eder.

Kırsalın koşulları, sosyal hayatı en azından asgari oranda düzenlenmeli. Köydeki insanların bir kısmı artık üretim bile yapmıyor. Genç nüfusu tekrar tarıma kazandıracak altyapıyı oluşturmak gerekiyor. Tarım politikası, dış politika ve kırsal kesim politikasının beraber yürütülmesi lazım.

Fiyatların bu kadar yükseldiği dönemler oldu mu?

Fiyatların 1980'lerde ve 90'larda yükseldiği dönemler mutlaka olmuştur ama bu dönem alım gücü çok düştü. Asıl olarak üreticiyle tüketici arasındaki fiyat farkı çok yüksek. Market sisteminin, dağıtım kanallarının çok fazla olması bunları etkiliyor. Daha önce 100 liraya pazara gidilirken artık aynı alışveriş 250 liraya yapılamıyor. Gelişmiş ülkelere baktığımızda gıdanın harcama kalemi içindeki payı yüzde 10'sa, Türkiye'de bu yüzde 30 hatta 40'lara

kadar çıkıyor. Direkt insanların cüzdanını etkiliyor. Bu dönemde fiyatlar düşmediyse önümüzdeki aylarda fiyatlar daha da artacak. Tarla üretimi bitecek ve ürün olmayınca fiyatlar daha da artacak.

DİKKAT ÇEKMEYEN HAYAT PAHALILIĞI

Gıda fiyatlarındaki artış ülke gündeminde, ancak çok konuşulmayan ürünlerdeki artış da dikkat çeken boyutlarda. Şampundan temizlik malzemelerine kadar hemen her ürünün fiyatı katlanmış durumda

İktidar gıda fiyatlarındaki artışı 'fahiş' olarak nitelendirip polise önlemlerle bu artışların önüne geçmeyi planlıyor. Yapılan denetimlerle fiyat artışlarının sorumlusu meyve ve sebze hallerinde aranıyor.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı son verilere tüketici enflasyonu yıllık yüzde 19,25'e yükseldi ve Nisan 2019'dan bu yana en yüksek seviyesine ulaştı. Yıllık bazda en yüksek artış ise yüzde 29 ile gıda ve alkolsüz içecekler grubunda. Ancak hayat pahalılığı marketin bütün reyonlarında kendisini hissettiriyor. Sabundan diş macununa, şampundan temizlik malzemelerine tüm ürünlerin fiyatları cep yakıyor.

Herkesin evine giren ancak sık alınmadığı için yaşanan fiyat artışı pek hesaplanmayan ürünlere göz attık. TÜİK, tüketici fiyat endeksi verilerine göre temizlik, hijyen ve kişisel bakım ürünleri arasında son 6 yılda fiyatı en çok artan ürün grubu yüzde 289 ile her türlü ev temizlik aletleri. Örneğin genellikle ikili veya üçlü paketlerde satılan yüzey temizleme paspasının fiyatı en az 30 liradan başlıyor. Çeşitli özelliklerle birlikte paspasın fiyatı kabarak 60 liraya kadar çıkabiliyor. TÜİK'e göre ise bu kadar pahalı değil. Madde sepetinde her türlü temizlik aletlerinin ortalama fiyatı 2015 yılında 6,42 lirayken bu yıl 25 lira olarak hesaplanıyor. Temizlik salgınıyla birlikte daha da önem kazandı. Öyleki yeni, alkol bazlı temizlik ürünleri satışa sunuldu. Ev temizliğinin vazgeçilmezi olan yüzey temizleyiciler, çamaşır ve bulaşık deterjanlarının fiyatı da fark etmeden artıyor. Uzun sürede tüketilen bu ürünlerde yaşanan fiyat artışları dikkat çekici boyutta. TÜİK'in enflasyon sepetinde bulaşık için temizlik ve bakım ürünlerinin 6 yıldaki fiyat artışı yüzde 173, çamaşır için temizlik ve bakım ürünlerindeki fiyat artışı yüzde 69, hijyenik zeminler için temizlik ürünlerindeki artış ise yüzde 102.

	2015	2021	Artış (%)
Çamaşır için temizlik ve bakım ürünleri	7	11,8	69
Bulaşık için temizlik ve bakım ürünleri	16,4	45	173,8
Hijyenik zeminler için temizlik ve bakım ürünleri	5,3	10,7	102,5
Her türlü ev temizlik aletleri	6,4	25	289,5
Bulaşık bezleri	1,3	1,8	38
Ağız ve diş bakımı ürünleri	10,7	17,7	66,2
Sabun	5,7	22,3	294,6
Deodorant	6,9	19	174,8
Cilt ve vücut ürünleri	16,6	34,5	108,2
Saç bakım ürünleri	16,1	35,3	119,9
Tuvalet kağıdı	1	1,7	69,1

Tamir işleri pahalandı

Alım gücü azalan yurttaş eski kıyafet ve eşyalarını tamir etmeye başladı. Eski kıyafetini alıp terzinin yolunu tutan yurttaşlar küçük tadilatlarla bile 20 lira veriyor. TÜİK'e göre giysi tamir ücretleri ortalama 10 lira civarında. Ancak 2015 yılında bu rakam yaklaşık 5 liraydı. Aradan geçen 6 yılda tamirat fiyatları yüzde 119 oranında artmış durumda. Benzer durum ev aletlerinin tamiri için de geçerli. Hem malzeme hem işçilik ücretlerinde ciddi artışlar yaşanıyor. TÜİK'te ev aletlerinin tamiri ortalama 270 lira olarak ifade ediliyor. Ancak 6 yıl önceki fiyatı ise 60 olarak belirtiliyor. Ev aleti tamirine yüzde 350 zam gelmiş.

EN ÇOK KREDİYİ ÜCRETLİLER ÇEKTI

Artan pahalılık nedeniyle ücretlilerin gelirleri her geçen gün eriyor. Milyonlar artık temel ihtiyaçlarını karşılamak için dahi kredi çekmeye yöneliyor. Bankalardan çekilen kredilerin yüzde 75'i ücretlilere ait.

Ülkede yaşayan 84 milyon yurttaş hem işsizlik hem enflasyon hem de salgınla mücadele etmek zorunda bırakıldı. Gelirsiz kalan milyonlar ise bankaların insafına terk edildi. Salgının başında önce düşük faizle borçlanan milyonlar, faiz oranlarının yükselmesine rağmen kredi talebinde bulunmaya devam etti.

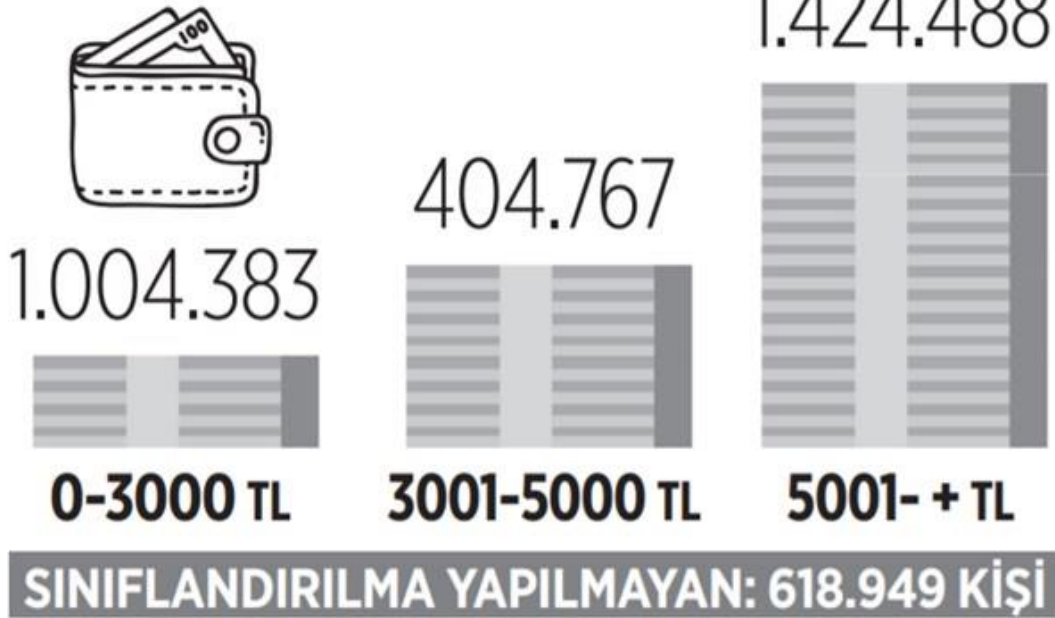
Artan yoksulluk ve hayat pahalılığı ise en fazla düşük gelirliileri etkiledi. Ülkede yüzde 19,25 olan enflasyon asgari ücretlinin alım gücünü daha da düşürdü.

Yurttaşların kendi yaşamlarında hissettikleri enflasyon ise bunun çok daha üzerinde. Hal böyle olunca milyonlar en temel ihtiyaçlarını karşılamak için bile bankalara muhtaç oldu.

Ülkede 10 milyon civarında kişi asgari ücretle çalışıyor, ancak geçinemiyor. Türkiye Bankalar Birliği'nin (TBB) verileri de bu durumu kanıtlar nitelikte. Ülke genelinde Haziran 2021 itibarıyla tüketici kredisi ve konut kredisi kullanan toplam kişi sayısı 25 milyon 529 bin kişi, kredi miktarı ise yaklaşık 656 milyar TL olarak gerçekleşti. Nisan-haziran döneminde bankalar tarafından dağıtılan tüketici ve konut kredilerinde ihtiyaç kredileri yüzde 81 ile en büyük payı almış oldu.

Nisan-haziran döneminde 3 milyon 452 bin kişi, 71 milyar TL tutarında tüketici kredisi kullandı. Bunların yüzde 75'ini yani 2 milyon 593 binini ücretli çalışanlar oluşturuyor. Kredi borçlusu 100 kişiden 60'nın aylık geliri ise 3 bin liranın altında.

GELİR DURUMUNA GÖRE KREDİ BORCU OLAN KİŞİ SAYISI

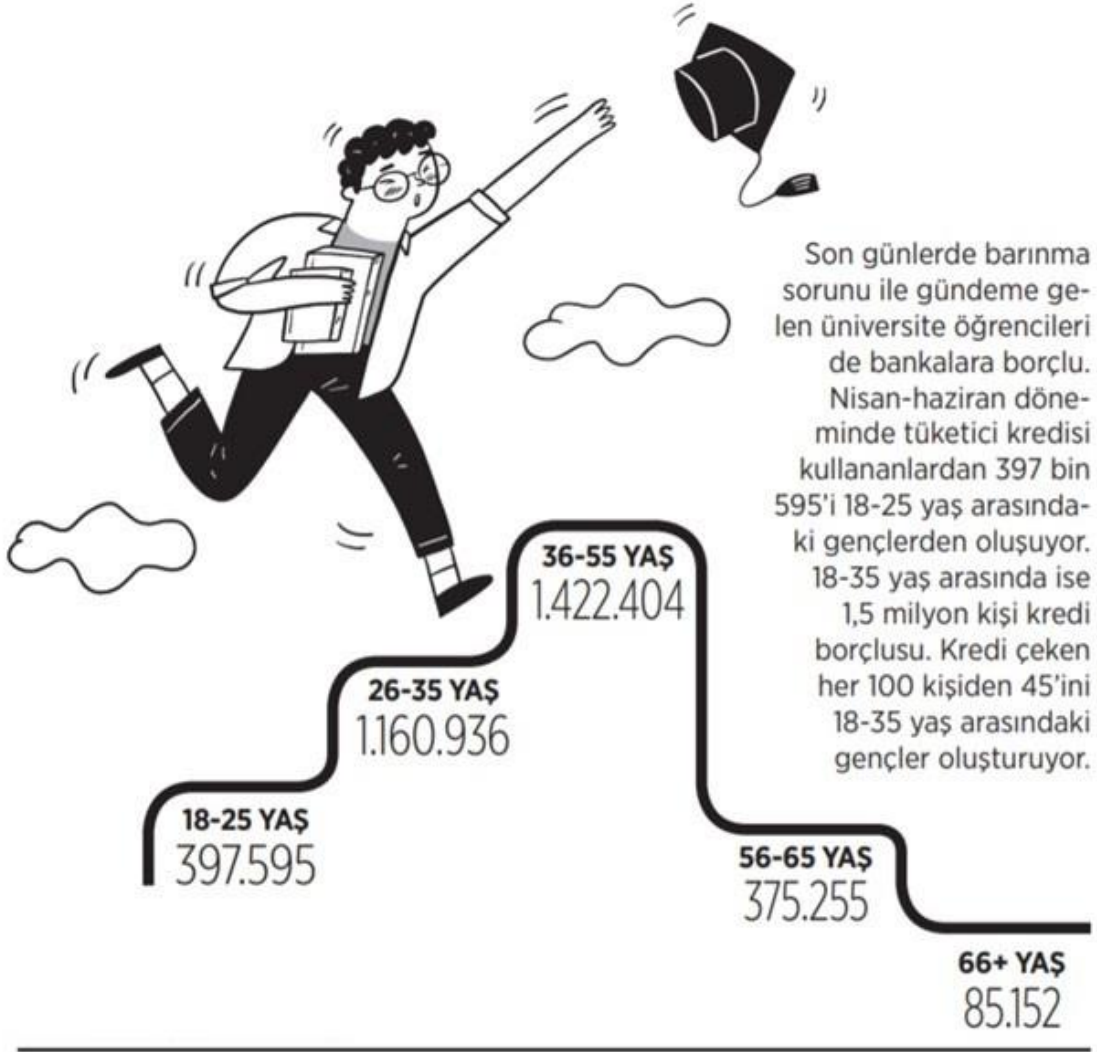
100 kredinin 29'u asgari ücretlinin

Gelir durumuna göre bakıldığında tüketici ve konut kredisi borçlularının yüzde 29'unu asgari ücretliler oluşturuyor. TBB'nin yılın ikinci çeyreğine ilişkin raporuna göre kredi borçlusu 1 milyon 4 bin 383 kişinin geliri 3 bin liranın altında.

Bu kişilerin bankalara olan tüketici ve konut kredisi borcunun toplamı ise 20,7 milyar lira. Başka bir ifadeyle nisan-haziran döneminde kullanılan kredilerin yüzde 24'ü 3 bin liranın altında geliri olan yurttaşlara ait.

Ocak ayında bir önceki yıla göre yüzde 21,5 artışla 2 bin 825 lira olan asgari ücret, resmi verilere göre gıda fiyatları karşısında alım gücünü ciddi oranlarda yitirdi. Buna göre asgari ücretli geçtiğimiz yılın ağustos ayına göre gıda karşısında alım gücünü reel olarak yaklaşık yüzde 6,2 oranında kaybetmiş durumda. Yılbaşında 383 dolara denk gelen asgari ücret, dolar kurundaki artış nedeniyle 327 dolara geriledi. 9 ayda asgari ücretlinin kaybı 56 dolar, şu anki döviz kuru ile yaklaşık 484 lira civarında.

GENÇLER HEM YURTSUZ HEM BORÇLU (KİŞİ)

KREDİ BORÇLULARI MEMLEKETİ

Erdoğan'ın 'halinden memnun' dediği yurttaşlar kredi borcu altında eziliyor. 25,5 milyon kişi kredi borçlusudur. Başka bir ifadeyle her 100 kişiden 30'u bankalara borçlu. 2,3 milyar liralık kredi ise takibe düşmüş durumda.

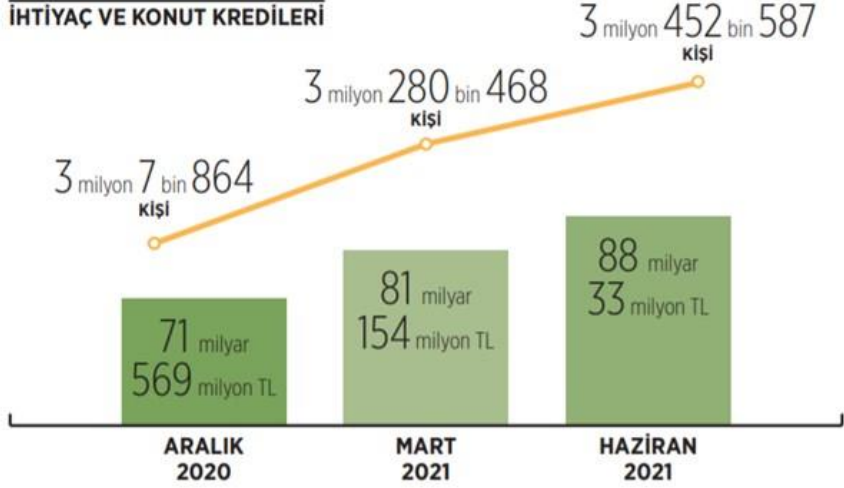
AKP'li Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, ülkenin gidişatına dair yapılan eleştirilere "Benim vatandaşım gayet memnun" açıklamaları ile yanıt verdi. Erdoğan'ın yanıtından kısa süre sonra açıklanan veriler durumun böyle olmadığını gözler önüne serdi. Pahalılık karşısında alım gücü kalmayan yurttaş yüksek faiz oranlarına rağmen kredilere sarılmaya devam ediyor. Ülke genelinde Haziran 2021 itibarıyla tüketici kredisi ve konut kredisi kullanan toplam kişi sayısı 25 milyon 529 bin kişi, kredi miktarı ise yaklaşık 656 milyar TL olarak gerçekleşti. Toplam kişi sayısı 2020'nin aynı dönemine göre yüzde 5 oranında, bir önceki çeyreğe göre ise yüzde 1 oranında artmış durumda.

Türkiye Bankalar Birliği (TBB), tüketici ve konut kredilerine ilişkin ikinci çeyrek verilerini açıkladı. Buna göre sadece nisan-haziran döneminde 3 milyon 453 bin kişi, toplam 88 milyar TL tutarında tüketici ve konut kredisi kullandı.

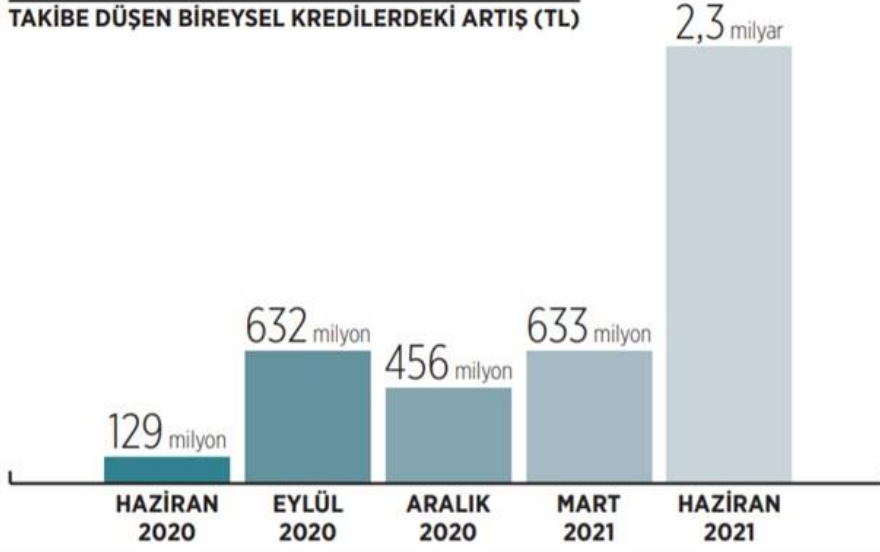
İhtiyaç Kredileri Coştu

Nisan-haziran döneminde kullanılan tüketici kredileri ve konut kredilerinde ihtiyaç kredileri yüzde 81 ile en büyük payı almış oldu. Bunu sırasıyla, yüzde 16 ve yüzde 3 pay ile konut ve taşıt kredileri izledi. Aynı dönemde 3,4 milyon kişi 71 milyar TL tutarında ihtiyaç kredisi, yaklaşık 60 bin kişi 14 milyar TL tutarında konut kredisi ve 25 bin kişi de 3 milyar TL tutarında taşıt kredisi kullandı.

İHTİYAÇ VE KONUT KREDİLERİ

TAKİBE DÜŞEN BİREYSEL KREDİLERDEKİ ARTIŞ (TL)

Milyarlık Kredi Takipte

Bankacılık Denetleme Kurulu (BDDK), tarafından salgın döneminde alınan kararlarla kredilerin takibe düşme süresinin uzatılmasına rağmen takibe düşen kredilerde ciddi artışlar yaşandı. Nisan-haziran döneminde kullanılan tüketici kredileri ve konut kredilerinden kanuni takibe alınan kredi miktarı 2 milyar 246 milyon TL, idari takibe alınan kredi ise 41 milyon TL oldu. Toplamda 2 milyar 286 milyon liralık kredi borcu takibe alınmış durumda. Böylelikle takibe düşen bireysel kredilerde çeyreklik bazda rekor artış görüldü. Söz konusu kredilerin yüzde 1'ini taşıt, yüzde 14'ünü konut, yüzde 85'ini ihtiyaç kredileri oluşturdu. Takipteki ihtiyaç kredisi miktarı 1 milyar 911 milyon lira.

KAMUNUN SIRTINA 11 YILLIK YENİ YÜK

Günlük 45 bin araç geçiş garantisıyla inşa ettirilen Çanakkale Köprüsü'nün fiyatı araç başına 15 avro olacak. Güzergâhtan yıllık 3,5 milyon araç geçtiğini bildiren CHP'li Akın, "Yükü 150 milyon avroya ulaşacak" dedi.

Türkiyeli ve Güney Koreli firmalardan oluşan Daelim, Limak, SK, Yapı Merkezi Ortak Girişimi tarafından inşa edilen 1915 Çanakkale Köprüsü'nün araç başı geçiş bedeli, vergilendirme ile birlikte bugünkü kurla 160 TL olacak. Araç başı tutarın avro üzerinden hesaplanacağını söyleyen Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, 18 Mart'ta açılması planlanan Çanakkale Köprüsü'nden vergiler hariç araç başına 15 avro alınacağını ifade etti. AKP'nin yeni bir israf projesini hayata geçirdiğini ifade eden CHP Altyapı ve Enerji Politikaları'ndan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, "Yıllık maliyet 150 milyon avroyu, yani güncel kurla 1,5 milyar TL'yi bulacak" dedi.

Gelecek yıl açılması planlanan Çanakkale Köprüsü, kamu kaynakları kullanılarak yapılmadığı için uzun yıllara yayılan yüksek bir faturanın kamunun sırtına yükleneceğini belirten Akın, "Bugünkü kurla yaklaşık 160 TL'yi bulan köprü geçiş fiyatı, şu anki feribot tarifesinin neredeyse iki katına ulaşmaktadır. Öte yandan yap, işlet, devret modeli kapsamında verilen garanti nedeniyle vatandaşlarımız geçse de geçmese de para ödemek zorunda kalacak" ifadelerini kullandı.

Garanti Tutarıyla 2,5 Köprü Yapılır

Garanti edilen tutarın bütçeye yük olmadan karşılanabilmesi için 1915 Çanakkale Köprüsü'nden günlük 45 bin aracın geçmesi gerektiğini ve bunun mümkün olmadığını ifade eden Akın, BirGün'e yaptığı açıklamada şunları söyledi:

"Garanti verilen günlük sayı, yıllık geçiş garantisinin 16 milyon 425 bin araç için verildiği anlamına gelmektedir. Bu güzergahta feribot üzerinde yıllık 3,5 milyon aracın geçiş yaptığı ifade edilmektedir. Söz konusu güzergahta olağan trafiğin iki katına çıktığı varsayılsa bile verilen garantiyi karşılamayacak. Karayolları Genel Müdürlüğü, 1915 Çanakkale Köprüsü'nün toplam maliyetinin 7 milyar 145 milyon lira olduğunu açıklamıştır. Buna göre araç trafiği iki katına çıksa bile yaklaşık 4 yılda köprü'nün maliyeti verilen garantiyle karşılanacaktır. 2022'de açılması hedeflenen köprü'nün sözleşme süresi 2033 yılında biteceği dikkate alındığında 11 yıl içinde ödenecek garanti tutarıyla yaklaşık iki buçuk adet Çanakkale Köprüsü yapılması mümkündür. Köprü'nün hizmete açılmasının ardından kamuya yük olmaması ve garanti edilen araç geçişini sağlaması için bu güzergahta neredeyse beş katı daha fazla aracın geçmesi gerekmektedir."

GÜNLÜK GEÇİŞ GARANTİSİ:

45 BİN ARAÇ

GEÇİŞ ÜCRETİ:

15 AVRO/160 TL

TOPLAM MALİYET:

7,1 MİLYAR TL

GARANTİ TUTARININ KAMUYA YÜKÜ

150 MİLYON AVRO

*TAHMİNİ:

İHALE ZENGİNİ GAZETECİ

1990'larda bir gazetede çalışan Hasan Dağcı'nın hayatı, AKP'nin kurduğu para ilişkili ağ sayesinde değişiyor. 17-25 Aralık operasyonlarında da adı geçen Dağcı son olarak Devlet Demiryolları İşletmesi'ne ait ihaleyi aldı.

Devlet Demiryolları İşletmesi (TCDD) Genel Müdürlüğü, 1. Bölge Malzeme Müdürlüğü, "AliFuatpaşa- Köprülü Kavşağı ve Bağlantı Yolları Yapım İş'i" ihalesi, adı 17- 25 Aralık yolsuzluk ve rüşvet operasyonunda AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan ile birlikte gözaltına alınacaklar listesinde bulunan Hasan Dağcı'nın sahibi olduğu Belen İnşaat Taahhüt ve Turizm Ticaret Anonim Şirketi'ne verildi.

Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, TCDD 2 Ağustos tarihinde "AliFuatpaşa- Köprülü Kavşağı ve Bağlantı Yolları Yapım İş'i" adı altında bir ihale düzenledi. İhalenin tam 126 milyon 406 bin TL'ye Belen İnşaat'a verildiği ve 1 Eylül tarihinde de sözleşme imzalandığı açıklandı. Ayrıca milyonlarca liralık ihale yine Kamu İhale Kanunu'nun "Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen olayların" ortaya çıkması durumunda kullanılması gereken tartışmalı maddesinde düzenlenen pazarlık usulüyle yapıldı.

Tarihi alanı talan etmişti

Şirket, 2014 yılında yani 17- 25 Aralık yolsuzluk ve rüşvet operasyonundan bir yıl sonra Şişli'de bir hastane inşa etmişti. Belen İnşaat'ın hem arsa sahibi hem de yüklenici firma olarak yer aldığı hastane projesinin kiracısı, yine yolsuzluk operasyonunda adı geçen Mehmet Ali Aydınlar'a ait Acıbadem Sağlık Hizmetleri Anonim Şirketi idi. Söz konusu arazide daha önce Roman vatandaşların yaşadığı kâgir binalar ve 2 adet tarihi fabrika bulunuyordu.

Belen İnşaat'ın sahibi Hasan Dağcı için arazi önce turizm alanına çevrilmişti. Daha sonra plan değişikliği yapılarak araziye özel sağlık tesisi fonksiyonu verildi. Ve projeye Acıbadem Grubu dahil edildi. Yapılan plan değişiklikleri mahkemelik olsa da 8 ayrı parsel tek parsel haline getirildi ve tapu kayıtlarına arsa Belen İnşaat'a verildi. Kısa süre içinde arsa üzerindeki gecekondular, 1-2 katlı kâgir yapılar ve fabrika binaları yıkıldı.

Oysa İstanbul 2 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, 2006 yılında bu fabrika binalarını; dönemin sanayisini ve teknolojisini yansıtan endüstriyel bir yapı olması nedeniyle korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil etmişti. Ancak kurul daha sonra bu tescil kararlarını kaldırarak tarihi fabrika binalarının yıkımına izin verdi.

Şişli İnönü Mahallesi Nizamiye Caddesi'nde inşa edilen Acıbadem Taksim Hastanesi, Ekim 2015'te açıldı.

Rüşvet ve yolsuzlukta adı geçen Hasan Dağcı'nın devletten aldığı ihaleler bunla bitmiyor. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, 2011 yılında Dağcı'nın Kadıköy İbrahimağa Mahallesi'nde satın aldığı ve planlarda cami alanı olarak gözüken arsaya rezidans inşa edip sattığını açıklamıştı.

İhaleler kantine başladı

Dağcı'nın 1990'lı yıllarda Bursa'da yerel bir gazetede gazetecilik yaptığı biliniyor. Bursa Yeni Dönem Gazetesi yazarı Yüksel Baysal, kişisel olarak tanıdığını söylediği Hasan Dağcı'yı anlattığı yazısında şunları yazmıştı:

"Hasan Dağcı Refah Partililerin (RP) yarı-resmi yayın organı Marmara Gazetesi'nin genel müdürüydü. O göreve Faruk Çelik tarafından getirildiği biliniyor.

Sonra Marmara Gazetesi kapandı. (...) Tam o sırada RP'liler kent yönetimlerini alınca, Hasan Dağcı, yine Faruk Çelik'in önerisi ve isteğiyle İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın özel kalem müdür yardımcılığına getirildi."

Dağcı'nın özel kalem müdürü olduğu iddialarını reddettiği biliniyor.

Dağcı'nın yerel bir gazetede başlayan hayatı ilk olarak İDO kantinlerinin işletmesini alarak başladı. İstanbul'da bir eğlence mekanı olan Reina'nın hemen yanındaki arazinin de bir dönem Hasan Dağcı'ya ait olduğu biliniyor.

Dağcı'nın "gazetecilikle" bu servete kavuşması olanaksız iken AK Parti iktidarlığının para odaklı kurduğu ilişki ağı kısa sürede servete kavuşmasının önünü açtı.

'ÖZEL' ÖDENEKTEN ÖLÇÜSÜZ HARCAMA

Saray'ın arpalığına dönüşen yedek ödenekten başlangıç ödeneğinin on katı harcama yapıldı. Erdoğan'ın onayıyla kullanılan ve 9.8 milyar TL olan yedek ödenek kalemi, sekiz ayın sonunda 83 milyar TL'ye ulaştı.

İktidarın politikaları ile rayından çıkan bütçe, hesapsız ve denetimsiz harcamalarla alt üst oldu. “Ödenek yetersizliğini gidermek veya bütçelerde öngörülmeven hizmetler için” AKP’li Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın onayıyla kamu idarelerine aktarma yapabilmek için ayrılan yedek ödenek, ölçüsüzce kullanılıyor. 2021 mali yılı başlarken 9.8 milyar TL ayrılan yedek ödenek, ağustos ayı sonu itibarıyla 83 milyar TL’ye fırladı.

Cumhurbaşkanlığı’nın denetlenemeyen örtülü ödenek kalemi gibi yedek ödenek de ulaştığı büyüklükle bütçe disiplinini ayaklar altına alan bir anlayışın enstrümanı oldu. Sayıştay’ın bütçe disiplinini bozduğu, Meclis iradesi dışında ikinci bütçe oluşturulduğu gerekçeleriyle eleştirdiği yedek ödenek, Erdoğan’ın kontrolüne geçtikten sonra örtülü ödenek gibi rekor düzeylere ulaştı. Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun, “Merkezi yönetim bütçe kanununda belirtilen hizmet ve amaçları gerçekleştirmek, ödenek yetersizliğini gidermek veya bütçelerde öngörülmeven hizmetler için” Erdoğan’ın onayıyla kamu idarelerine aktarma yapılabilmesine olanak sağlayan hükmü, ölçüsüzce kullanılıyor. AKP iktidarları döneminde bu kalemden mevzuattaki sınırlamaları da aşan ödenek aktarımı genel uygulamaya dönüştü.

Personeli fazla olan Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü gibi kurumların bütçelerinden kesilen ödenekler başta garanti ödemeleri ile KÖİ projelerini finanse etmek amaçlı olmak üzere yedek ödeneye aktarılıyor. Bu tutar Milli Savunma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı gibi yüksek harcamalar yapan bakanlıkların yanı sıra bazı genel müdürlüklere de aktarılıyor. Her yıl Karayolları Genel Müdürlüğü birçok bakanlığı da geride bırakarak yedek ödenekten aslan payını alıyor. Ödenekleri kesilen kuruluşlar da bütçede personel maaşlarını ödeme konusunda tanınan istisna çerçevesinde rahatlıkla ödenek üstü harcama yapıyor. Cumhurbaşkanlığı kendi bütçesini de bu olanaktan yararlanarak yıl içinde arttırıyor.

Erdoğan Etkisi

Yedek ödenekte Erdoğan’ın yetki alanı içine alındıktan sonra alışıldık gerçekleştirmelerin ötesinde artışlar yaşandı. 2017 yılında 6 milyar dolayında olan başlangıç ödenegine karşın yılsonunda yapılan aktarma ile yedek ödenek altı kattan fazla artışla 38 milyara çıktı. Yedek ödenek kullanımı 2018’de de artarak sürdü. 2018’de 7.3 milyar lira olarak belirlenen yedek ödenek, yılsonunda sekiz katı artışla 56.6 milyar liraya çıktı. 2018’de aktarılan yedek ödenek önceki yıla göre yüzde 47 oranında arttı. 2019 yılında yedek ödenekler tertibine 3 milyar 353 milyon TL başlangıç ödenegi konuldu. Yılsonunda büyüklük 58 milyar 331 milyon TL’ye ulaştı. 2020’de de 8.7 milyar TL’lik yedek ödenek bir önceki yılın gerçekleşmesine göre yüzde 60’lık artışla 93 milyar 488 milyon TL’ye çıktı.

2021’de ise şimdiden 83 milyar TL’yi aştı.

AKP’Lİ İBB MECLİS ÜYESİ İHALE AVCISI

AKP’li İBB Meclis Üyesi ve TÜGVA Yöneticisi Ömer Faruk Akbulut’un ortağı olduğu şirket kamudan 7 yılda tam 260 ihale aldı. AKP’li Akbulut’un şirketinin aldığı ihalelerin toplam bedeli ise 366 milyon TL’yi buluyor.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin (İBB) AKP’li Meclis Üyesi Ömer Faruk Akbulut’un birçok AKP’li belediye ile kamu kurumundan aldığı ihalelerin bedeli milyonlarca lirayı buluyor.

AKP’li Akbulut’un ortağı olduğu ve yönetim kurulu başkanı olduğu Metropol Kurumsal Hizmetler Anonim Şirketi, 2015 ile 2021 yılları arasında kapsayan 7 yıllık dönemde AKP’li belediyeler ile kamu kurumlarından toplam 260 ihale alarak neredeyse bir rekora imza attı. Akbulut’un şirketinin aldığı 260 ihalenin toplam bedeli ise 366 milyon 400 bin lirayı buldu. Ayrıca, şirketin tam 136 kamu kurumu, belediye ve belediye iştirakinden ihale aldığı da öğrenildi. Akbulut’un şirketinin aldığı ihalelerin büyük bir kısmı da “yemek hizmeti ve yemek kartı” ihalesi. Şirket, İBB’nin AKP tarafından yönetildiği dönemde İBB iştirakleri, İSPARK’tan, İstanbul Enerji’den, İstanbul Ulaşım’dan, BELTUR’dan, BELBİM’den, İstanbul Asfalt’tan, BİMTAŞ’tan, İstanbul Ağaç Peyzaj ile İSYÖN’den milyonlarca liralık ihaleler aldı. Ayrıca, birçok kentteki belediyeden de ihale alan şirket, TCDD, Türkiye Şeker Fabrikaları A. Ş., Türkiye Elektrik İletim A.Ş., Sermaye Piyasası Kurulu, Boru Hatları İle Petrol Taşıma Şirketi, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile İl Özel İdareleri ve Çevre Şehircilik İl Müdürlükleri gibi birçok kamu kurumundan da milyonlarca liralık ihaleler aldı.

TÜGVA Yöneticisi

AKP İstanbul İl Gençlik Kollarında çeşitli görevler de alan Ömer Faruk Akbulut, iktidara yakınlığıyla bilinen Milli Türk Talebe Birliği’nde Genel Başkan Yardımcılığı, Birlik Vakfı Gençlik Kulübü Genel Başkan yardımcılığı, İlim Yayma Cemiyeti Yönetim Kurulu Üyeliği ile Hayra Davet Vakfı Yönetim Kurulu Üyeliği gibi çeşitli görevlerde bulundu. Ayrıca Akbulut, AKP’li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın oğlu Bilal Erdoğan’ın da yönetiminde yer aldığı Türkiye Gençlik Vakfı’nın (TÜGVA) Kurucu Mütevelli Heyeti üyesi.

Nikâh Şahidi Erdoğan

2011 yılında Reyhan Kaya ile evlenen Akbulut'un nikâh şahitliğini de o dönem Başbakan olan Recep Tayyip Erdoğan yaptı. Turkuvaz Medya Grubu Başkanvekili ve Berat Albayrak'ın ağabeyi Serhat Albayrak'ın kayınbiraderi olan Faruk Akbulut, 2019 belediye seçimlerinde, Üsküdar'da yüksek güvenilirlikli Şehrizar Konakları'nda oturmasına karşın, Ümraniye'den İBB Meclis üyesi seçildi.

BORÇ İÇİNDEKİ BELEDİYEDE 'VUR PATLASIN ÇAL OYNASIN'

Ülkenin en borçlu belediyeleri arasında yer alan AKP'li Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, konser organizasyonları için 1,3 milyon TL'lik harcamaya imza attı.

Belediyelerin ve bağlı idarelerin 2019 yılındaki 10 milyar 870 bin TL'lik toplam borcunun 5,7 milyar TL'sini tek başına alan Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, konser organizasyonları için kesenin ağzını açtı. Belediye, bu yıl düzenlenecek konserler için 1,3 milyon TL'yi gözden çıkardı.

AKP'li Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, kent genelinde 2021 yılı içinde düzenlenecek sahne gösterileri ve organizasyonlar için 8 Aralık 2020'de ihale açtı. Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı İhale İşleri Şube Müdürlüğü'nce düzenlenen ihale için toplam yedi firma doküman satın aldı. Açık ihale yöntemiyle yapılan ihaleye beş firma teklif verirken AKP'li belediye, yalnızca bir teklifi geçerli saydı.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, ihale kapsamında geçerli kabul edilen tek teklifi değerlendirerek 16 Şubat'ta İstanbul Ajans Turizm Organizasyonu ile anlaşma imzaladı. Belediye ile şirket arasında imzalanan sözleşmenin bedeli 1 milyon 363 bin TL oldu. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 1,3 milyon TL'lik sözleşme imzaladığı şirket, belediyelerden bugüne kadar 172 milyon 452 bin TL'lik ihale aldı.

Referansları arasında çok sayıda AKP'li belediye bulunan şirket son olarak Fatih Belediyesi'nin, "Eğitim, atölye çalışmaları, organizasyon" ihalesini 2,1 milyon TL'ye üstlendi. Mustafa Yolaç ve Muhammet Yolaç'a ait olan şirket, İBB'nin 2015-2018 arası için düzenlediği 25 milyon TL'lik, "Tarihi Türk Müziği Topluluğu ve Bando Gösterileri" ihalesinin de kazananı oldu. Söz konusu şirket, AKP'li belediyelerden aldığı mehter ve organizasyon işleriyle biliniyor.

İBB'DE ARABALI VAPUR VURGUNU

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın oğlu Burak Erdoğan'ın ortağı Mecit Mert Çetinkaya'nın İBB vurgunu ortaya çıktı. Çetinkaya, 2018 yılında Şehir Hatları'na iki arabalı vapuru 7 yıllığına ve yaklaşık 100 milyon TL'ye kiralamış.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) bağlı İstanbul Şehir Hatları A.Ş.'nin AKP döneminde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın oğlu Burak Erdoğan'ın ortağına milyonlarca lira ödediği açığa çıktı.

İstanbul Şehir Hatları A.Ş., 2018 yılında "İstanbul'un iki yakasındaki köprü trafiği yoğunluğunun azaltılmasına katkı sağlamak ve alternatif ulaşım imkânı oluşturmak için" bir çalışma yaptı. Çalışmanın ardından Anadolu Yakası'ndaki Beykoz ilçesinin Çubuklu semti ile Avrupa Yakası'ndaki Sarıyer İlçesinin İstinye semti arasında kullanmak üzere iki adet arabalı vapur kiralanmasına karar verildi.

Sadece Bir Teklif Verildi

İstanbul Şehir Hatları A.Ş.'ye arabalı vapur kiralamak için sadece Çetinkaya Armatörlük ile Manta Denizcilik iş ortaklığı teklif verdi. Verilen teklifte, iki arabalı vapuru 7 yıl süreyle kiralamak için Şehir Hatları'ndan tam 99 milyon 568 bin TL istendi.

Şehir Hatları da iş ortaklığı ile 1 Ağustos 2018 tarihinde bir sözleşme imzalayarak iki arabalı vapuru 30 Temmuz 2025 tarihine kadar kullanmak üzere yaklaşık 100 milyon TL'ye kiraladı.

Burak Erdoğan'ın Ortağına Ait

İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) kayıtlarına göre, iş ortaklığı kurarak Şehir Hatları'na milyonlarca liraya arabalı vapur kiralaayan iki şirket de kamuoyunun yakından tanıdığı bir isme ait. İTO kayıtlarında iki şirketin de AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın büyük oğlu Burak Erdoğan'ın yıllardır ortağı olduğu bilinen Mecit Mert Çetinkaya ile ailesine ait olduğu belirtiliyor.

Üç Şirket De Aynı Adreste

Ayrıca, Mecit Mert Çetinkaya ile Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın oğlu Burak Erdoğan 2007 yılında MB Denizcilik Taşımacılık isimli bir şirket kurdu. MB Denizcilik Şirketi, şehir hatlarına arabalı vapur kiralaayan Manta Denizcilik

ve Çetinkaya Armatörlük şirketleriyle de aynı adreste. Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde üç şirketin adresinin de Üsküdar Salacak'taki bir bina olduğu belirtiliyor.

Burak Erdoğan, 6 Şubat 2007 tarihinde 2 milyon 350 bin dolara aldığı Safran 1 gemisiyle gündeme gelmişti. Oğlunun gemi almasıyla ilgili gelen eleştirilere Erdoğan, Başbakan olduğu dönemde "Gemi var gemicik var" yanıtını vermişti. Erdoğan'ın bu sözünden sonra oğlu Burak Erdoğan'ın aldığı gemileri dikkat çekmeyi sürdürdü.

SAYIŞTAY'DAN KAMUYA ZAYIF NOT

Kurumsal risk yönetimi ve iç kontrol sistemi denetlenen 96 kamu işletmesi, 100 üzerinden 61 ortalama puan alarak sınıfta kaldı. 476 kurumun yüzde 32'sinde ise stratejik yönetim sistemi kurulmadı ya da çalıştırılmadı.

Sayıştay, 2020 yılında denetime alınan kamu idarelerini stratejik yönetim, kurumsal risk yönetimi ve iç kontrol sistemleri kapsamında değerlendirdi. Denetlenen 96 kamu işletmesi 100 üzerinden 61 puan alarak sınıfta kalırken valiliklere bağlı yedi Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'nın ortalama puanı yalnızca 24 oldu.

Kamu işletmeleri, düzenleyici ve denetleyici kurumlar ile yatırım izleme koordinasyon başkanlıklarındaki plansızlık, Sayıştay'ın denetimlerine yansdı.

Sayıştay'ın 2019 ve 2020 yılı faaliyetlerini içeren raporunda, kamu idarelerine stratejik yönetim konusunda verilen ortalama puanlar paylaşıldı.

İşletmeler Sınıfta Kaldı

Sayıştay'ın, "Stratejik Yönetim, Kurumsal Risk Yönetimi ve İç Kontrol Sistemi Analiz" isimli çalışmasının sonuçlarına göre, yeni kurulan 24 kamu işletmesi 2020 yılında denetim kapsamına alındı. 2020 yılında denetlenen toplam kamu işletmesi sayısının 96 olduğu belirtilirken kurumların ortalama notu, 100 üzerinden 61 olarak gerçekleşti. Kamu işletmelerinin 2019 yılında aldığı puanların ortalamasının ise 66 olduğu bildirildi.

Rapora göre, Sayıştay denetimleri kapsamına alınan 476 kamu kurumunun yüzde 32'sinde ya stratejik yönetim sistemi kurulmadı ya da kurulu sistem etkin çalıştırılmadı. Kurumların yüzde 21'inde sistem kurma çalışmaları tamamlanırken uygulamadaki eksiklikler giderilemedi. Stratejik yönetim sistemi kurma çalışmalarına başlayan ancak çalışmalarını henüz tamamlayamayan kurumların oranı yüzde 6, sistem kurmak için herhangi bir adım atmayan kurumların oranı ise yüzde 5 oldu.

İç Kontrolde Zafiyet

Kurumları olası risklere karşı korumak ve belirlenen hedeflerin hayata geçirilmesini hızlandırmak konularında kritik önemde olan iç kontrol sistemlerindeki zafiyet de rapora yansdı. Denetime alınan 476 kurumun yalnızca yüzde 35'inde iç kontrol sisteminin etkin şekilde çalıştığı kaydedildi. İç kontrol sistemi kurma çalışmalarını tamamlayan ancak uygulamada eksiklik yaşayan kurumların oranı ise yüzde 51 olarak gerçekleşti.

HARCAMADA İHTİSASLAŞTILAR

İktidar şimdi de Diyanet Akademisi için harekete geçti. Din personeline eğitim verilmesi planlanan yüksek ihtisas merkezlerinin inşası ile bakım ve onarımı için ise son 3 yılda toplam 93,1 milyon TL harcadı.

İktidarın ajandasında üst sıralarda yer alan ve yeni yasama yılında TBMM'ye sunulması beklenen, "Diyanet Akademisi'nin kurulmasına ilişkin kanun teklifi" son şeklini aldı. Din görevlilerine mesleki eğitim verilecek akademiler için oluşturulan dini yüksek ihtisas merkezleri için ise son üç yılda 93,1 milyon TL harcama yapıldı.

AKP, Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde kurulması planlanan Diyanet Akademisi'ne yönelik yasa teklifi çalışmalarını tamamladı. Gerekçesi, "Model din görevlisi ihtiyacını karşılayacak nitelikli din görevlilerinin yetiştirilmesi" olan teklifin yeni yasama yılında TBMM gündemine getirilmesi planlanan tekliflerin başında geldiği öğrenildi.

Tadilata 8 Milyon TL

İktidar, Diyanet bünyesinde çalışan din personeline hizmet içi eğitim verilecek akademilere yönelik yasal düzenleme hazırlığını hızlandırırken Diyanet de dini yüksek ihtisas merkezleri için kesenin ağzını açtı. Personele hizmet içi eğitim verilmesi planlanan dini yüksek ihtisas merkezlerinin büyük bölümü tamamlandı. Yalnızca İstanbul Dini Yüksek İhtisas Merkezi'nin bakım ve onarımı için 2021 yılında 8 milyon TL ödenek ayrıldı.

2021 Yılı Yatırım Programı'na göre, İstanbul Dini Yüksek İhtisas Merkezi'nin bakım ve onarımına 8 milyon TL, Elazığ'da 19 bin metrekarelik alanda inşa edilen Harput Eğitim Merkezi inşaatına ise 22,6 milyon TL harcama öngörüldü. Harput Eğitim Merkezi projesinin toplam maliyeti ise kayıtlara, 69,2 milyon TL olarak geçti.

2020'de Rekor Harcama

Diyanet'in eğitim ve yüksek ihtisas merkezleri için yaptığı harcamanın en büyüğü, 2020 yılında gerçekleşti. 2019 yılında 35,8 milyon TL harcanan Denizli Yüksek İhtisas Merkezi için 2020 yılında 5 milyon TL, Ankara Dini Yüksek İhtisas Merkezi için 4 milyon TL, İstanbul Dini Yüksek İhtisas Merkezi için de yine 4 milyon TL bakım ve onarım ödeneği verildi. Elazığ Harput Eğitim Merkezi için 2020 yılında da para harcanmaya devam edilirken 2020'de harcanan para 13,7 milyon TL oldu.

Teklifte Ne Olacak?

1 Ekim'den sonra TBMM gündemine alınması beklenen Diyanet Akademisi'ne yönelik kanun teklifine göre, Diyanet'e bağlı din görevlisi olarak atanmak için Diyanet Akademisi mezunu olmak gerekecek. İki aylık oluşturulacak modelin ilk ayağında Diyanet bünyesinde çalışan mevcut din personeline hizmet içi eğitim verilecek. İkinci ayakta ise yeni alınacak personel hizmet öncesi eğitime alınacak.

MÜDÜR YARDIMCISI AMA BİLGİSİ YOK!

Ankara'da 3 yıl önce 9 kişinin can verdiği tren kazasıyla ilgili davada tanık olarak dinlenen eski TCDD Genel Müdür Yardımcısı Çağlar'dan vahim bir itiraf geldi. Çağlar, hattın sinyalizasyon sistemi tamamlanmadan açılmasıyla ilgili yapılan risk analizleri hakkında "bilgisinin olmadığını" söyledi.

Başkentte 2 yıl önce meydana gelen, 3'ü makinist 9 kişinin yaşamını yitirdiği Yüksek Hızlı Tren (YHT) kazasıyla ilgili tutuksuz 10 sanığın yargılanmasına dün devam edildi. Ankara 30. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki duruşmaya tutuksuz sanıklar, müştekiler ve taraf avukatları katıldı.

Duruşmada söz alan avukatlar, kazaya ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'ndan mahkemeye gönderilen bilirkişi raporunun yasal dayanaktan yoksun olduğunu, raporu hazırlayanların uzmanlık alanlarına yer verilmediğini belirterek, raporun dikkate alınmamasını talep etti.

'Bilgin Yok'

Beyanların ardından, kaza tarihinde TCDD Genel Müdür Yardımcısı olan İsmail Çağlar tanık olarak dinlendi. Müşteki ve sanık avukatlarının sorularının çoğuna yanıt vermeyen Çağlar, "Kazanın olduğu hattın sinyalizasyon sistemi olmadan ulaşıma açılmasıyla ilgili yapılan risk analizleri hakkında bilginiz var mı?" sorusuna "Bilgin yok" yanıtını verdi.

Tanık Çağlar, davanın sanıkları arasında yer alan, Samsun'dan Ankara'ya görevlendirmeye gelen tren teşkil memuru (makasçı) Osman Yıldırım'a önce gerekli eğitimlerin verildiğini iddia etti. Sanık avukatının "Makasçı Osman Yıldırım'ın gerekli eğitimi aldığını söylediniz ancak hiçbir eğitime katılmamış. Buna rağmen neden onu görevlendirdiniz?" sorusuna Çağlar, "Osman Yıldırım Samsun'da da makasçıydı. Buraya (Ankara) geldiğinde eğitim almıştır" diye yanıt verdi. Çağlar, makasçının Ankara'da görevlendirilmesiyle ilgili bilgisinin olmadığını da öne sürdü.

Sanık Olmalıydı

Tanığın ardından dinlenen sanık avukatları ise İsmail Çağlar'ın kaza sonrası hazırlanan bilirkişi raporunda kusurlu bulunduğunu, ancak bakanlığın soruşturma izni vermemesi nedeniyle hakkında dava açılmadığını hatırlattı. Avukatlar, soruşturma izni verilmemesi konusunda Danıştay'a yapılan itirazın akıbetinin sorulmasını talep etti. Talebi kabul eden mahkeme heyeti, eksiklerin giderilmesi için duruşmayı erteledi.

Müdür de 'müşteri memnuniyeti' demişti

Davanın haziran ayındaki duruşmasında tanık olarak dinlenen dönemin TCDD Genel Müdürü İsa Apaydın da kazanın tamamen makasçı ve makinistlerin hatasından kaynaklandığını öne sürmüştü. Apaydın, sinyalizasyon sistemi tamamlanmadan hattın neden açıldığı ve bu kararı kimin aldığı yönündeki soruyu, "Biz burayı açtığımızda çok büyük bir rahatlama oldu. Hem gelir kaybı önledi hem de müşteri memnuniyeti arttı. Hattın açılması yönünde kimsenin bir talimatı olmadı. Bu tamamen TCDD yönetiminin aldığı ortak karardır" diye yanıtlamıştı.

Ne Olmuştu?

Ankara'da 13 Aralık 2018 tarihinde Ankara-Konya seferini yapan YHT ile raylarda kontrol için bulunan kılavuz treni çarpıştı; 3'ü makinist 9 kişi yaşamını yitirirken 107 kişi de yaralandı. Hattın sinyalizasyon sistemi tamamlanmadan trafiğe açıldığı ortaya çıktı. Aralarında makasçı Osman Yıldırım, hareket memuru Sinan Yavuz, trafik kontrolörü Emin Ercan Erbey ile TCDD yöneticilerinin de olduğu 10 sanık hakkında, 'taksirle birden fazla kişinin ölümüne ve yaralanmasına neden olma' suçundan 2 yıldan 15 yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı.

Bilirkişi raporunda kusurlu bulunan dönemin TCDD Genel Müdürü İsa Apaydın ile dönemin TCDD Genel Müdür Yardımcısı Ali İhsan Uygun ise sanıklar arasında yer almadı; çünkü Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bu şahıslar hakkında soruşturma izni vermedi.

Davada geçen temmuz ayında son tutuklu sanık Osman Yıldırım da tahliye edildi, böylece tutuklu yargılanan kimse kalmadı.

ÜLKE NÜFUSUNUN YÜZDE 10'DAN FAZLASI SAVCILIK SORUŞTURMASI ALTINDA!

İktidar yargı paketleriyle ülkedeki adaletsizliği gizlemeye çalışıyor. 2020 Adalet İstatistikleri, 5'inci yargı reformu söylemini pazarlayan iktidarın, adaletsizliği yaygınlaştırıp sıradanlaştırdığını, hukuk devletini ağır hasara uğrattığını sergiliyor. Savcılıklardaki soruşturma dosyaları 9 milyona dayanırken, 83 milyon Türkiye nüfusunun yüzde 10'undan fazlası adliyelerde zanlı, davalık.

İlk derece mahkemelerindeki dava sayısı korkunç boyutlara ulaştı. Önüne geleni teröristlikle suçlayan iktidarın bu politikasının adli istatistiklere de yansıdı, ekonomik davalarda ise patlama yaşandı.

2008 ve 2016 yılındaki yargı reformu vaatlerini unutup, 2019'da yine Yargı Reformu Strateji Belgesi ilan eden iktidar, altı ay önce de İnsan Hakları Eylem Planı açıklamıştı. Ülkenin kanayan yarasına dönüşen adalet ve yargı alanındaki bu vaatlere rağmen, doğru düzgün bir adım atılmadı. Adalet Bakanlığı'nın açıkladığı 2020 Adalet İstatistikleri; yargının, adliyelerin, savcılık ve mahkemelerin vahim tablosunun gizlenemez hale geldiğini ortaya koyuyor. İktidar artık numaralı yargı reformlarıyla, adaletsizliğin ne kadar yaygınlaşıp sıradanlaştığını örtemiyor. Adli istatistik rakamları ürktücü!

2020'de Cumhuriyet savcılıklarınca yürütülen soruşturma sayısı 8 milyon 996 bine ulaşırken, bunların 5 milyon 234 bini 2021'e devretmiş durumda. Bu, 83,6 milyonluk ülke nüfusunun yüzde 10'undan fazlasının savcılık soruşturması altında olması demek. Faili meçhul soruşturma sayısı 4,2 milyon ve 3 milyon 510 bini 2021'e devretmiş. İlk derece mahkemelerindeki ceza, hukuk, idari dava sayısı 6 milyon 998 bine çıkarken yine 3 milyon 443 bini bu yıla devretmiş.

Adalet işlemiyor! İktidarın ülkeyi ne hale getirdiğinin çarpıcı göstergesi terör iddiasıyla açılan soruşturma ve davalar. Muhalefeti, vekilleri, akademisyenleri, gazetecileri, üreticileri özetle önüne geleni teröristlikle suçlayan iktidarın bu söylem ve siyasetinin yargıdaki yansıması, beş yılda 1,5 milyonu aşan terör davaları. Bazısı bireysel bazısı toplu bu davalarda milyonlarca kişi TCK'nın 314. Maddesinden terör ithamıyla mahkemelerde. Dünyada ülke nüfusunun milyonlarcasının terör zanlısı olarak soruşturulduğu, yargılandığı, adliyelerde süründürüldüğü başka bir ülke yoktur. Sadece 2020'de savcılıklardaki terör soruşturmaları 208 bin 833! Anayasa Mahkemesi'nde geçen yıl açılan bireysel ihlal davaları 40 bin 402 olurken, 27 bin ile yüzde 50'den fazlası, 'Adil yargılanma hakkının ihlali' davası. Diğer deyişle 9 milyona yakın yurttaş soruşturma altında ama açılan davalarda adil yargılama yapılmıyor.

Ekonomik suç davalarında ise İcra İflas Yasası'na muhalefet 134 bin 908 ile ilk sırada yer alırken, Çek Kanununa muhalefet 60 bin 784 ile üçüncü sırada. İcra dairelerindeki on milyonlarca dosyanın davaya dönüşmesi halinde yaşanacak ağır ekonomik çöküş tablosunu düşünmek bile ürpertici.

İktidarın adaleti mumla aranır hale getirdiğinin bir başka somut göstergesi Cumhurbaşkanına hakaret davalarının 31 bin 297'ye yükselmesi. Bugüne kadar hiçbir Cumhurbaşkanı milletiyle böylesine mahkemelik olmadı, onları mahkeme ve cezaevlerinde süründürmedi. Gelmiş-geçmiş hiçbir Cumhurbaşkanı halkına karşı böyle hoşgörüsüz ve acımasızca makamını yaptırım amaçlı kullanmadı. Adaletteki bu karanlık çöküş tablosu sürdürülemez! Yargı reformu vaatleriyle ülkeyi oyalayan bu iktidar bağımsız yargı ve hukuk devleti önündeki en büyük engeldir. Adalet yürüyüşünün amacının haklılığı bir kez daha doğrulanırken, milletin adil bir iktidar talebi ve özlemi bu iktidarın panzehri olacaktır.

MECLİS'İN GÜNDEMİ SORUNLARDAN UZAK

Seçim ve siyasi partiler kanununda değişiklik ve sosyal medya düzenlemesi Meclis'te iktidarın öncelikli gündem maddeleri olacak. Ekonomik kriz karşısında yurttaşın payına ise yine 'yapılandırma' düşecek.

Meclis'in tatile girdiği 18 Temmuz'dan bu yana geçen 64 günde ekonomide ve sosyal hayatta yaşanan sorunlar büyüdü. Vatandaş, 1 Ekim'de mesaiye başlayacak TBMM'den acil sorunlarına çözümler beklerken iktidar ise kendi tartışmalı düzenlemelerini hayata geçirmeye hazırlanıyor.

Son olarak 24 saat aralıksız çalışarak AKP'nin ajandasındaki anti demokratik düzenlemeleri bir bir hayata geçiren TBMM, 1 Ekim Cuma günü yeniden mesaiye başlıyor. İktidar, dört seçim üst üste vaadi olan "3600 ek gösterge düzenlemesi", salgın nedeniyle "sağlık ve ekonomi alanlarında yaşanan sorunlarına çözüm" ve toplumun genelinin yaşadığı "barınma sorununa çözüm" gibi adımları yeni dönemde de atmayacak. Meclis, tüm bunlar yerine sansüre, "faiziyle" yeni yapılandırma paketlerine ve spor kulüplerini hizaya çekmeye mesai harcayacak.

1 Ekim'de açılış töreninin ardından çalışmalara başlayacak olan TBMM'de iktidarın planladığı öncelikli düzenlemeler arasında sosyal medya düzenlemesi bulunuyor. Son dönemde toplumun genelinde yaygınlaşan iktidar karşıtlığının sosyal medyada daha da görünür hale geldiğini tespit eden iktidar kurumları, çeşitli yaptırımlar, erişim sınırlamaları ve artırılmış hapis cezalarıyla bu sorunu çözmek istiyor. Yeni bir "sosyal medya başkanlığı" da kurmak isteyen iktidar partisi, trollerini "sosyal medya komiserleri" olarak sahaya sürmeye hazırlanıyor.

Seçim Yasası Hazırlıkları Sürüyor

AKP ve MHP'deki oy kayıplarının ardından başlayan seçim ve siyasi parti kanununda değişiklik çalışmalarında da hazırlıklar sürüyor. Bütçe Kanunu sonrasına bırakılmak istenen düzenlemelerle seçim barajı yüzde 10'dan yüzde 7'ye düşürülüyor, dar ve daraltılmış bölge konularında MHP ikna edilmeye çalışılıyor.

Spor Kulüpleri De Unutulmuyor

AKP'nin gayri resmi yollarla hizaya çektiği ancak resmi olarak henüz istediği bağı kuramadığı spor kulüpleri, Meclis'in yeni döneminde öncelikli gündem maddeleri arasında yer alacak. İktidar kulislerinden edinilen bilgiye göre, kulüp yöneticileri kendi dönemlerindeki borçlarından sorumlu olacak. Kulüpler dernek statüsünden çıkarılıp anonim şirket gibi yönetilecek, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından denetlenecek.

Vergi Kanunu Değişiyor

Kurumlar Vergisi ve Vergi Usul Kanunu'nda değişiklik, AKP ile MHP'nin üzerine anlaşmaya vardığı bir diğer konu başlığı oldu. Buna göre, "bürokratik işlemleri azaltma, mükellefleri rahatlatma" gerekçesiyle dijital ortama yönelik düzenlemeler yapılacak, yurttaşların hatalı işlemlere karşı itiraz yolları da dijital ortamla sınırlandırılacak. Ayrıca bazı ödemelere yasal faiz karşılığı yapılandırma imkanı tekrar sunulacak.

HEDEF DEMOKRATİK PARLAMENTER SİSTEM

Millet İttifakı'nın hedefi adaylık tartışmaları değil, tek adam sistemini değiştirme ve demokratik parlamenter sisteme dönüştürme!

İktidar ittifakı, kendi değiştirdikleri anayasada siyaset mühendisliği yapmak isterken, şimdi farkına vardıkları 'siyasal gafletin' paniğini yaşıyor. Bunun için bir yandan seçimin zamanında yapılacağını ısrarla yinelerken diğer yandan Millet İttifakı'nı adayını açıklama baskısı altına alma çabasına giriştiler. Oysa Millet İttifakı'nın hedefi adaylık tartışmaları değil, tek adam sistemini değiştirme ve demokratik parlamenter sisteme dönüştürme!

Bir Cumhurbaşkanı en çok iki dönem üst üste adaylık ve görev olanağı tanıyan değişikliği, 16 Nisan 2017 referandumunda geçerli sayılan 'mühürsüz' oylarla kabul edilmiş saymanın adaletsizliği ve vicdanlarda mahkûm edilen hukuksuzluğu, şimdi dönüp kendilerini vurunca, ne yöne gideceklerini bilmezliğin şaşkınlığına düştüler. İttifak ortağı tarafından peşinen adaylığı ilan edilen CB Erdoğan'ın karşısına, bugünden bir rakip bulma çabasına hız veren iktidar ittifakı, Millet İttifakı'nı aday belirleme baskısı altına almaya çalışarak, kendi yazdığı basit ve beşinci sınıf siyasi senaryoya oyuncu arayışında.

Kendi yaptıkları anayasa değişikliği, peşinen aday ilan ettikleri Erdoğan'ın üçüncü kez aday olmasını 'hükümsüz' kılarken, adaylık için tek seçeneğin ısrarla yinelenmelerine rağmen 'seçimlerin zamanında değil erken yapılması' olduğunun, içleri sızlayarak da olsa bilincindeler. Bunun tek yasal-anayasal-hukuksal yolu TBMM'den bir erken seçim kararı çıkartmak. Bunu yapabilmek için Millet İttifakı ve muhalefetin oy desteğine muhtaç haldeler! Sürekli

şekilde zamanında yapılacağını savundukları seçimlere daha 21 ay olmasına karşılık, her gün kontrollerindeki medyalarıyla, yazarlarıyla, ekranlarıyla, parti sözcüleriyle Millet İttifakı'nın adayının kim olacağı tartışmalarını alevlendirip, spekülasyonlar üretmeye, kendilerinin ortaya attığı isimler üzerinden kendi kendilerine hayali adaylık tartışmaları başlatıp, bulanık suda balık avlamaya çabalyorlar. **'Duble seçime'** rağmen kaybettikleri belediyelerin acısı içlerine öylesine oturmuş ki muhalefetin yönetimine geçen büyükşehirlerde 'suların akmadığını, çöp dağları biriktiğini' söyleyebilecek kadar yalandan medet umuyorlar. Muhafif belediyelere **'hizmet engeli'** büyüyor!

Millet İttifakı ve muhtemelen yeni katılımlarla daha da büyüyüp, genişleyecek demokratik muhalefetin adaylık tartışması, kavgası yok. Ortak hedef ve amaç, tek adama dayalı otokrat sistemi, adil, şeffaf, güçlü demokratik parlamenter sisteme dönüştürmek. Bu değişim ve dönüşümün kendilerini siyaset sahnesinden tamamıyla sileceğinin farkında olan iktidar ve ittifak ortağı, kavgayı büyütme istiyorlar!

DEVLET GÜN IŞIĞINDA YÖNETİLİR

Yasa tanımayan AKPLi belediyeler, güneşin doğmasını dahi beklemeden Validebağ'a saldırmıştır.

Devletin tüm iş ve eylemleri günışığında olur. Yani şeffaf olur, hukuka uygun olur. AKP ise, halka ve yargı kararlarına rağmen; yangından mal kaçırır gibi gece karanlığında yeşili, kentsel müşterek alanları katlediyor. Kentsel müşterek alanlar kentlinin ortak kararlarıyla yönetilmelidir. Yargı kararlarını tanımayan AKP halkın iradesini de gasp etmektedir.

Daha bir ay önce binlerce hektar ormanımız yangınlarda yok oldu. Ormanlar tahribatları nedeniyle, kentlerimiz sel suları altında kaldı. Gözünü rant hırsı bürüyen AKP iktidarı, hızla ormanlarımızı, doğal alanlarımızı yok ediyor. Doğanın sonunu getiren AKP aslında kendi sonunu da getiriyor.

Kentin ortasındaki doğal sit alanını katleden AKP millet bahçesi gibi yapay ve beton projeler ile iklim kriziyle mücadele edeceğiz diyor. AKP'nin çevre politikası, "Betonu sev, dolarıöp" politikasıdır.

Doğal yeşil alanlar kentin ve kenttekilerin nefes alanlarıdır. Validebağ saldırısı İstanbul ve İstanbulluların nefesini kesmektir.

Üsküdar Belediyesini ve aynı zamanda bir "hukukçu" olan Sn. Üsküdar Belediye Başkanını **"halka ve yargı kararlarına rağmen"** sürdürülen bu yanlıştan dönmeye çağırıyoruz.

MARMARA DENİZİ'NDEKİ TEHDİTLER BİTMİYOR

Sevinç ve Erdal İnönü Vakfı bünyesinde çalışmaları sürdüren MAREM (Marmara İzleme Projesi)'in "Kütleli Müsilaj Oluşumunun Durumu ve Marmara Denizi Ekosisteminde Bıraktığı Etkiler" isimli alt başlıklı deniz çalışma ayağı verilerine göre;

Bu çalışmaya göre;

a- Marmara Denizi su kütleleri bağlamında deniz kirliliği ile direkt etkili parametrelerde çok ciddi sapmalara rastlanmış, kirlilik indikatörü olan suda çözünmüş oksijen, deniz rengi, pH (asitlik), besleyici tuzlar gibi değerlerde kirliliğe bağlı çok ciddi değişimler ölçülmüştür.

b-Özellikle Ergene Deşarjının etki alanı olan orta Marmara Denizi kesitinde her iki su kütlelerinde yaşama elverişli değerlerin çok ciddi şekilde sınırların altına düştüğü, önceki senelerde gerçekleşen çalışmalar ile karşılaştırıldığında neredeyse anoksik (oksijen bulunmayan) bölgelerin oluştuğu yönünde ölçüm değerleri ile karşılaşılmıştır.

c-Biyçeşitlilik bakımından yapılan örneklemelerde, aynı istasyonlardan geçmiş senelerde yapılan örneklemelere oranla tür çeşitliliğinin dramatik şekilde düştüğü, birçok istasyonda tür çeşitliliğinden bile bahsetmenin olanaksız olduğu tespit edilmiştir.

d-Marmara Denizi genelinde müsilaj kütlelerinin mevcut halde bulunduğu, form değiştirerek tüm su kütlelerini, farklı derinliklerde etkilemeye devam ettiği, farklı bölgelerde farklı oranlarda bakteriyolojik olarak parçalanmaya başladığı gözlenmiştir.

e- Örneklem yapılan tüm istasyonların tüm üst su kütlelerinde (interface üzeri Karadeniz kökenli su kütleleri) müsilajı parçalayan baskın bakteri gurubu olarak vibrio gurubu tespit edilmiştir.

f- Balık midye ve istakoz gibi canlılarda görülen Vibrio enfeksiyonlarının insanlara geçebildiği tespit edilmiştir. Vibrio alginolyticus insanlarda da 1973 yılında insan patojeni olarak tanımlanmış ve tesadüfî olarak göz, kulak ve yara enfeksiyonu kaynağı olduğu tespit edilmiştir.

g- Vibrio kökenli hastalıklar ağırlıkla sindirim sistemi yolu ile etkili olduğundan, deniz ortamında beslenme zinciri yolu ile hızla yayılabilecek niteliktedir.

h- Yerinde yapılan Marmara deniz suyu kimyasal analizlerinin ön bulguları çerçevesince, Marmara Denizi ana su kütlelerinde ortalama amonyak değerlerinin çok yüksek olduğu, amonyağın, ortamda çok düşük ölçülen oksijen değerleri dolayısı ile nitrat ve nitrite dönüşemediği tespit edilmiştir.

i- 2020 senesi Kasım-Aralık aylarında faaliyete geçmiş olsa da, deşarj noktasından başlamak üzere tüm dağılım alanında Ergene deşarjının ölçüm cihazlarına bile gerek duyulmayacak ölçüde aşırı olumsuz etki yaptığı, Marmara Denizi alt ve üst su kütlelerini ciddi oranda etkilediği, söz konusu deşarj devam ettirildiği takdirde Karadeniz'in yok olma sürecine gireceği ve kuzeyinden başlamak üzere Ege Denizi'nin büyük bir risk altına sokulmuş olacağı, ölçülen parametreler ışığında açıkça söylenmiştir.

KUZEY ORMANLARI TALAN EDİLİYOR

Kuzey Ormanları Araştırma Derneği, Kuzey Ormanları'na yönelen tehdit ve tahrip unsurlarının neler olduğunu ve orman ekosistemine verdiği zararları ortaya koymayı hedefleyen "Kuzey Ormanları Tehdit Tahrip Raporu"nu yayımladı.

Hazırlanan raporda, ulaşım projesi olarak sunulan 3. Köprü ve 3. Havalimanı'nın yapımına başlanmasından hemen sonra 8 bin 500 hektarlık ormanlık alan geri dönüşümsüz olarak ortadan kaldırıldığı belirtildi. Kuzey Marmara Otoyolu ile beraber çevredeki arsaların fiyatları yükselmeye başladığına da vurgu yapılan raporda, " Zaten daha önceden villa ve rezidans projeleriyle doldurulmaya başlanan Zekeriyaköy, Çekmeköy ve Göktürk'te başlayan rant projeleri Kuzey Ormanları köylerine olan inşaat baskısını arttırdı. Köylerden ve çevresinden kapatılan arsalar 'Orman manzaralı site' sloganlarıyla lanse edildi" denildi. Raporda, yazlık yerleşmelerin de yer aldığı Şile, Riva, Karasu, Ağva, Beykoz, Sarıyer, Çatalca gibi ilçelerin yerleşim alanları giderek ormana doğru yayılarak inşaat şirketlerinin villa - site projeleriyle doldurulduğuna dikkat çekilerek, "İnşaat ve yapılaşma faaliyetleri, Kuzey Ormanları coğrafyası açısından en büyük tehdit ve tahrip unsurlarındandır" İfadelerine yer verildi.

Katliam Projesi

Türk Akım Doğalgaz Hattı Projesi'ne değinilen raporda, şu ifadelere yer verdi: "Rusya'nın yıllık 750 milyon dolar kar edeceği Türk Akım doğalgaz projesinin hazırlıklarına 2014 yılında başlanmıştır. Rus gazını Avrupa'ya iletmek için İstanbul'un su kaynaklarının toplandığı Kuzey Ormanları'ndan geçirilen doğalgaz hattı için Trakya Kuzey Ormanları tahrip edilmiştir. Projenin deniz hattı için 10 binlerce ağaç kesilmiş, kara kısmı çalışmaları sırasında Istranca Ormanları'nda büyük bir tahribata yol açılmış; 13 kilometresi ormanlık alan olmak üzere 40 kilometre boyunca 65 hektar ormanla birlikte yüzbinlerce ağaç yok edilmiş, orman ekosistemi bozulmuş, yaban hayatı sona ermiş, tarım alanları, su kaynakları büyük zarar görmüştür."

Öte yandan raporda, "Kocaeli Sungurlu'da yapılması planlanan, köyleri su altında bırakarak 35 bin ağacın kesilmesine neden olacak baraj projesinde hidroelektrik santral de bulunmaktadır" belirtildi.

KURAKLIK SORUNU VE GÖLLERİMİZ

Burdur'un Karamanlı ilçesinde bulunan ve Göller Yöresi'nin önemli sulak alanlarından biri olan Karataş Gölü, kurduğuna ilişkin haberler basında geniş yer almıştır. Uluslararası sulak alanlar listesinde yer alan göl, 1985'te yaban hayatı koruma alanı ilan edilmiş olup, 122 kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır.1 Aynı sorun baraj göllerinde de başgöstermektedir. Antalya'nın Kaş ilçesine bağlı Gömbe Yaylası'ndaki Çayboğazı Barajı'ndaki su dip seviyelere inmiştir. Kuraklık ve yetersiz yağış nedeniyle barajın kapakları kapatıldığı için iki ovaya da su verilememektedir. Bodrum'un en önemli iki içme suyu kaynağından biri olan Mumcular Barajı'ndaki doluluk oranı yüzde 10'un altına inmiştir.

Sulak alanlar, iklim krizi nedeniyle en fazla zarar gören ekosistemlerdendir. Türkiye'de toplam büyüklüğü 1.068.697 ha olan 14 adet Ramsar Alanı, 59 adet Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan, 13 adet Mahalli Öneme Haiz Sulak Alan tescil edilmiştir. Bugüne kadar toplam büyüklüğü 1.545.938,58 ha olan 1648 adet sulak alan tespit edilmiştir. 2 Yurdumuzdaki sulak alanlar; kuraklık ve yağış rejimlerindeki değişimlerin yanı sıra, su yönetimindeki yanlış politikalar ve plansızlıklar, atık yönetimindeki yanlışlıklar, endüstriyel faaliyetler ve tarımsal uygulamalardaki yanlışlıklar nedeniyle de tehdit altındadır. Tahminlere göre, son 50 yılda, Van Gölü'nün 3 katı

büyükliğünde (1,3 Milyon hektar) sulak alan yok olmuştur. 3 Göllerin tehdit altında olmalarının ana nedenleri arasında, Endüstriyel faaliyetler, Havzalar arası Su Transferi, Baraj/HES'ler, Yanlış tarım uygulamaları, Çöp Doldurma Alanları/Tehlikeli Atık İşleme, Planlı/Plansız yapılaşma, Maden İşleme ve Cevher Artığı, Kontrolsüz Çöp Döküm Alanları, Kömür Çıkarma ve İşleme, Kömürlü Termik Santral, Ulaştırma Altyapı Şebekeleri sayılmaktadır. Toplam 59 adet göl içerisinde; 7 adedi Yüksek (Artık geri dönüşü olmayan ya da çok zor olan bir noktada), 8 adedi Potansiyel (planlanmakta olan bir proje ya da yanlış su politikası var), 36 adedi Orta (Tehdit ciddi bir noktaya doğru ilerlemekte ama geri döndürmek zor olsa da hala mümkün), 8 adedi Düşük (Hali hazırdaki tehdit başlangıç aşamasında, geri döndürülmesi kolay) olarak nitelendiriliyor.

Önerilerimiz

- 1.) Sulak alanların yönetim planları, iklim krizi, su fakirliği, biyoçeşitlilik gibi öncelikler gözetilerek yapılmalıdır. 2.) Sulak alanları besleyen su havzalarında kümülatif etki değerlendirmeleri yapılması, sulak alanların susuz kalmasına neden olacak baraj/hes vb. uygulamalardan sakınılması, mevcuttaki tesislerin durumlarının tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir.
- 3.) Sulak alanların kirlenmesine, ağır metal yükünün artması gibi olgulara neden olacak endüstriyel faaliyetler, atık sahaları, yapılaşma çalışmaları gibi faaliyetler üzerinde çevresel denetimlerin artırılması, bu alanlarda ve bu alanları besleyen havzalarda her türlü atığa, kanalizasyon uygulamalarına izin verilmemesi, bertaraf gibi önleyici denetimlerin güçlendirilmesi gerekmektedir.
- 4.) Sulu tarım yerine daha az veya hiç su tüketmeyen ürünlerin havza bazında yaygınlaşması gerekmektedir.
- 5.) Kapalı sistem yeme dayalı hayvancılık yerine açık mera hayvancılığının yaygınlaşması gerekmektedir.
- 6.) Atalık tohumların yaygınlaştırılması ve tarım politikalarının doğa dostu uygulamalara dönüştürülmesi gerekmektedir.

ISLAH ÇALIŞMASI KATLIAMA DÖNÜŞTÜ!

Tarihi Assos Antik Kenti'nde yürütülen kaya ıslahı çalışmalarına ilişkin son görüntüler büyük tepki çekti. Devam eden çalışmalara ilişkin son görüntüleri paylaşan bölge sakinleri, "Devasa bir hafriyat ile doğal ve tarihi sit alanları tahrip edilmiş durumda" dedi.

Çanakkale'de bulunan tarihi Assos Antik Kenti'nde ıslah çalışmasına ilişkin ihaleyi kazanan firmanın iş makinalarıyla başladığı kaya ıslahı çalışmasındaki son görüntüler endişe yarattı. Çevreciler, tarihi sit alanlarının tahrip edildiğini öne sürdü. KazDağı Doğal ve Kültürel Varlıkları Koruma Derneği, "Assos Antik Kenti artık eski Assos değil. Islah değil, katliam!" diyerek projenin bir an önce durdurulması çağrısında bulundu.

Çanakkale'nin Ayvacık ilçesindeki tarihi Assos Antik Kenti, yola ve tesislerin üstüne kayaların düşmesi nedeniyle AFAD'ın hazırladığı rapor doğrultusunda ziyarete kapatılmış, Ayvacık Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından 26 Mart 2021'de "Ayvacık İlçesi Assos Kaya Islahı Yapım İşi" ihale edilmişti.

Ulaşımaya kapatılan tarihi kente, ihaleyi kazanan firmanın iş makinaları girmiş, tehlike oluşturan kayaların ortadan kaldırılması için 500 gün sürecek bir çalışma başlatılmıştı. Yapılan çalışmalardan ilk görüntüler, çevrecileri dehşete düşürdü. Çevrecilerden, "Bir ıslah değil, katliam" sesleri yükseldi.

'Islah Çalışmasının Çok Ötesine Geçti'

Çalışmaların yürütüldüğü kayalık alandaki görüntüleri paylaşan bir bölge sakini, "Proje bir kaya ıslah çalışmasının çok ötesine geçti. Bölgede daha büyük tahribat oluşmadan kamuoyunun dikkatini buraya çekmek istiyoruz. Devasa bir hafriyat ile doğal ve tarihi sit alanları tahrip edilmiş durumda" dedi.

Son görüntülere KazDağı Doğal ve Kültürel Varlıkları Koruma Derneği de "Assos Antik Kenti artık eski Assos değil...Islah değil, katliam!" ifadeleriyle tepki gösterdi.

KazDağı Doğal ve Kültürel Varlıkları Koruma Derneği'nden yapılan açıklamada, "İhale kapsamında yapılan iş ortada. Islah mı, katliam mı? Projeyi uygun bulan Koruma Kurulu bu duruma onay veriyor mu? Assos'un daha fazla katledilmemesi ve hasarın önlenmesi için Çanakkale Valiliği'ni ve Ayvacık Kaymakamlığı'nı ve Koruma Kurulunu bir an önce inşaatı durdurmaya ve projeyi ve yapılan işi incelemeye davet ediyoruz" denildi.

İşletme Sahiplerine Muvafakatname

Otel ve restoranların kapatılmasının ardından hayalet şehre dönüşen Assos Antik Liman'ında yapılacak kaya islah çalışmasında yaklaşık 500 gün kapalı kalacak olan işletmelerin sahiplerine, oluşabilecek zararlardan ötürü bedel talep etmeyeceklerine dair muvafakatname imzalatılmak istendiği ortaya çıkmıştı.

GÜVERCİNLİK RES ÇÖPLÜĞÜ OLACAK

Bodrum Güvencirlik'te ormanlık alan içerisine yapılması planlanan Güllük Rüzgar Enerji Santrali ve Enerji İletim Hattı projesine ÇED Olumlu kararı verildi. Avukat Kazmaz, projeye karşı dava açacaklarını söyledi

Muğla'nın Bodrum ilçesi Güvercinlik Mahallesi'nde doğa ve orman alanı içerisindeki Güllük Rüzgâr Enerji Santrali ve Enerji İletim Hattı projesi için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 31 Ağustos'ta ÇED Olumlu kararı verdi. Yıldız Enerji Elektrik Üretim tarafından yapılacak projede 8 rüzgâr türbini kurulması ve yaklaşık 4,5 kilometre uzunluğunda enerji iletim hattı yapılması planlanıyor.

Proje alanına en yakın '1. ve 2. Derece Arkeolojik Sit Alanı' 900 metre mesafede, en yakın 'Doğal Sit Alanı' ise 500 metre yakınlıkta bulunuyor. Söz konusu proje için şirketin daha önce 13 tribün için aldığı 'ÇED Gerekli Değildir' kararına bölge halkı itiraz ederek Muğla 1. İdare Mahkemesi tarafından iki kez iptal edilmiş ve son olarak Danıştay tarafından onanmıştı. Bakanlığı tarafından projeye yeniden ÇED Olumlu raporu verilmesi bölge halkının tepkilerine neden oldu.

Şirkete Dava Açacaklar

Avukat Remzi Kazmaz, bölge halkı adına Bakanlığa ve şirkete dava açacaklarını belirtti. Kazmaz, yaptığı açıklamada şunları söyledi: "Bodrum'u RES çöplüğü yapmak istiyorlar. Bodrum bir turizm kentidir, bu bölgede RES'lerin kurulması yanlış, hatalıdır. Bir avuç kar için Bodrum'un geleceğini karartamazsınız. Şirket kurnazca davranarak türbin sayısını sekiz adede indirerek, proje alanının ve bağlantı yollarının tamamını devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan orman alanlarından oluşturmaktadır.

Ayrıca bu konuda halkın tepkisinden korkan şirket projeyi Güvercinlik-Çamlık bölgesinde yapmasına rağmen projenin adını güllük RES olarak kullanarak, yanıltıcı ve aldatıcı bir yol izleyerek, projeyi halktan gizlemektedir. Güvercinlik RES projesi teknik ve hukuki hatalarla doludur. Zaten bu hatalardan dolayı iki kez iptal edilen bu proje için sadece sekiz türbin için diretilmesini anlamakta zorlanıyoruz. Kamuoyunda şirketin bu alanlarda başka amaçlar için çalıştığı ifade edilmektedir. Ranta dönük projenin yaşam alanını koruyan köylüler tarafından istenmemektedir. Bu konuda üçüncü kez dava açmak için karar aldık."

AKP, AKADEMİYİ DERİNDEN YARALADI

İktidarın, "Her ile bir üniversite" politikasının akademiye olumsuz etkisi, üniversite kontenjanlarına yönelik verilere yansdı. 2006 yılı itibarıyla sayıları hızla artan üniversitelerde 2021 YKS'nin ardından toplam 250 bin kontenjan boş kaldı.

Boş kontenjanlar mühendislik, mimarlık, tıp ve hukuk bölümlerinde sırasıyla 11 bin 872, 4 bin 414, 341 ve 713 ile ifade edildi. Öğretmenlik, rehberlik ve psikolojik danışmanlık ile Dış Hekimliği bölümlerinin de olduğu sekiz popüler bölümde ise 19 bin 973 kontenjanı kimse tercih etmedi.

CHP Eğitim Politikalarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Lale Karabıyık, "Eğitim sistemine bilinçli olarak siyasetin katıldığı AKP döneminde, gençlerimize nitelikli eğitim vermek, istihdam ve iyi bir gelecek sağlamak gibi bir çaba göremiyoruz" dedi.

Akademik durumunu ve boş kontenjan tablosunu değerlendiren CHP'li Lale Karabıyık, "Bir dekan bir mekân anlayışıyla her yere üniversite olsun mantığıyla açılan üniversitelerde bölüm ve verilen kontenjanın ise bir meslek envanteri yapılmadan, ihtiyaca göre kontenjan belirlemesi yöntemi kullanılmadan gerçekleştirilmesinden dolayı çok sayıda mezun iş bulamıyor" diye konuştu.

Karabıyık, fakülte ve bölümlere meslek envanteri yapılarak kontenjan verilmesi gerektiğini belirterek şunları kaydetti: "2006 yılından itibaren üniversitelerin sayısı artmasına rağmen bilimsel çalışmalarda istenilen seviyeye ulaşamadı. Üniversitelerin performanslarını arttırabilmeleri, her şeyden önce bilimsel, yönetsel ve mali özerklik ile ilgili olup, ayrılan bütçe, liyakatle belirlenen atamalar, seçilmiş rektör ve yeterli sayıda kadro ve araştırmacı ile mümkün olacaktır. İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamemizde de ifade ettiğimiz gibi üniversitemiz, her türlü düşüncenin özgürce tartışılabildiği, her türlü bilimsel çalışmanın özgürce yapılabileceği ortamlar olmalıdır. Bilimsel, yönetsel ve mali özerklik çok önemlidir."

SARAY ÇOK, UÇAK BOL AMA YURT YOK

Yurt ve kira zamlarını protesto eden öğrenciler gözaltına alındı. Meral Akşener, "İki uçağı satsalar bütün vilayetlere yurt yapabilirler" dedi. CHP'li Atilla Sertel ise sadece Erdoğan'ın üç sarayına bu yıl harcanan para ile 84 bin kişinin kalacağı 84 ayrı yurt yapılabileceğini söyledi.

AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Ne abartıyorsunuz, abartacak bir şey yok ki" dediği yurt sorunu ve kira zamlarına ilişkin öğrencilerin başlattığı eylem ülkenin dört bir yanında sürüyor. İstanbul'un ardından İzmir, Ankara, Kocaeli ve Gümüşhane'de de öğrenciler geceyi parklarda geçirdi.

Üniversiteli öğrenciler, yüksek kiralar ve yurt pahalılığı nedeniyle yaşanan barınma problemine dikkat çekmek için önceki gün akşam Ankara 100. Yıl Mahallesi İlhan Erdost Parkı'nda çadır kurdu. Ancak polis ekipleri daha sonra parka gelerek öğrencilerin kurdukları çadırları kaldırmalarını istedi. Çadırların kaldırılmasına karşı çıkan yedi üniversite öğrencisi 'parkı işgal ederek kanuna aykırı eylem yaptığı' gerekçesiyle gözaltına alındı.

İstanbul'da 3 gün önce Kadıköy'de başlattıkları eylem, Beşiktaş'ta Şairler Parkı'nda devam etti. Öğrenciler burada yaptıkları açıklamada, "Bütün gençleri, öğrencileri, kamuoyunu barınamayanların sesini büyütmeye çağırıyoruz" diyerek bu gece banklarda yatacaklarını duyurdu.

Mücadele Sürecek

Kocaeli Üniversitesi'nde okuyan beş öğrenci, konut ve yurtlarda yer bulamayınca, Cumhuriyet Parkı'nda oturma eylemi başlattı. Öğrenciler, "Bu mesele çözülene kadar buradan kalkma gibi bir niyetimiz yok" açıklamasını yaptı.

İzmirli gençler de geceyi Bornova Aşık Veysel Parkı'nda geçirdi. İzmir'de yüksek lisans öğrencisi olan Çiçek Yaman, "İzmir'de kirası 1000 TL olan daireler son 2 ay içinde bir anda 2 bin TL'ye çıktı. Evler öğrenciye zaten daha pahalı. Devlet yurtları zaten oldukça yetersiz var olan yurtların standartları çok düşük. 10 metrekare odaya 3 ranza koyuyorlar. Özel yurtlar ise insanların karşılayabileceği maliyetin çok üstünde" dedi.

İntiharlar Yaşanıyor

Dokuz Eylül Üniversitesi öğrencisi olan Elif Yerlikaya da, "Fahiş kira ve yurt fiyatlarından dolayı evsiz ve yurtsuz kaldık. Devlet bize sokaklardan, banklardan başka çare bırakmadı. Artan kira fiyatlarına ve fahiş yurt fiyatlarına müdahale edilmediği için şu an bu durumdayız. Öğrencilerin yemekhane kartında 1 TL varken intihar ettiği bir ülkedeyiz." diye konuştu.

Fakültede Uyudum

Kocaeli Üniversitesi'ni kazanan ve kalacak yer bulamadığı için okulu bırakmak zorunda kalan ismini vermek istemeyen bir öğrenci ise şunları söyledi: "Bugünü asla unutmam pazartesi sabah 10.00'da dersim vardı. Ev ve yurt bulamadığımdan fakültede uyudum. Bizim gücümüz bu fahiş yurt fiyatlarına ev kiralarına yetmedi bir gün fakültenin önünde uyudum ev bulamadım. Okulu bıraktım ve evime dönüyorum. Koskoca devletin bana bir gençlik borcu var."

Gümüşhane'de ise bir öğrenci ilginç bir eyleme imza attı. Gümüşhane Üniversitesi önünde yere yatak koyan bir genç, yerde yattığı anların fotoğrafını paylaştı.

Uçakları Sat, Saray Yerine Yurt Yap

Öğrencilerin yurt ve kira soruna siyasilere de tepki gösterdi. Erdoğan'a seslenen İYİ Parti Lideri Meral Akşener, "500 milyon dolarlık uçaklarla gezmek yerine iki uçağı satsalar Türkiye'nin bütün vilayetlerine ikişer bin kişilik birinci sınıf yurt yapabilirler" dedi.

CHP İzmir Milletvekili Atilla Sertel ise saray tepki gösterdi. Yazlık, kışlık ve Ankara'daki saray olmak üzere sadece üç saraya bu yıl harcanan para ile 84 bin kişinin kalacağı 84 ayrı yurt yapılabileceğini söyleyen Atilla Sertel, "Saray düşkünü, saray yapmaktan başka aklını hiçbir işe yormayacak duruma gelmiş tek adam her biri bin kişilik toplamda 84 bin kişinin kalabileceği 84 ayrı yurt yaptırabilirdi. 84 bin öğrencinin kalabileceği yurtların parası ne yazık ki tek adam tarafından üç ayrı saraya harcandı" dedi.

ÖĞRENCİLERE 3 YILDA 2'YE KATLANAN FATURA ZULMÜ

Kira zulmünün yanı sıra öğrenciler 3 yılda neredeyse 2'ye katlanan fatura zulmüyle de karşı karşıya...

Öğrencilerin fatura gideri 3 yılda 365 liradan 705 liraya çıktı! Gözünüze dizinize dursun diye verilen burs; öğrencilerin faturalarını bile karşılamıyor, asıl sizin gözünüze dizinize dursun, öğrencileri fatura zulmüyle eziyorsunuz

Yurt kontenjanı sorunu nedeniyle yükselen kiralara rağmen ev tutmak zorunda kalan üniversite öğrencilerinin aylık elektrik, doğalgaz ve internet faturaları tek adam rejiminin hayata girdiği son 3 yılda neredeyse 2'ye katlandı. Öğrenciler kira zulmünün yanı sıra fatura zulmüyle de boğuşuyor. Kiralık evde barınan milyonlarca üniversite öğrencisinin ortalama 365 lira olan ortalama fatura gideri son üç yılda yapılan zamlarla artık 700 lirayı aşıyor. Burslar her öğrenciye verilmiyor; kredi verilirse de faiziyle geri alınıyor. Buna karşın yurt bulamadığı için evde kalan her öğrenci faturaları da ödemek zorunda bırakılıyor.

Öğrencilere Üç Yılda Katlanan Fatura Zulmü

İktidarın yurt kontenjan sorununu yıllardır çözmemesi nedeniyle üniversite öğrencileri bu yıl da barınma sorunlarıyla yeni akademik yıla başlamak zorunda kaldı. Üstelik bu yıl artan kira fiyatları nedeniyle öğrenciler daha çok mağdur olurken, ev kiralayabilen öğrenciler bir de fahiş oranda artan faturalarla karşı karşıya kalıyor. Öğrenciler kira zulmünün yanı sıra iktidarın doğrudan neden olduğu fatura zulmüyle de boğuşuyor.

Burslara Yüzde 30, Faturalara Yüzde 100 Zam

Tek adam rejiminin hayata geçtiği 2018 yılında elektrik faturaları 8 kez zamlanarak yüzde 98,6; doğalgaz faturaları ise 13 kez zamlanarak yüzde 110,7 oranında arttı. Aynı dönemde internet servisi paketleri de ortalama yüzde 70 oranında zamlandı. Bir ev tutmak zorunda kalan öğrenciler dolayısıyla son üç yılda artan elektrik, doğalgaz ve internet faturalarıyla karşı karşıya kaldı. Faturalar son üç yılda iktidarın yanlış karar ve politikalarla ikiye katlanırken; buna karşın öğrenci bursları son 3 yılda yalnızca yüzde 30 oranında arttı. Asıl sizin gözünüze, dizinize dursun demek gerekiyor

Burs Tek Başına Artan Faturalara Yetmiyor

Dört kişilik bir aileye göre daha az enerji harcamak zorunda kalan öğrenciler; buna karşın son üç yılda yaşanan artış nedeniyle daha çok zorlanacak. Buna göre bir öğrenci evinde ortalama bir hanenin tüketiminden daha az elektrik ve doğalgaz tüketimi yapıldığı varsayılsa bile her öğrenciye verilmeyen burs ya da faizi işletilerek geri ödemeli olarak verilen kredi tutarı tek başına artık faturaları karşılamaya yetmiyor.

Aylık Fatura Gideri 700 Lirayı Geçiyor

Aylık 200 kilovatsaat elektrik tüketiminin faturası son üç yılda ortalama 90 liradan 185 liraya çıktı. Isınma amaçlı günün yalnızca belli saatlerinde kullanılması durumunda oluşan 200 metreküplük doğalgaz tüketiminin faturası da ortalama 230 liradan 450 liraya yükseldi. TÜİK'in verilerine göre internet paketinin aylık fiyatları da son üç yılda 45 liradan ortalama 70 liraya yükseldi. Bu durumda faturaların toplam tutarı öğrencilerin daha az tüketmesine karşın aylık 365 liradan 705 liraya çıktı.

ÖĞRENCİ ARTTI, YATAK AZALDI

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan 'abartılı' bulsa da üniversite öğrencilerinin barınma sorunu her geçen gün büyüyor. İhtiyacın artmasına rağmen KYK yurtlarının yatak kapasitesinin düştüğü açığa çıktı.

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan, yükseköğretimdeki yurt sorununa yönelik, "Abartılacak bir sorun yok" dese de Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın verileri, olumsuz tabloyu ortaya koydu. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın, yüksek ev kiralaları ve fahiş fiyatlı özel yurtlar karşısında ezilen yüzbinlerce öğrenciye karşın Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü'ne (KYK) bağlı yurtların kapasitesini azalttığı ortaya çıktı. 2021 yılına 698 bin 289 kapasiteyle giren devlet yurtlarının kapasitesi, Temmuz 2021 itibarıyla 696 bin 966'ya geriledi.

Yüzde 8'de Kaldı

İktidarın, "her ile bir üniversite" politikası nedeniyle sayıları hızla artan üniversiteler, barınma sorununu da beraberinde getirdi. Devlet yurtlarına yerleşemeyen öğrenciler, yüksek ev kiralaları ve pahalı özel yurtlar nedeniyle büyük bir kriz yaşıyor. Ülkedeki 8 milyon 240 bin 997 üniversite öğrencisine karşın devlet yurtlarının kapasitesi 696 bin 966'da kaldı. Devlet yurtlarının toplam kapasitesinin üniversite öğrencisi sayısına oranı yalnızca yüzde 8,2. Lisans ve önlisans programlarındaki öğrenci sayısının devlet yurdu kapasitesine oranı ise yüzde 20 olarak gerçekleşti. Artan ihtiyaca karşın devlet yurtlarının yatak sayısında düşüş yaşandı. 30 Aralık 2020 itibarıyla 781 olan KYK'ye bağlı yurt sayısı, 2021 Temmuz'da 772'ye indi. Yurtların yatak kapasitesi ise 2 bine yakın gerileyerek 698 bin 289'dan 696 bin 966'ya düştü.

Mevcut Yurtlar Kapatıldı

Yurt sorununu değerlendiren CHP Genel Başkan Yardımcısı Fethi Açıkel, "Saray, 20 yıldır yurt sorununu çözemedi. Milyonlarca öğrenci ve aile, barınma kriziyle karşı karşıya bırakıldı" dedi. Üniversitelerin açılmasına çok az bir süre kalmasına karşın barınma krizinin ciddi şekilde devam ettiğini ifade eden Açıkel, şunları kaydetti: "3 milyon 800 bin öğrenci olmasına rağmen KYK yurtlarının kapasitesi 700 bin civarında. Yani öğrencilerin sadece yüzde 20'sini karşılayabiliyor. Oysa yurt kapasitesinin en az 2 milyon kişilik kapasiteye artırılması gerekiyordu, bu yapılmadı. Son yıllarda çok az yeni KYK yurdu yapıldı, hatta bazı şehirlerde mevcut yurtlar kapatıldı ve öğrenciler tahliye edildi. Kamu kaynaklarını verimsiz rant projelerine akıtan, dar rant zümrelerine kaynak yaratmak için çılgın projeler peşinde koşan AKP, milyonlarca öğrencimizi ve aileleri en temel ihtiyaç olan barınma olanaklarından yoksun bıraktı."

'Barınamıyoruz' Diyenler Geceyi Sokaklarda Geçirdi

İstanbul başta olmak üzere özellikle büyükşehirlerde ev kiralının artması, üniversite öğrencilerinin barınma sorunu yaşamalarına neden oldu. Devlet yurtlarında yer bulamayan öğrenciler, özel yurt ve kiralık evlere verecek paralarının da olmaması nedeniyle sokakta kaldı. Söz konusu sorunla karşı karşıya kalan öğrenciler, "Barınamıyoruz Hareketi" adı altında toplandı. Öğrenciler, yaşadıkları soruna dikkat çekmek amacıyla önceki gece Kadıköy Yoğurtçu Parkı'nda sabahladı. Öğrenciler çevik kuvvet tarafından ablukaya alınırken, CHP Milletvekili Mahmut Tanal da parkta sabahlayarak eyleme destek verdi. Öğrencilerle birlikte parkta yatan Tanal, "Burası Saray'dan rahat" dedi. İlçe Emniyet Müdürü, öğrencilerden eylemlerini sonlandırmalarını istedi. Öğrenciler, buna karşı "kalacak yerimiz yok" yanıtı verdi. Öğrenciler, barınma problemi nedeniyle eğitimlerini nasıl sürdüreceklerini bilemediklerini söyledi. MA

Ülke Yine Sınıfta Kaldı

Avrupa Birliği tarafından yayımlanan rapor, ülkenin kırık karnesini bir kez daha gözler önüne serdi. "Avrupa'da Yüksek Öğretimde Öğrenci Harçları ve Destek Sistemleri" başlıklı rapora göre, Türkiye, Avrupa ülkeleri arasında üniversite öğrencilerine en düşük mali destek veren ülkeler arasında yer aldı. Hollanda, İsveç, Yunanistan ve Norveç'te öğrenci desteği 3 ile 5 bin avro arasındayken Türkiye'nin desteği 650 TL ile 100 ile bin Avro arasında kalıyor. Rapora göre Almanya, Avusturya, Danimarka ve İsviçre 5 bin avro ve üzeri öğrenci desteğiyle Avrupa'da öğrenci desteklerinin en yüksek olduğu ülkeler arasında yer aldı. Aralarında Belçika, Hırvatistan, İspanya, Kıbrıs (Güney) ve Polonya'nın yer aldığı ülkelerde ise öğrencilere yönelik yıllık mali destek bin ile 3 bin avro.

ÖĞRENCİLERİN BARINMA KRİZİ, EĞİTİMDEN KOPUŞU VE SUİSTİMLERİ HIZLANDIRACAK

Saray 20 yıldır öğrencilerin yurt sorununu çözmedi, milyonlarca öğrenciyi ve aileleri barınma krizi ile karşı karşıya bırakıyor. Öğrencilerin barınma krizi, eğitimden kopuşu ve suistimleri hızlandıracak

Üniversitelerin açılmasına çok az bir süre kalmasına rağmen, Türkiye'nin bütün şehirlerinde öğrencilerin ciddi bir barınma krizi ile karşı karşıya olduklarını görüyoruz. 20 yıldır iktidarda olan AKP, tüm uyarılarımıza rağmen yurt sorununu çözmedi. **Lisans ve Önlisans düzeyinde örgün eğitimde toplam 3 milyon 800 bin öğrenci olmasına rağmen KYK yurtlarının kapasitesi 700 bin kişi civarında. Yani öğrencilerin sadece %20'sini karşılayabiliyor.** Oysa yurt kapasitesinin en az 2 milyon kişilik kapasiteye artırılması gerekiyordu, bu yapılmadı. Son yıllarda çok az yeni KYK yurdu yapıldı, hatta bazı şehirlerde mevcut yurtlar kapatıldı ve öğrenciler tahliye edildi. Kamu kaynaklarını verimsiz rant projelerine akıtan, dar rant zümrelerine kaynak yaratmak için çılgın projeler peşinde koşan AKP, milyonlarca öğrencimizi ve aileleri en temel ihtiyaç olan barınma olanaklarından yoksun bıraktı.

Pandemide üniversitelerin uzaktan eğitime geçmesi nedeniyle evlerini kapatan öğrenciler, şimdi öğrenci oldukları şehirlere döndüklerinde aynı semtte benzer özellikli evlerde kira ücretlerinin iki yada üç kat arttığı gerçeğiyle yüzleşti. Özel yurtlarda ve apart tipi yurtlarda da astronomik fiyat artışları yaşanıyor.

'Aileler, Çocuklarının Üniversite Kazanmasına Sevinemiyor'

Pandeminin ekonomik etkilerinden bunalan aileler için bu durum, ciddi bir krize dönüştü. İşsiz kalan, gelirini kaybeden aileler, adeta üniversite kazanan ve şehir dışına çıkacak çocuklarının üniversite kazanmalarına sevinemiyor. **Minimum şartlarda dahi şehir dışında üniversite öğrencisi okutmanın aylık maliyeti 2 bin 500 TL'ye ulaşmış durumda.** Bu ağır maliyet, gençleri ve ailelerini mağdur ediyor. **Aileler, çocuklarının maliyetlerini karşılayamadığı için, çocuklarını üniversiteye gönderemez duruma geldi; eğitimden kopuşun artacağı bir süreç yaşanıyor.** Önümüzdeki aylarda bu sorun daha da büyüyecek.

'Eğitimden Kopan Gençlerin Çektiği Sıkıntıların Sorumlusu Saray İktidarı'

AKP'nin plansız ve öngörüsüz bir şekilde her ile bir üniversite politikasına rağmen, fakülte açılan il ve ilçelere yeterli yurt imkanı devlet tarafından sunulmadığı için öğrenciler, merdiven altı-güvensiz bazı yapıların yurtlarına mahkum edildi ya da tamamen kaderine terk edildi. Burada da öğrencileri hiçe sayan bilinçli bir tercih yapıldığı ortada.

Uzaktan eğitim döneminde tableti ve bilgisayarı olmadığı için dersleri takip edemeyen öğrenciler şimdi de barınacak yeri olmadığı için derslerinden uzak kalma tehlikesiyle karşı karşıya. Maddi imkansızlıklardan dolayı eğitimden kopan yada fahiş kira ve geçim masraflarının altında ezilen her gencin, çektiği sıkıntının sorumlusu Saray iktidarındır. Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun ifade ettiği gibi, iktidara geldiğimizde bir yıl içinde tüm gençlerin yurt sorununu çözeceğiz. Gençlerimizi hak ettikleri koşullarda barınacakları güvenli ve nitelikli yurtlara kavuşturacağız. Gençlerin yirmi yılda çözülme sorununu, bir yıl içerisinde çözeceğiz.

ASRIN FİYASKOSUNA 400 MİLYON DAHA

MEB, karadeliğe dönüşen FATİH Projesi için yüz milyonlarca liralık yeni bir anlaşma yaptı. FATİH Projesi kapsamında okullara ağ altyapısı kurulması amacıyla 408 milyon TL daha harcanacak.

İktidarın, "Eğitimde asrın projesi" duyurusuyla 2010'da yola çıkan ancak aradan geçen 11 yıla karşın hedefe ulaşamayan FATİH Projesi için yapılan yüklü harcamalara yenisi eklendi. 2016 yılında Kamu İhale Kanunu kapsamından çıkarılan ve eğitim bütçesi için adeta bir karadeliğe dönüşen proje kapsamında 7 bin okula ağ altyapısı kurulması amacıyla 408 milyon TL'lik sözleşmeye imza atıldı. 2010 yılında başlayan ve 2014 yılına kadar tamamlanacağı söylenen FATİH, 11 yılın sonunda ancak yüzde 70'lik gerçekleşme oranına ulaşabildi. Covid-19 salgını, eğitimciler, veliler ve öğrenciler için eğitimdeki öncelikleri değiştirirse de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), projesi için yüz milyonlarca liralık yeni bir anlaşma daha yaptı.

Karadelik Büyüdü

MEB, 2010-2021 yıllarını kapsayan 11 yıllık dönemde FATİH Projesi kapsamında 15 milyar TL'ye yakın para harcadı. Bakanlık, başarısızlığı verilerle tescillenen projeden salgın sürecinde de vazgeçmedi. Milyonlarca öğrenci ve veli, okulların salgına hazırlanmasına yönelik uygulamaların kaynak sorunu nedeniyle yetersiz kalmasını eleştirirken MEB, FATİH Projesi kapsamında yaptığı harcamalara bir yenisini daha ekledi. Tüm öğrencilere tablet dağıtma iddiasıyla yola çıkan proje kapsamında bugüne kadar tablet dağıtılan öğrenci sayısı 1 milyon 130 binde kalırken okullardaki altyapı eksiklikleri projenin uygulanabilirliğini daha da güçleştirdi. MEB, başarısızlığı Sayıştay raporlarıyla da ortaya konulan proje için yeni bir harcamaya daha imza attı. Yenilik ve Eğitim Teknoloji Genel Müdürlüğü'nün, "istisna" kapsamında yaptığı hizmet alımı kapsamında 408 milyon 789 TL'lik sözleşme imzalandı.

İş İki Şirkete Verildi

Verify ve Proday şirketlerinin ortaklığıyla yapılacak iş, "7 bin okula ağ altyapı kurulumunu" kapsıyor. 4 Haziran 2021 tarihinde başlayan iş, 26 Kasım 2022'de tamamlanacak. İşin yaklaşık maliyeti ise 822 milyon 468 bin TL olarak açıklandı.

Akıllı tahta kara tahta oldu

MEB, proje kapsamında tanesi yaklaşık 35 bin TL olan on binlerce akıllı tahta satın aldı. Akıllı tahtalar, çok sayıda okulda teknik arıza nedeniyle kullanılmadı. Öğretmenler, yeni tahtaların kullanımı konusunda yeterince bilgilendirilmeyince akıllı tahtalar, 'Kara tahta' oldu. Okulların bir bölümü ise internet bağlantısı olmadığı için akıllı tahtalardan yararlanamadı.

9 MİLYON 374 BİN HANEDE SABİT İNTERNET BAĞLANTISI YOK

Resmi verilere göre Türkiye'de sabit geniş bant internet bağlantısı olmayan hane sayısı 9 milyon 374 bin olarak açıklanırken, 1 milyon 968 bin haneye ise internet hiç giremedi.

9 Milyon 374 bin Hanede Sabit İnternet Bağlantısı Yok

- 25 Ağustos 2020 tarihinde yayımlanan "Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2020" verilerine göre, sabit genişbant bağlantı (ADSL, kablolu internet, fiber vb.) ile internete erişim sağlayan hanelerin oranı yüzde 50,8'de kaldı.
- TÜİK'in 2021 yılı verilerine göre ise, sabit genişbant ile erişimi olmayan hanelerin oranı yüzde 38,1'e düşüyor. Her ne kadar pandeminin etkisiyle evlerdeki sabit genişbant internet bağlantısında 2020 yılına

göre yüzde 10'dan fazla bir artış yaşanmış görülse de hanelerin yüzde 40'a yakınında sabit internet bağlantısı olmaması, Türkiye'nin halen interneti cepten eve taşıyamadığının göstergesidir. TÜİK'in "İstatistiklerle Aile, 2020" yılı verilerine göre Türkiye'de 24 milyon 604 bin hane mevcut. Buna göre, 9 milyon 374 bin hanede sabit internet bağlantısı bulunmamaktadır.

- Kaldı ki son verilere göre, Türkiye'de nüfusa göre sabit geniş bant yaygınlık oranı yüzde 20,4 iken, OECD ortalaması yüzde 32,5'tir.

2 Milyon Haneye İnternet Giremedi

- Ülkemizde, 2021 yılında 1 milyon 968 bin haneye sabit ya da mobil, herhangi bir internet giremedi. Bu hanelerin kaçında öğrenci olduğu resmi otoritelerce açıklanmadı ancak uzaktan eğitim süreci boyunca yalnızca resmi rakamlara göre 4 milyonun üzerinde öğrencinin uzaktan eğitime erişemediği bilinmektedir.

Evden Genişbant Bağlantı İle İnternet Erişimi Olan Hanelerin Oranı (%)

Sabit genişbant bağlantı (DSL, ADSL, VDSL, kablo, optik fiber, uydu, Wi-Fi)											Mobil genişbant bağlantı (3G, 4.5G, taşınabilir bir cihaz ile veya 3G, 4.5G modemi üzerinden mobil bağlantı (VINN, JET, VODEM vb.))										
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
36,7	35,3	35,1	37,9	37,4	39,5	40,0	44,5	49,1	50,8	61,9	5,3	13,9	20,1	37,0	58,7	65,2	72,4	79,4	86,9	86,9	88,5

Hanelerin Yalnızca Yüzde 26'sında Tablet Bilgisayar Var

- Hanelerdeki bilişim teknolojileri bulunma oranına bakıldığında ise, 2021 yılında hanelerdeki masaüstü bilgisayar sahiplik oranı yüzde 16,8 olarak gerçekleşirken, hanelerdeki taşınabilir bilgisayar oranı yüzde 38,3'te kalmıştır. Hanelerdeki tablet bilgisayar sahiplik oranı ise yüzde 26,3'tür.
- Oyun konsolu bulunan hanelerin oranı ise 2020 yılında yüzde 5,5 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranın 2004 yılında yüzde 2,9 olduğu düşünüldüğünde, Türkiye'de oyun konsollarına erişimde herhangi büyük bir değişim olmadığı görülmektedir. Türkiye oyun konsolunun en pahalıya satıldığı ülkeler arasındaki yerini korumaktadır. Yüksek vergiler nedeniyle, Türkiye'de vatandaş bir konsol kendine alırken, 1 konsol da kendine almaktadır.

Hanelerde Bilişim Teknolojileri Bulunma Oranı (%)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Masaüstü bilgisayar	34,3	31,8	30,5	27,6	25,2	22,9	20,3	19,2	17,6	16,7	16,8
Taşınabilir bilgisayar (Laptop, Tablet PC)	22,6	27,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Taşınabilir bilgisayar (Dizüstü, tablet, netbook vb)	-	-	-	40,1	43,2	-	-	-	-	-	-
Taşınabilir bilgisayar (Dizüstü, netbook)	-	-	31,4	-	-	36,4	36,7	37,9	37,9	36,4	38,3
Tablet bilgisayar	-	-	6,2	-	-	29,6	29,7	28,4	26,7	22,0	26,3
Cep telefonu/Akıllı telefon	91,9	93,2	93,7	96,1	96,8	96,9	97,8	98,7	98,7	99,4	99,3
Oyun konsolu	3,8	4,6	5,0	5,6	5,3	5,6	5,5	5,6	5,8	5,5	-

İnternet Abonelerin Yüzde 34'ü 10-16 Mbps Hızla İnternete Bağlanıyor

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun (BTK) son güncel verilerine göre ise, Türkiye'deki sabit genişbant abonelerinin yaklaşık yüzde 34,3'ü 10-16 Mbps, yüzde 21,1'i ise 16-24 Mbps arası hızda internet hızına sahiptir.

Hızlara Göre Sabit Genişbant İnternet Abonelerinin Dağılımı (%)

10-16 Mbps	34,30%
16-24 Mbps	21,10%
24-35 Mbps	16,20%

Türkiye 180 Ülke Arasında 98. Sırada

Öte yandan, global ölçekli Speedtest'in Temmuz 2021 raporuna göre Türkiye sabit geniş bant internet hızında 180 ülke arasında 38.58 Mbps ile 98., mobilde ise 139 ülke arasında 45.42 Mbps ile 55. sırada yer almaktadır.

BİR HAFTADA 872 OKULDA VAKA ÇIKTI

Öğretmenler aşılanmadı, önlemler alınmadı. Yalnızca geçen hafta 872 okulda vaka çıktı, 774 sınıf kapandı. Eğitim Sen "MEB önlem almamaya devam ederse olası acı sonuçların sorumlusu olacak" açıklaması yaptı.

Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer, dün İstanbul'da bir okul açılışında yaptığı konuşmada, "Şu an okullarımızın açık olmasındaki en büyük güç öğretmenlerimizin aşılı olması. Öğretmenlerimizle gurur duyuyoruz" dedi. Ancak Özer'in açıkladığı veriler, halen öğretmenlerin yüzde 8'inin birinci doz, yüzde 17'sinin ise ikinci doz aşısını olmadığını ortaya koyuyor. Buna göre, 1 milyon öğretmenden 80 bini henüz tek doz aşısını bile olmadı, 170 bini ise ikinci doz aşısını yaptırmadı. Bir diğer ifadeyle her 4 öğretmenden biri ya aşısız ya da eksik aşı.

Öte yandan aynı açılışta konuşan İstanbul Valisi Ali Yerlikaya'nın paylaştığı veriler, mega kentte 15-18 yaş arasındaki her iki gençten birinin aşısız olduğunu gösteriyor.

872 Okulda Vaka Çıktı

Yeterli düzeyde aşılamanın yapılamaması ve alınmayan önlemler nedeniyle okullarda vakalar artıyor. Eğitim Sen'in verilerine göre, 13-17 Eylül haftasında vaka tespit edilen okul sayısı 872, kapanan sınıf sayısı ise 774. Okullarda temaslı ve pozitif öğretmen sayısı 429, temaslı ve pozitif öğrenci sayısı 3 bin 947, temaslı ve pozitif personel sayısı ise 23. Ayrıca Ordu Aybastı Fen Lisesi'nde koronavirüs vakaları nedeniyle yüz yüze eğitime ara verildi.

Hiçbir Hazırlık Yok

Eğitim Sen'den yapılan yazılı açıklamada, şu tespitlere de yer verildi: "Bakan Özer 'Okullarda gerekli önlemleri aldık' ifadesini kullansa da okulların önemli bir bölümünün salgın koşullarına uygun hale getirilmediği, gerekli altyapı hazırlıklarının yapılmadığı gün gibi ortada. Yüz yüze eğitime en uzun süre ara veren birkaç ülkeden biri olmamıza rağmen ciddi bir eğitim planlamasıyla yeni eğitim ve öğretim yılı hazırlıkları yapılmadı. Öğretmen açıkları kapatılmadı; yeni okullar, ek derslikler inşa edilmedi. Yardımcı hizmet personeli ile ilgili yeni bir atama yapılmadı, temizlik sorunu okul yöneticilerine havale edildi. Seyretilmiş sınıf uygulaması hayata geçirilmedi."

"MEB önlem almamaya devam ederse karşılaşılabileceğimiz olası acı sonuçların sorumlusu olacaktır" denen açıklamada, tam zamanlı ve yüz yüze eğitimin devamı için tüm eğitim bileşenleri ve kamuoyuna mücadele çağrısı yapıldı.

13-17 EYLÜL HAFTASINDA
OKULLARDA SALGININ BİLANÇOSU

872

VAKA TESPİT EDİLEN OKUL SAYISI

774

KAPANAN SINIF SAYISI

429

TEMASLI/POZİTİF ÖĞRETMEN SAYISI

3.947

TEMASLI/POZİTİF ÖĞRENCİ SAYISI

23

TEMASLI/POZİTİF PERSONEL SAYISI

400 BİN DOZ AŞI ÇÖPE Mİ GİTTİ?

Rusya'dan alınan 400 bin doz Sputnik V aşısının akıbeti belirsiz. DSÖ aşının onay sürecini askıya alırken Türkiye bu aşılar için ne kadar ödedi, aşılar kullanılamayacaksa bu parayı geri alabilecek mi, merak konusu.

Rusya'dan alınan 400 bin doz Sputnik V aşısının akıbeti bilinmiyor. Söz konusu aşılar hâlâ kullanıma sokulmadı. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın bu ayın başında yaptığı "200 bin kişi için 400 bin doz Sputnik aşısı gelmişti. Sputnik için birinci ve ikinci dozun farklılığı var, aynı aşı değil" şeklindeki açıklama ise bu aşıların çöpe gideceğinin itirafı olarak yorumlandı.

Bilmeceye Döndü

Bakan Koca, 22 Nisan'da "Çok yakında Sputnik V aşısı da devreye girecek" demişti. Koca, 27 Nisan'da ise aşının üretimini Türkiye'de de yapılacağını belirtmiş, "Sputnik V için sözleşme imzalandı. Üretiminden önce kullanılması için de sözleşme yapıyoruz" ifadelerini kullanmıştı. Ardından 30 Nisan'da aşının acil kullanım onayı aldığını duyuran Koca, "Böylece Türkiye'de kullanılacak aşı sayısı 3'e çıkmıştır. En kısa sürede Sputnik V aşısının da ülkede kullanımına başlanacak. 6 ay içinde 50 milyon doz Sputnik V aşısı gelecek. Mayıs ayından itibaren bu aşıların ilk etabının geleceğini söylemek istiyorum" diye konuşmuştu.

Bu açıklamaya karşın aşının ilk sevkiyatı mayısta değil, 14 Haziran'da yapıldı, 400 bin doz aşı getirildi. Aşılar analiz için Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'na (TİTCK) gönderildi. Haziran ayı sonuna kadar teslim edilen miktarın 30 milyon doza ulaşması bekleniyordu. Aradan aylar geçti ama aşılar ortada yok.

Analizde Mi Sorun Çıktı?

İYİ Parti Milletvekili Arslan Kabukçuoğlu, 20 Ağustos'ta soru önergesi vererek konuyu Meclis'e taşıdı. Sputnik V aşılarının analiz sürecinin devam ettiğini belirten Kabukçuoğlu, "Sinovac ve BioNTech aşılarında hızla sonuçlanan analizlerin ardından saha uygulamaları için vakit kaybedilmezken Sputnik V'te tam bir muamma söz konusu. Analiz sürecinde olduğu bilinen Rus aşısından ses seda yok. Aşılarda, kullanıma engel teşkil edecek şekilde bir sorun mu çıktı? Çıktıysa eğer Rusya'ya ödenen paralar geri alınabilecek mi?" diye sordu. Aradan bir ay geçti; ancak önergeye halen yanıt verilmedi.

İki Dozu Aynı Değilmiş

Bakan Koca, 2 Eylül'deki Bilim Kurulu toplantısının ardından düzenlediği basın toplantısında gazetecilerin sorularını da yanıtladı. Koca, "Sputnik V aşısı kullanıma neden girmedi?" sorusuna şöyle yanıt verdi:

"Sputnik ile ilgili 200 bin kişi için doz gelmişti, yani 400 bin. Sputnik ile ilgili birinci ve ikinci dozun farklılığı var, aynı aşı değil. Birbirinden farklı. O nedenle gelen aşı farklılığından ötürü biz yeni dönemde, özellikle dün de temasa geçmiş olduk, hızla daha yoğun hem bir hem ikinci doz aşının gelmesi için gayret içindeyiz. Testleriyle ilgili şu an yapılanlarda sorun yok. Ama yeni bir aşı tipi, özellikle Rusya'dan bu anlamda olabilirliğiyle ilgili yaklaşımlar oldu. Onunla ilgili de görüşmelerimiz devam ediyor. Üretimle ilgili çalışmalar devam ediyor. Yerel bir firmayla çalışmalar bir noktaya geldi ama daha üretim safhasına gelmiş değil. Ben çok uzayacağını düşünmüyorum."

Ne Kadar Ücret Ödendi?

Aşıların son kullanma tarihleri de düşünüldüğünde Bakan Koca'nın bu sözleri, 400 bin doz aşının çöpe gittiğinin bir itirafı olarak değerlendirildi. CHP Milletvekili Murat Emir, dün yaptığı yazılı açıklamada, "Bakan Koca 400 bin doz Sputnik aşısının kullanılmayacağını, çöpe gideceğini itiraf etti. Plansızlık yüzünden hem kamu zarara uğrattılıyor hem de vatandaşların sağlığıyla oynanıyor" dedi. Konuyla ilgili Meclis'e soru önergesi de veren Emir, Bakan Koca'ya şu soruları yöneltti: "Kullanılmayan 400 bin doz Sputnik aşısı çöpe mi gidecek? Sputnik aşısını Türkiye'ye hangi aracı firma getirdi? 400 bin doz Sputnik aşısı için Rusya'ya ne kadar ödendi?"

Onay süreci askıya alındı

Türkiye'de Sputnik V aşısıyla ilgili belirsizlik sürerken Dünya Sağlık Örgütü'nden (DSÖ) kritik bir açıklama geldi. DSÖ, 'üretim sürecindeki ihlaller' nedeniyle Sputnik V aşısının onay sürecini askıya aldığını duyurdu. DSÖ'nün Pan Amerika Bölgesi Direktör Yardımcısı Jarbas Barbosa, 15 Eylül'de yaptığı açıklamada, "DSÖ'nün mayıs ayında Rusya'da yaptığı teftişler sırasında üretim tesislerinde bir dizi ihlal tespit edildi. Yapılan incelemeler sırasında fabrikanın üretim yapmak için en iyi yer olmadığını fark ettik. Dolayısıyla onay süreci askıya alındı" dedi.

COVID'TEN ÖLEN SAYISI 132 BİN Mİ?

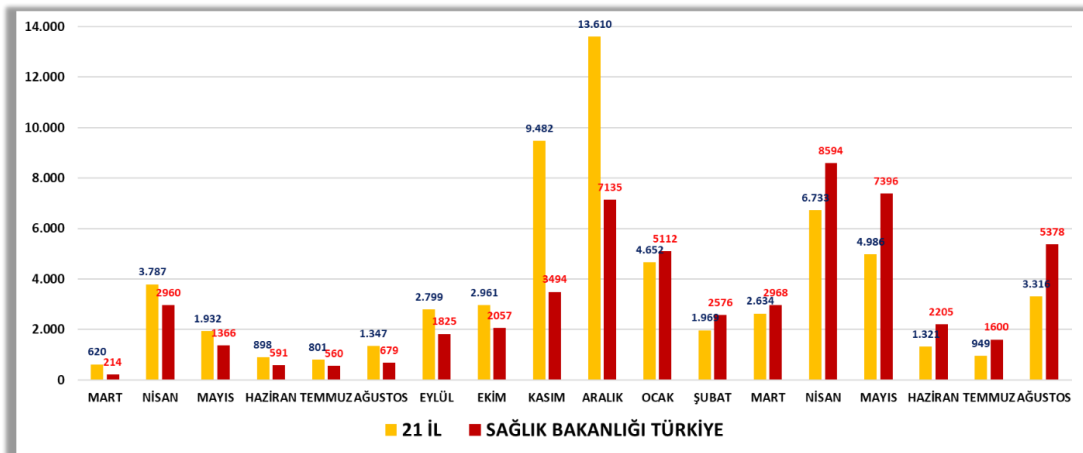
Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi, mart 2020- ağustos 2021 tarihleri arasında CHP'li büyükşehir ve il belediyelerindeki salgın hastalık- covid ölüm sayısının Sağlık Bakanlığının açıkladığı veriden **8 bin 87** fazla olduğunu ortaya koyarak, "Türkiye nüfusunun yüzde 48,8'sini oluşturan CHP'li belediyelerdeki ölüm sayısı **64 bin 797**, Sağlık Bakanlığının tüm Türkiye covid vefat sayısı ise **56 bin 710**. Türkiye'nin geri kalan 60 ilindeki COVID-19 ölüm eğiliminin bu raporda yer alan 21 ilin ölüm hızıyla eşdeğer olabileceği varsayılırsa, pandeminin 18. ayında Türkiye'de COVID-19 ölümlerinin Sağlık Bakanlığının bildiriminden yaklaşık 2,3 kat daha fazla olarak **132 bin 851** kişi olabileceği tahmin edilmektedir" dedi.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Gamze Akkuş İlgezdi yaptığı yazılı açıklama ile CHP'li 11 Büyükşehir ve 10 İl belediyesinin mart 2020'den itibaren ölüm verilerini inceleyerek, 21 ildeki ölüm sayısının Sağlık Bakanlığının açıkladığı toplam Türkiye sayısında fazla olduğunu ortaya çıkardı.

21 CHP'li belediyede 8 bin 87 fazla vefat var

CHP'li Akkuş İlgezdi, "11 Büyükşehir Belediyemizin ve 10 il belediyemizin ölüm rakamlarını değerlendirdiğimizde, mart 2020- ağustos 2021 arası toplam 64 bin 797 kişi bulaşıcı hastalık- covidten vefat etmiş durumda. Sağlık Bakanlığı ise aynı dönemde tüm Türkiye'deki vefat sayısını 56 bin 710 olarak açıklıyor. 21 ildeki oran 81 ildeki ölüm oranından nasıl 8 bin 87 fazla olabiliyor?" diye sordu.

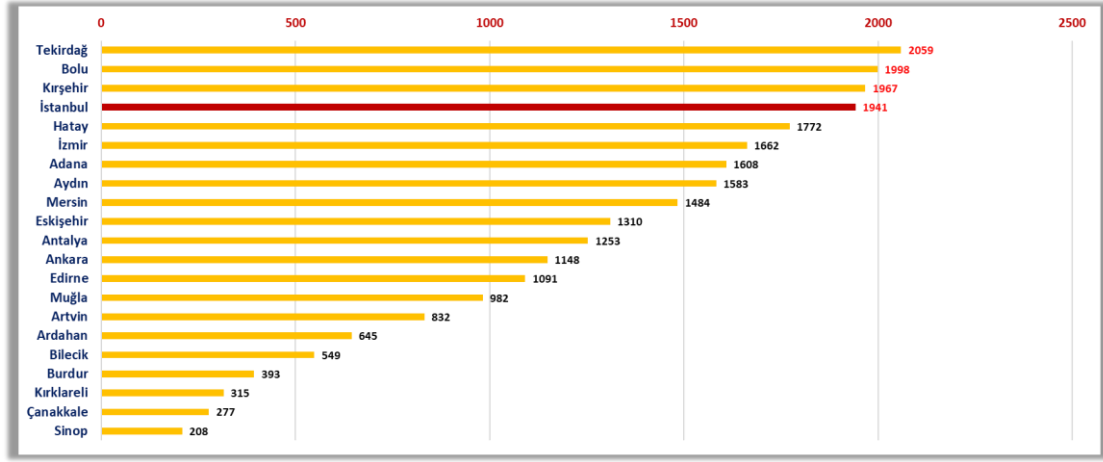
Genel Başkan Yardımcısı Gamze Akkuş İlgezdi, 21 Belediyenin toplam nüfusunun **40 milyon 782 bin 144**, Türkiye'nin toplam nüfusunun ise **83 milyon 614 bin 362** olduğunu vurgulayarak, "Belediyelerdeki ölüm rakamlarını bir projeksiyonla tüm ülkeye uyguladığımız zaman 132 bin 851 kişinin bulaşıcı hastalıklar nedeniyle vefat etmiş olabileceği sonucu çıkmaktadır. Salgının başından beri şeffaflıktan uzak olan bakanlık verileri daha da güvenilirmez oldu" dedi.

Şekil 1. Aylara göre Sağlık Bakanlığı COVID-19 ölüm sayısı ile 21 ilde bulaşıcı hastalık nedeniyle ölenlerin sayısı (1 Mart 2020 – 31 Ağustos 2021)

Türkiye'nin Wuhan'ı İstanbul değil Tekirdağ

CHP'li Akkuş İlgezdi, CHP tarafından yönetilen yirmi bir ilde mart 2020- ağustos 2021 tarihleri arasında bulaşıcı hastalık ölüm hızı hesaplandığında, milyon kişide en yüksek bulaşıcı hastalık ölüm hızının sırasıyla Tekirdağ, Bolu, Kırşehir ve İstanbul'da olduğunu belirterek, "Yirmi bir ilimizden alınan verilere göre pandeminin ölümler açısından üç ilde Sağlık Bakanı tarafından Türkiye'nin Wuhan'ı diye nitelenen İstanbul'dan bile daha fazla etkili olduğu anlaşılıyor" dedi.

Şekil 2. Yirmi bir ilde bulaşıcı hastalık ölüm hızı (Milyon kişide) (1 Mart 2020- 15 Mart 2021)

Ölüm hızı bin 589

“Uluslararası veritabanlarında Türkiye’de milyon kişi başına COVID-19 ölüm hızı 31 Ağustos 2021 tarihi itibarıyla **667** olarak yer alıyor. Oysa 21 ilin verilerine göre ülkemizde bu illerin toplamı söz konusu olduğunda aynı tarih itibarıyla hesaplanan bulaşıcı hastalık ölüm hızı milyon kişide **bin 589**” diyen Genel Başkan Yardımcısı Gamze Akkuş İlgezdi, bu 21 ilin 15’inde bulaşıcı hastalık ölüm hızının Sağlık Bakanlığı tarafından hesaplanan COVID-19 ölüm hızından daha yüksek olduğunu ortaya koydu.

GRİP MEVSİMİ GELDİ AMA RİSKLİ GRUPLARA AŞI UYGULANAMIYOR

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi, Bakanlığın hangi yaş ve riskli gruplara verileceğini belirlemediği için gelen grip aşılarının da depolarda beklediğini ifade ederek, “Grip mevsimi geldi ama 65 yaş üstü ve riskli gruplara yine aşı yapılmıyor. Bakanlık öncelikli grubu açıklamadığı için eldeki aşılar da vurulamıyor, depolarda bekliyor. Aşı için geç kalınıyor” dedi.

CHP Halkla İlişkiler, Sağlık, Kültür ve Sanattan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Gamze Akkuş İlgezdi, yaptığı yazılı açıklamayla, geçen sene de tüm uyarılara rağmen Bakanlığın gerekli girişimleri yapmadığı için grip aşısı sorunu yaşandığını hatırlatarak, “Grip aşısı pandemi nedeniyle daha da önemli ancak gelen aşılar da Bakanlık öncelik sıralaması yapmadığı için SGK ödeme listesine alınamıyor ve kullanılmıyor” diye konuştu.

SGK ödeme listesine alın

“Bakanlık risk grupları ile yaş gruplarını belirlemediği için ödeme listesine alınmayan grip aşıları, en kritik durumdaki yurttaşlarımıza uygulanamıyor. Uzmanlar eğer yaygın grip aşısı uygulamada geç kalırsak Covid’le birlikte grip tablosunun çok ölümcül sonuçları olacağını defalarca ifade ettiler” diyen CHP’li Akkuş İlgezdi, grip aşısının SGK ödeme listesine alınması çağrısında bulundu.

En az 10 milyon aşı gerekiyor

Genel Başkan Yardımcısı Gamze Akkuş İlgezdi, ülkemizde en az 10 milyon grip aşısına ihtiyaç duyulduğunun altını çizerek, “Geçen sene bu rakamın anca 4’te birini karşılayabildi Bakanlık. Bu senede hala ne kadar aşı anlaşması yapıldığı açıklanmadı. SGK ödeme listesine de alınmadığı için grip aşısı ancak eczanelerden 85 TL karşılığında alınabiliyor. Parası olana aşı mantığı ile salgınla mücadele edilemez” açıklamasını yaptı.

STRATEJİ YOKSUNU DIŞ POLİTİKA EKSENİNDE BÖLGESİNDE YALNIZLAŞAN ÜLKEMİZ!

İDLİB’DE ASKERLERİMİZE YÖNELİK SALDIRILAR ARTTI.

Türkiye-Rusya arasında giderek krize dönüşmeye aday İdlib’de askerlerimize yönelik saldırılar arttı. Rusya, Astana ve Soçi mutabakatlarındaki taahhütlerini yerine getirmediği gerekçesiyle Türkiye’ye yönelik eleştirilerin dozunu artırdı. İktidar, Şam yönetimine karşı alternatif oluşturma çabasında. Geçtiğimiz hafta verilen üç şehidin ardından askerlerimize dönük saldırıların süreceğinin işaretleri çoğalıyor!

Giderek İdlib'in Türkiye-Rusya arasında bir kriz yaratma potansiyelinin arttığı gözlenirken, CB Erdoğan'ın Soçi'de Rusya Devlet Başkanı Putin ile bir araya gelmesi planlanıyor. İdlib'deki fiili durumun ve artan cihatçı tehdidinin Soçi'de olası yeni bir mutabakata varılması halinde bile çözüm olmayacağını, Türkiye'nin bir an evvel Suriye toprağı olan bu bölgede güvenliği sağlama, cihatçıları kontrol etme, radikal ve ılımlı cihatçılarla muhalifleri ayırıştırma vb. yükümlülüklerinden kurtulması gerektiğini öngörmekteyim. Kuzey Irak'ta yürütülen operasyonlardaki saldırı ve çatışmalarda PKK ile mücadele edildiğini ve şehitlerimize saldırıların bu terör örgütü tarafından gerçekleştirildiğini biliyoruz. Milli Savunma Bakanlığı operasyonlarda kaç PKK'lının 'etkisiz hale getirildiğini' duyuruyor. Geçen hafta üç askerimizin şehit edildiği saldırı ve önceki saldırılar da dâhil İdlib'de verilen şehitlerde askerimize kimin/kimlerin saldırdığından söz edilmiyor. Bunu ancak Arap medyası, uluslararası medya ya da saldırıyı gerçekleştiren örgüt eylemini üstlendiğinde öğrenebiliyoruz. Nitekim son saldırıyı da El Kaide bağlantılı cihatçı bir örgüt üstlendi.

İdlib, Suriye toprağıdır. Silahlı cihatçı örgütlerin kümelenildiği, terör bataklığına dönüşmüş bu kurtarılmış bölgenin ve buradaki cihatçıların güvenliği, cihatçı bir yapılanmanın kökleşmesini sağlamak ve şehitler verme pahasına sürdürmek Türkiye'nin görevi ve sorumluluğı olamaz. Suriye ordusu Rusya'nın desteğıyle İdlib'deki son cihatçı bölgeyi de merkezi hükümetin yönetim ve kontrolüne almak üzere operasyon için aylardır Türkiye'nin taahhütlerini yerine getirmesini beklemektedir. Suriye ve Arap medyasında geçen hafta yer alan haberlerde Suriye'deki bazı 'ılımlı' cihatçı grupların Türkiye'nin desteğı ve girişimiyle bir araya gelerek 'Suriye Kurtuluş Cephesi' adı altında birleştikleri, bu örgütler arasında Sultan Süleyman Şah Tümeni, Kuzey Şahinleri Tugayı, Hamza Tümeni, Mutasım Tümeni, 20. Tümen vb. örgütlerin olduğu dile getiriliyor. İktidar bir tarafta Astana ve Soçi mutabakatlarıyla 'Suriye'nin egemenliğine, toprak bütünlüğüne saygı, iç savaşın bir an evvel sonlandırılmasına ve komşumuzda barışın sağlanmasına destek verdiğini' beyan ediyor.

Diğer tarafta ise Gaziantep'te geçici hükümet kurdurup, çeşitli muhalif silahlı grupları bir araya getirmeye çalışarak, Suriye'deki çatışma ve anlaşmazlıklara doğrudan taraf oluyor. Suriye Geçici Hükümeti üyelerini Gaziantep'ten davet edip, Ankara'da Dışişleri Bakanlığı'nda ağırlayan iktidar, geçmişte de şimdi terör örgütü dediğı PYD başkanı Salih Müslim'i Dışişleri Bakanlığı'nda ağırlamış, muhatap kabul etmiş, müzakereler yürütmüştü.

Geçen hafta Moskova'ya resmi ziyarette bulunarak Putin ile bir araya gelen Suriye Devlet Başkanı Esad'ın bu ziyareti kanımca başta İdlib olmak üzere Suriye'de yakında başlayacak yeni bir sürecin işareti. Putin görüşmede isim vermeden Türkiye'yi de kastederek; "Suriye'deki yabancı silahlı güçlerin yasa dışı varlığı ülkenin bütünlüğünü engelliyor. BM kararı ve sizin rızanız olmaksızın ülkenin belirli bölgelerinde yabancı silahlı kuvvetlerin bulunmasıdır ki bu da uluslararası hukuka açıkça aykırıdır. Bu güçler bir an evvel Suriye'nin egemenlik ve toprak bütünlüğüne saygılı şekilde, uluslararası hukuka uygun biçimde Suriye topraklarını terk etmelidir" açıklamasını yaptı.

- Büyük ihtimalle Rusya bu söylemini sürdürecektir ve Türkiye üzerinde Suriye'den çekilme baskısını artıracaktır. Bu ay sonunda yapılacağı belirtilen Erdoğan-Putin görüşmesinde de Rusya'nın bu konuyu doğrudan masaya getirmesi beklenmeli.

Rusya ile İdlib gerilimi son günlerde yeniden tırmanırken, MSB Akar'ın geçen hafta ABD'ye çağrıda bulunarak "Eğer ABD, Ortadoğu coğrafyasında bulunacaksa Türkiye ile iş birliği yapması lazım. ABD'nin bölgede iş birliği yapacağı ülke biziz." açıklaması yapması, iktidarın aynı taktik-stratejiye yöneldiğini, İdlib'e yönelik olası Suriye-Rusya harekâtı ve Rusya'nın baskısını artırmasına karşı ABD'ye yanaşmaya çalıştığını gösteriyor.

- TSK'nın İdlib'den çekilmesi ve İdlib'in Şam yönetiminin, Suriye ordusunun kontrolüne devredilmesi ülkemizin siyasi, diplomatik, askeri, ekonomik ve güvenlik çıkarları adına en doğru ve akılcı yoldur.

İktidar, Suriye politikasını ülkemizin çıkarlarını öne çıkartacak şekilde radikal biçimde gözden geçirerek değişikliğe gitmeli, Şam yönetimi ile en kısa sürede ilişkileri normalleştirecek adımlar atılmalıdır. **Türkiye-Suriye ilişkilerinin normal rayına oturması** hızla bölgemizde dengeleri değiştirecek sorunların süratle ve peş peşe çözümüne olanak sağlayacaktır. **Böyle bir süreçten en büyük yararı TÜRKİYE sağlayacaktır.**

KUZAY SURİYE'DE ROJAVA'DA VE SDG KONTROLÜNDEKİ BÖLGELERDE SICAK GELİŞMELER YAŞANIYOR

Kuzey Suriye'de Rojava'da ve SDG kontrolündeki bölgelerde sıcak gelişmeler yaşanıyor. Esad'ın Moskova'da Putin'le buluşması yanında, ABD Merkezi Kuvvetler (CENTCOM) Komutanı McKenzie, SDG yöneticisi Mazlum Kobane ile bir araya geldi. Görüşmeler sonrasında Kuzey Suriye'deki Kürt Meclisi ve Bölgesel Yönetim Liderlerine art arda Washington ve Moskova'dan resmi davet yapıldı.

ABD Merkezi Kuvvetler Komutanı Kenneth McKenzie Kuzey Suriye'ye bir ziyaret gerçekleştirerek PYD-YPG ağırlıklı Suriye Demokratik Güçleri (SDG) yöneticisi Mazlum Kobane ile bir araya geldi. Bu temasların sonrasında geçtiğimiz hafta ABD yönetimi Kuzey ve Doğu Suriye Demokratik Özerk Yönetimi (Rojava) temsilcileri ile Suriye Demokratik Meclisi Eş Başkanı İham Ahmed'i özerk yönetimdeki Arap ve Süryani temsilcilerle birlikte resmi görüşmeler için Washington'a davet etti. Eş zamanlı olarak aynı heyete Moskova'dan da davet geldi. Suriye Kürtleri yanında Kuzey Suriye'deki diğer etnik ve dini grupların temsilcilerinin de yer aldığı siyasi heyet bu çerçevede önce Moskova'ya ardından da ABD'ye gidecek.

BM Suriye Özel Temsilcisi Geir Pedersen, Cenevre sürecinde Suriye Anayasa Müzakerelerinin yeniden başlatılması amacıyla önce Şam'a giderek Esad yönetimiyle görüştüktan sonra İstanbul'da Suriye Ulusal Konseyi ve Suriye Müzakere Komisyonu Başkanı ile bir araya geldi.

Haziran ayında Cenevre'de yapılan Biden-Putin görüşmesinden sonra Suriye'de sürecin hızlanacağını daha önceki değerlendirmelerimde dile getirmiştim. Suriye'de ABD-Rusya iş birliği çerçevesinde ABD Ulusal Güvenlik Konseyi Orta Doğu temsilcisi Brett McGurk ile Putin'in Suriye Özel Temsilcisi Aleksander Lavrentev sıklıkla bir araya gelerek sürecin altyapısını oluşturdular ve şimdi de bu doğrultuda siyasi çözüm adımları için resmi temaslar hızlandırılmış görünüyor. Öncelikle ABD-Rusya arasında Suriye Kürtleri konusunda ortak bir çözüm zemini arandığını söylemek olanaklı. Moskova ve Washinton ziyaretleri sonrasında Kürtlerle Şam yönetimi arasında bir müzakere sürecinin başlayacağını öngörebiliriz.

Moskova ve Washington yönetimlerinin Kürt siyasileri davet etmesinin ardında, Şam yönetiminin Kürtlerin özerk bir federasyon kurmasına ikna edilmesi ve bu özerk federasyonun SDG ve Suriye ordusunun ortak savunması altında olması konusunda müzakere yürütülerek, mutabakata varılması planının olduğu anlaşılıyor.

Suriye'nin güneyinde Ürdün-İsrail sınır bölgesinde güvenliğin ve Şam yönetiminin kontrolünün sağlanması, buradan İsrail'e bir saldırı olmayacağı güvencesinin Rusya tarafından İsrail ve ABD'ye verileceği anlaşılıyor. Rusya, İran'a bağlı Hizbullah güçlerini uzaklaştırarak gerekirse Suriye'den ayrılmalarını da sağlama konusunda güvenceyi genişletebilir. Tablo bu haliyle değerlendirildiğinde bir yandan kuzeyde Rusya-ABD iş birliğiyle Kürtlerin güvence altına alınması yönünde adımlar atılırken diğer yanda güneyde İsrail sınırında güvenliğin sağlanması hedefleniyor. Kuzey Suriye'de Kürtlerle Esad arasında, güneyde İsrail ve Ürdün sınırlarında İsrail'e yönelik saldırı olmayacağı güvencesiyle Şam yönetiminin güçlendirilmesi, İdlib'e odaklanması planlanıyor. Altyapısı hazırlanan bu tablonun bir sonraki aşamasının Cenevre'deki Suriye Anayasa Müzakereleri olacağı anlaşılıyor. Burada da ABD ve Rusya'nın ortaklaşa hareket edeceğini öngörmek yanlış olmaz.

Suriye'de yaşanan gelişmeler önümüzdeki dönemde ABD'nin sahayı aşamalı şekilde Rusya'ya bırakacağını, Şam yönetimine dönük yaklaşımını ve politikalarını gevşeteceğini işaret ediyor. İran ile Nükleer müzakerelerin yeniden başlaması ve İran'ın da masada kalmaya devam edeceğini açıklaması, Suriye'deki İran varlığının geriletilmesi konusunda Rusya'nın verdiği güvenceyle birlikte düşünülmeli. Bunun öncesinde Lübnan'a Mısır doğalgazı ve Ürdün elektriğinin Suriye üzerinden taşınmasına ABD'nin onay vermesi ve Sezar Yasası yaptırımlarının bu çerçevede gevşetilmesinin gündeme gelmesi bir diğer olumlu boyut.

Ayrıca Lübnan'a petrol taşıyan İran tankerlerinin Suriye'nin Tartus limanına yanaşması ve Suriye üzerinden İran petrolünün tankerlerle Lübnan'a taşınmasına da ABD ve İsrail'in sessiz kalması, Şam yönetiminin meşruiyetinin kabulü anlamında önemli ve ciddi gelişmeler. Tüm bunlara Kuzey ve Güney Suriye'de hızlanan temas trafiğini, Rusya-ABD-İsrail görüşmelerini, Suriyeli Kürt Siyasilerin ABD ve Rusya'ya davet edilmelerini de ilave ettiğimizde Biden-Putin görüşmesiyle Suriye için başlatılan sürecin hızlandığını, ABD'nin Güneydoğu Asya-Pasifik bölgesine odaklanmak üzere Ortadoğu'daki yükünü azaltarak Rusya'ya alan açtığını öngörebiliriz.

İdlib'ten başlayarak yeni bir Suriye siyasetine yönelmenin kendisini dayatacağı, kaçınılmaz hale geleceğini bugünden görmek ve sonraki adımları hızla planlamak elzemdir. Aksi durumda Suriye'de Türkiye'nin kayıplarının daha da artması kaçınılmaz olacaktır!

'TARAFLI VE VİZYONSUZ'

Yunanistan'ın ev sahipliğinde AB üyesi 9 Akdeniz ülkesinin liderlerinin katıldığı MED 9 Zirvesi'nden çıkan sonuç bildirgesinde Kıbrıs ve Doğu Akdeniz'de Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin (GKRY) tezlerine tam destek verilirken, yeni bir göç dalgasına karşı Türkiye ile iş birliği yapılmasının benimsendiği kaydedildi. Dışişleri Bakanlığı, bildiriye 'tarafli ve vizyonsuz' diyerek tepki gösterdi!

MED 9 Zirvesi'nden çıkan sonuç bildirisinde Doğu Akdeniz'deki deniz sınırı ve münhasır ekonomik bölge anlaşmazlıkları, Kıbrıs sorununun çözümü, Afganistan ve diğer bölgelerden olası yeni bir göçmen dalgasına karşı izlenecek politikalara yönelik değerlendirmelere verildi. Yunanistan Başbakanı Kryos Miçotakis'in açıkladığı

ortak bildiride Yunanistan ve GKRY'nin Türkiye'ye karşı izlediği politikalara ve gündeme getirdikleri tezlere tam destek verildiği dile getirildi. Dışişleri Bakanlığı ise 'tarafli ve vizyonsuz' olarak nitelendirdiği bildiriye karşı oldukça sert ifadeler içeren bir açıklamayla MED 9 ülkelerini Yunanistan ve GKRY'nin peşine takılmaktan vazgeçmeye çağırıldı.

MED 9 adı zirvesinde yer alan AB ülkelerinin liderleri ve temsilcilerinin göç konusunda Türkiye ile işbirliği yapılması yönünde görüş birliğine vardıkları kaydedilirken, olası göç akınının önlenmesi için Türkiye'den başka Afganistan'a komşu olan ülkelere de yardım yapılması gerektiği belirtildi. Olası bir yeni göç dalgasının Türkiye'nin yanı sıra Yunanistan, Kıbrıs ve İtalya'yı da olumsuz şekilde etkileyeceği vurgulandı. Yunanistan Başbakanı Miçotakis Akdeniz'in güvenliği ve istikrarının sağlanması için Türkiye'nin de uluslararası hukuk ve deniz hukuku kurallarına saygılı olması gerektiğini öne sürdü. GKRY Cumhurbaşkanı Nikos Anastasiadis, Türkiye'nin Kıbrıs'ta "iki devletli çözüm" arayışına dikkat çekerek "Türk tarafının geliştirmeye çalıştığı yeni çözüm şekillerinin kesinlikle kabul edilemeyeceği" görüşünü yineledi.

İzlenen sığınmacı politikasının yanlışlığını sürekli vurgulamamıza rağmen yanlıştta ısrar eden iktidar nihayet şimdi yaklaşan tehdidin farkına vararak, sığınmacılara yönelik söylem ve politikasında değişikliğe gitmeye mecbur kaldı. Cumhurbaşkanı ve iktidar sözcüleri Türkiye'nin tek bir sığınmacı daha kabul edecek kapasitesinin olmadığını, sığınmacıları ülkelere geri göndermek için hazırlık çalışmaları başlatıldığını bizzat ifade etmektedir. Dış politikada iki adım sonrası hesap edilmeksizin atılan adımların bir ülkeyi daha fazla geri adım atmak zorunda bıraktığı iktidarın izlediği bu politikalarla somut şekilde görüldü.

TEK KAPI TÜRKİYE Mİ?

Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü (KGAÖ) bünyesinde, üye ülkelerin ordularının katılımıyla acilen 'kolektif hızlı müdahale gücü' oluşturulması kararlaştırıldı.

Rusya öncülüğünde bir araya gelen Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü (KGAÖ) Liderleri Tacikistan'ın başkenti Duşanbe'de gerçekleştirdikleri zirvede, Afganistan'da yaşanan gelişmeler üzerine örgütün askeri yapısının güçlendirilmesi, savunma stratejilerinin güncellenmesi ve 'kolektif hızlı müdahale gücü' oluşturulması planını onayladı. Üye Ülkelerin Afganistan'dan göçmen ve sığınmacı kabul etmeyecekleri duyuruldu!

Taliban'ın 20 yıl sonra Afganistan'da yeniden yönetime geçmesi sonrasında ortaya çıkan siyasi, askeri ve insani tablo yeni hareketlenmeleri beraberinde getirdi. Afganistan ile sınırı bulunan Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan gibi eski Sovyet Cumhuriyetlerinin yanı sıra aynı zamanda Müslüman nüfusa da sahip bu ülkelerle birlikte Kazakistan, Kırgızistan gibi ülkelerde Taliban yönetimine karşı iş birliğini güçlendirme arayışında. Rusya öncülüğünde eski Sovyet Cumhuriyetlerinin liderleri Duşanbe'de bir zirve toplantısı gerçekleştirerek bir takım ortak kararlar aldı. KGAÖ bünyesinde, üye ülkelerin ordularının katılımıyla acilen 'kolektif hızlı müdahale gücü' oluşturulması kararlaştırıldı.

Zirve bildirisini açıklayan Kazakistan Devlet Başkanı Tokayev, Afganistan'dan gerçekleşebilecek olası yasadışı göçle mücadele etme çağrısında bulunarak KGAÖ'nün Afgan sığınmacıları örgüte üye olan ülkelerin topraklarına yerleştirmeyi kabul etmeyeceğinin oy birliğiyle kabul edildiğini bildirdi. Birbirleriyle serbest seyahat ve geçiş anlaşması bulunan KGAÖ üyesi ülkeler, Afgan cihatçıların diğer üye ülkelere vizesiz geçme olanağına sahip olmaları ve farklı ülkelerde terör eylemleri gerçekleştirmeleri endişesini taşıyor. Putin de, kesinlikle Afgan sığınmacı kabul edilmeyeceğini açıklamıştı. Rusya bir yandan Çin'le birlikte Taliban yönetimiyle diyalog kanallarını açık tutarak Kabil'deki büyükelçiliğinin faaliyetine devam etmesini kararlaştırırken diğer yandan da Müslüman nüfusa sahip eski Sovyet Cumhuriyetleri, Orta Asya ülkeleriyle ortaklaşa cihatçı sızmalarına, cihatçı terör örgütleri ve eylemlerine karşı güvenlik önlemlerini sıkılaştırıyor.

Taliban içindeki radikal Hakkani örgütü yanında IŞİD-Horasan başta olmak üzere Taliban'ın kontrolü dışında çok sayıda radikal cihatçı örgüt Afganistan'da barınıyor, faaliyet sürdürüyor. Bunun yanı sıra dünyanın diğer bölgelerindeki cihatçı yapılanmaların da Afganistan İslam Emirliği'ni kendileri için güvenli görerek buraya taşınmaları, eylemlerini Afganistan üzerinden organize etmeleri ciddi bir olasılık ve uluslararası güvenlik sorunu olarak ortada duruyor!

BU HÜKÜMET NE YERLİDİR NE DE MİLLİDİR; BECERİKSİZ VE KİRLİDİR

Önümüzdeki kış, vatandaş için kara kış olacak, Erdoğan şahsım yönetimi sebep, hayat pahalılığı sonuçtur.

Yaklaşan kış vatandaş için artan enerji faturaları nedeniyle kara kışa dönüşecek. Elektrik bir yılda 3 kez zamlandı. Aylık faturalar 52 lira şişti. Elektriğe zamları kim yaptı? Beceriksiz Erdoğan Şahsım hükümeti. Doğalgaz 7 kez zamlandı. 300 metreküplük tüketimde faturalar 102 lira arttı. Sanayi için yapılan son doğal gaz zamlarından

bahsetmiyorum bile. Bunlarda fiyata yansiyacak. Bu doğalgaz zamlarını kim yaptı? Beceriksiz Erdoğan Şahsım hükümeti. Yine geçen yıl tonu bin 200 lira olan kömürün tonu şimdi 2 bin 400-2 bin 500 lira civarında. Kış gelip, sobalar yanmadan, kömür fiyatları cepleri yakmaya başladı bile. Bunun sorumlusu kim? Beceriksiz Erdoğan Şahsım Hükümeti. Ülkede hayat pahalılığının sebebi Erdoğan Hükümeti'nin yanlış politikalarıdır. Bu ülkede, beceriksiz Erdoğan Şahsım Yönetimi sebep, yüksek enflasyon ve hayat pahalılığı sonuçtur. Gözünü kapatmayan bunu görür. Kulaklarını kapatmayan bunu duyar. Kalbi mühürlenmeyen bunu anlar.

Şehitleri Ve Gazileri Bile Ayırdılar

Gazilerimizin, şehit ve gazi ailelerimizin yaşam şartlarını iyileştirmek, Devletimize Anayasayla verilmiş bir görevdir. Ahde vefa da bunu gerektirir. Ama ne yazık ki, milleti bölüp, parçalayan Erdoğan Şahsım Hükümeti, milletin şehitlerini ve gazilerini de ayırmıştır. 15 Temmuz'da şehit ve gazi olana ayrı, yurtdışında şehit ve gazi olana ayrı, Terörle Mücadelede Şehit ve Gazi olana ayrı gözle bakmıştır. Her birine farklı özlük hakları tanımıştır. Şehit ve Gazilerimizin tamamı, milletimizin medarı iftiharındır. Gazilerimizin tamamı, vatanseverliğin yaşayan abideleridir. Şehitlerimiz, gazilerimiz arasında nasıl ayrı gayrı yapılabiliyor? Bu akla, vicdana nasıl sığıyor? Biz şehit ve gaziler arasında yapılan bu ayrımcılığın kaldırılması için, Meclis'e önce Sayın Genel Başkanımızın ilk imzasıyla ve 126 milletvekilimizin teklifiyle, bir kanun teklifini verdik. Yapılan ayrımcılıkları da bu kanun teklifinde madde madde sıraladık. Ama geçen dönem vermiş olduğumuz bu kanun teklifimiz, TBMM'den geçmeyerek kadük oldu. Bu dönemde de pek çok milletvekilimiz yapılan ayrımcılığın giderilmesi için çok sayıda kanun teklifi verdi. Ancak, milletin dirisini ayıranlar, milletin şehidini, gazisini de ayırmaya devam ettiler. Bunu biz unutmuyoruz, milletimiz de unutmayacak.

CHP İktidarında Şehit Aileleri Ve Gaziler İçin Yapılacaklar

Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında, şehitler arasında, gaziler arasında yapılan bu ayrımcılığa son vereceğiz. Gazilerimize ve şehit ailelerimize yaraşan bir yaşamı temin etmek, en öncelikli görevimiz olacak. Bütün bunları, neler yapacağımızı şu kitapçıkta sıraladık. Bunlar bizim şehit ailelerimize, gazilerimize ve onların ailelerine vaatlerimizdir. Bu çerçevede, 18 Mart Şehitler Gününde şehit yakınlarımıza, 19 Eylül Gaziler Gününde malul gazilerimize, birer maaş ikramiye vereceğiz. Şeref aylığı alan muharip gazilerimiz arasında, maaş farklarını gidereceğiz. 15 Temmuz şehit yakınları ve gazileri için Beşiktaş saldırısında hayatını kaybedenler için toplanan paraları hak sahiplerine hemen iktidara gelir gelmez tastamam ödeyeceğiz. Malul gazilerimize, ÖTV, MTV ve KDV'den muaf olarak üç yılda bir araç alma hakkı sağlayacağız. Şehit ailelerine ve malul gazilere sağlanan, istihdam olanaklarını, iş imkanlarını genişleteceğiz. Sayı kısıtlamalarını kaldıracacağız. Atamaların eğitim durumuna göre yapılmasını sağlayacağız. Kurum içinde kariyer ilerlemesine önem vereceğiz. Şehit ve malul gazi çocuklarına her yıl yapılan eğitim yardımını, yeterli seviyeye çıkaracağız. Biliyoruz tabii şehitlerimiz ve gazilerimiz için ne yapsak az. Ama minnetimizi göstermek için, elimizden gelen her şeyi yapmak, boynumuzun borcudur. Bu vesileyle, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, ebediyete irtihal etmiş gazilerimizi ve bu topraklar için toprağa düşmüş tüm şehitlerimizi, rahmetle, minnetle bir kez daha anıyoruz. Yaşayan fedakar gazilerimize, Allah'tan uzun ömürler diliyoruz. Saygılarımızı sunuyoruz.

Terör Örgütlerinin Yolgeçen Hanı

Şehit ve gazilerimizi andığımız bu günlerde, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin, en büyük skandallarından birini yaşıyor. 10 yılı aşkın bir süredir Suriye sınırında yangın var. Beceriksiz Erdoğan Şahsım Hükümeti, bu yangına su sıkmak yerine, Emevi Camii'nde namaz kılma hayaliyle, ateş ve barut taşıdı. Açık kapı politikasıyla sınırlarımızı, şehirlerimizi Peşaver'e çevirdi. 5 milyon Suriyeli ülkemizde. Suriyeli sığınmacılar için bugüne kadar, en az 40 milyar dolar harcadık. Türkiye terör örgütlerinin yolgeçen hanına döndü. Çok büyük insan kayıplarımız oldu. Ankara'da, İstanbul'da, Gaziantep'te, IŞİD'in düzenlediği terör eylemlerinde, yüzlerce yurttaşımızı kaybettik. Yüzlerce ocağa ateş düştü. Sınırın öte tarafında, IŞİD ve PKK'ya karşı yürütülen operasyonlarda, yüzlerce şehit verdik.

Askerlerimizi Yakma Fetvası Veren Işid'li Türkiye'de Çıktı

Ama bu süreçte özellikle iki şehidimiz var ki, hatırladıkça yürekler dayanmıyor. Seftir Taş ve Fethi Şahin... Bu iki Mehmetçiğimiz de 2016'da, IŞİD mensubu teröristler tarafından, yakılarak şehit edildi. Bu caniler askerlerimizi yakma görüntülerini de, sosyal medyadan paylaştılar. Beceriksiz Erdoğan yönetimi o günlerde, bu eylemi gerçekleştirenlerden çok, eylemi yayımlayan sosyal medyayı hedef aldı. Dönemin Hükümet Sözcüsü Numan Kurtulmuş, "Ayaklarını denk alsınlar!" diyerek, sosyal medyayı tehdit etti. Erdoğan yönetimi beceriksizliğini gizlemek için, Mehmetçiklerimizin şهادetini bir yıl boyunca sakladı. Bir yıl sonra, o da gizli, saklı şehitlerin ailelerini bilgilendirdi. Bu korkunç olayın üstünü kapatmaya uğraştılar. Ama geçtiğimiz hafta bu ülkede artık çok az gördüğümüz, önemli bir tarafsız gazetecilik olayına şahit olduk. Askerlerimizin yakılması fetvasını veren Suriyeli IŞİD mensubunun, çoluğuyla, çocuğuyla Türkiye'de yaşadığı, bu kişinin, Gaziantep'te kuşçuluk yaptığı ortaya çıktı.

Kim Bu İŞİD Severler

Bu şahıs hakkında, açılmış bazı davalar var. Önce tutuklanmış, sonra serbest bırakılmış. Ben buradan soruyorum bu kişiyi hangi güç serbest bırakmış? Kim bu İŞİD-severler? "Sınırlarımızda kuş uça haberimiz olur" diyen, beceriksiz Erdoğan Şahsım Hükümeti, İŞİD'li kuşçuyu sadece seyretmekle kalmamış, ülkede yaşamasına da ses çıkartmamış. Bu nasıl bir başıbozukluk. Bu nasıl bir aymazlık. Oysa bu İŞİD, Ürdünlü bir pilotu yakınca, Ürdün Kralı Abdullah, kendisi de bir savaş pilotudur uçağına atladı, hava operasyonlarına bizzat katıldı. Bizim şehitlerimizin kanı bu kadar mı ucuz? İki askerimizin katledilme fetvasını verdiği iddia edilen, bu İŞİD mensubuna, Türkiye'de dükkân nasıl açtırıyorsunuz? Böyle bir şey nasıl olabilir? Bu ülkenin istihbaratı yok mu? Askeri yok mu? Polisi yok mu? İçişleri Bakanı yok mu? Erdoğan Şahsım Hükümeti bu İŞİD kadısını yıllarca nasıl oluyor da seyrediyor? Tekrar söylüyorum, vatan evlatlarının hiç mi değeri yok?

Erdoğan Şahsım Yönetimi Ne Yerlidir Ne Millidir

Konuyu Sayın Saymaz yazdı. Millet isyan etti. Nihayet Erdoğan Şahsım Hükümeti'nin aklına, bu teröristi yeniden tutuklamak geldi. Peki, bunca zaman aklınız neredeydi? Bu acı olay bir kez daha gösterdi ki, Erdoğan Şahsım Yönetimi ne yerlidir, ne de millidir. Beceriksiz ve kirlidir. Suriye'de ve Irak'ta işgal ettiği toprakları kaybeden İŞİD'cilerin, bugün ne yazık ki Gaziantep'te, Kilis'te, Şanlı Urfa'da, Konya'da, Ankara'da, Sakarya ve İstanbul'da yer altında, uykuya çekildiği herkesin bildiği bir sır. Bunun yarattığı korkunç güvenlik zafiyetinin sorumlusu da, "Her şeyin sorumlusu benim ben!" diyen, Büyük Ortadoğu Projesi'nin Eş Başkanı olduğunu ilan edip, Türkiye'yi, Ortadoğu bataklığına sürükleyen, beceriksiz Erdoğan Şahsım Hükümetidir.

Fiyat Etiketleri Kendi Kendine Şişmedi

Erdoğan'ın bu bozuk düzeninde, beceriksizlik, yetersizlik, kifayetsizlik ve onun yanı sıra arşa ulaşan kibir, milletimizin sadece canını yakmıyor, cüzdanını, mutfaktaki tenceresini de boşaltıyor. Suriyeliler için milletin en az 40 milyar dolarını harcadılar. Yetmedi, millete taahhüt ettikleri 2023 hedeflerini iskladılar. O da yetmedi, koltuklarında kalmak için, Merkez Bankası kasasındaki milletin 128 milyar dolarını, kime kaç sattıklarının hesabını vermeden, damat eliyle buhar ettiler. Türk Lirasını savunmasız bıraktılar. Pula çevirdiler. Pahalılık başını alıp gidince de, şimdi kalkıp, şaha kalkan fiyat etiketlerini suçluyorlar. Doğru son bir yılda, salatalık yüzde 128, kabak yüzde 87, şeftali yüzde 81, taze fasulye yüzde 68, tavuk eti yüzde 64, ayçiçek yağı yüzde 61 zam gördüyse, milletimiz sofrasına koyacak et, sebze, meyve, ekmek bulamıyorsa, bu durduğu yerde olmadı. Etiketler de kendi kendine şişmedi. Paramızın değerini pul eden, üretimi cezalandıran, çiftçiyi tarlasına küstüren, kurumlarımızı çökerten, 128 milyar doları buharlaştıran, liyakat yerine Saraya sadakati öne çıkararak, uyuşturucu baronlarının sırtını sivazlayıp hapislerden çıkararak, rüşvetçileri büyükelçi yapan, Erdoğan Şahsım Hükümetinin beceriksizliği, iş bilmezliği yüzünden, etiketler şaha kalktı. Tezgâhlar, raflar, Erdoğan'ın bozuk düzeni yüzünden, yangın yerine döndü. Yönetenler her şeyden kaçabilir, ama sorumluluktan kaçamaz. Yönetici yetkisini devredebilir. Ama sorumluluğunu devredemez. Bu, en temel hukuk kuralıdır.

Rabia'nın Serçe Parmağını Kırdı

Ama işler bizde böyle yürümüyor. Bu bozuk düzende, Erdoğan Şahsım Hükümetinin yetkisi çok, ama sorumluluğu hiç yok... Ülkede iyi ne varsa Erdoğan'dan, kötü ne varsa, ya dış güçlerden, ya üst akıldan, ya faiz lobisinden. Gerçi son zamanlarda, Mısır'la barışmak için Rabia'nın serçe parmağını kıran, para için Körfeze el açan Erdoğan Şahsım Hükümeti, artık ağzına dış güç, üst akıl laflarını pek almaz oldu. Anlaşılan bu sefer suçlu, doğrudan doğruya iç güçler olacak.

Kendi Beceriksizlikleri Yüzünden

Muhalefet derken, vatandaş derken, sıra şimdi esnafa geldi... Kendi çıkardığı pahalılık sorumluluğunu, esnafımıza yıkacak. "Fırsatçılara göz açtırmayacağız" derken, Erdoğan'ın tokadı, esnafın ensesinde patlayacak... Nitekim kalemini saraya kiralayan yandaşlar; "Gıda enflasyonunun tek amacı var: Erdoğan'ı ve Cumhuriyet'i devirmek" diye, zirvalamaya başladılar bile. Anlamakta zorluk çekiyorum. Beceriksiz makasçıları treni deviriyor, bunlar çıkıyor yine fiyat etiketlerini suçluyor. Bunu daha önce de denediler. Son yerel seçimlerden önce, yine kendi plansızlıkları, programsızlıkları, beceriksizlikleri yüzünden, patates, soğan fiyatları şaha kalkınca, depoları bastılar, soğan üreticilerini, hal esnafını terörist ilan ettiler. Bunları unutmadık. Milleti kış günü tanzim satış kuyruklarına sokup, bir de pişkince bu kuyruklara, "Varlık kuyruğu" dediklerini de hiç unutmadık. Peki şimdi ne oldu? Bu kadar fırtına kopardılar sonuç ne? Sonuç koskoca bir sıfır. Pahalılık hala mutfakları, aileleri yakıp kavurmaya devam ediyor. Kabahati esnafa arayacaklarına, kibri bırakasınlar kendi yaptıklarına bir baksınlar.

Yaklaşıyor Yaklaşmakta Olan

TÜİK'in takip ettiği 120 gıda kalemi var. Bunların 88'inin fiyat etiketinde ciddi artışlar var. Yani pahalılık öyle birkaç tane ürüne özel bir durum değil, genel. Malın halden, fabrikadan çıkış fiyatlarındaki artış, esnafın raflarındaki fiyat artışını katlamış. Üretici fiyatları son bir yılda yüzde 45,5 artarken, tüketici fiyatları yüzde 19,3 artmış. Aradaki fark 26 puandan fazla. Böyle bir tablo bundan önce bu ülkede hiç görülmedi. Merkez Bankası'na faiz indir baskısıyla, son zamanlarda döviz kurunu da yeniden şahlandırdı. Merkez Bankası'nın oyun içinde kural değiştirmesi, dolar kurunu 8 lira 35 kuruştan, 8 lira 70 kuruşa getirdi. Yine bu dönemde Merkez Bankasının karmakarışık sinyaller vermesi de bu gelişmelerin arkasındaki en önemli nedenlerden bir tanesi. Ne yaptıkları belli değil. Aslında yaklaşıyor, yaklaşmakta olan. Bunlar daha iyi günlerimiz. Önümüz kış. Ama söyleyeyim gerçekten kara kış... Enerji faturaları daha kış gelmeden, milletin belini büküyor. Son bir yılda akaryakıt 25 defa zam gördü. Depoyu doldurmak için 62 lira ilave yük çıktı. Akaryakıtta bu zamları kim yaptı? Beceriksiz Erdoğan Şahsım Hükümeti. Elektrik bir yılda 3 kez zamlandı. Aylık faturalar 52 lira şişti. Elektriğe zamları kim yaptı? Beceriksiz Erdoğan Şahsım hükümeti. Doğalgaz 7 kez zamlandı. 300 metreküplük tüketimde faturalar 102 lira arttı. Sanayi için yapılan son doğal gaz zamlarından bahsetmiyorum bile. Bunlarda fiyata yansıtacak. Bu doğalgaz zamlarını kim yaptı? Beceriksiz Erdoğan Şahsım hükümeti. Yine geçen yıl tonu bin 200 lira olan kömürün tonu şimdi 2 bin 400-2 bin 500 lira civarında. Kış gelip, sobalar yanmadan, kömür fiyatları cepleri yakmaya başladı bile. Bunun sorumlusu kim? Beceriksiz Erdoğan Şahsım Hükümeti.

Erdoğan Şahsım Hükümeti Sebep, Hayat Pahalılığı Sonuç

Buradan açık açık ifade edelim. Bu ülkede, beceriksiz Erdoğan Şahsım Yönetimi sebep, yüksek enflasyon ve hayat pahalılığı sonuçtur. Gözünü kapatmayan bunu görür. Kulaklarını kapatmayan bunu duyar. Kalbi mühürlenmeyen bunu anlar.

Hangisi Abartı, Hangisi Yalan

Kalp, göz, kulak demişken Erdoğan'ın kalbi de, gözü de, kulağı da, millete karşı mühürlü. Milletin sıkıntılarını görmüyor. Feryadını duymuyor. Acılarını hissetmiyor. Bunu en son Amerika Birleşik Devletlerine uçmadan hemen önce, yaptığı açıklamalarda gördük. Genel Başkanımız haftalardır kiralardaki fahiş artışlardan, çocuklarımızın yurt sorunlarından bahsediyor. Ama beyefendi çıkıyor; "Zaten öyle abartacak bir sorun yokmuş" deyiveriyor. Bir de üstüne, "Ne abartıyorsun?" diyerek Genel Başkanımıza atarlanmaya kalkıyor. Bir kendine gel! Son bir yılda kiraların, İstanbul'da yüzde 51, Adana ve Antalya'da yüzde 50, Mersin'de yüzde 64, Ankara'da yüzde 32, İzmir'de yüzde 31 artışı mı abartı? Avrupa İstatistik Ofisi'ne göre konut fiyatları artışında, Avrupa Şampiyonu olduğumuz mu abartı? Ya da öğrencilerimizin kalacak yurt bulamaması mı abartı? Bugün her 100 üniversite öğrencisinden ancak 20'sine yurt yatağı verebiliyorsun. Bize inanmıyorsanız. Birde kendi milletvekillerinize sorun bakalım. "Çocuğuma kalacak yurt bulun" diye, acaba kaç kişiden telefon alıyorlar. Bu kadar mı millettten ve milletin dertlerinden koptunuz abartılacak bir şey yok diyorsunuz.

Erdoğan'ı Çiftçiye Havale Ediyoruz

Yine beyefendi, "çiftçinin durumu kötü" dedik diye, yalan söylüyorsunuz diyor. Erdoğan'a göre, çiftçilerimizin durumu meğerse çok iyiymiş. Tarım Bakanlığının kendi rakamlarına göre son bir yılda; ÜRE gübresi yüzde 122, DAP gübresi yüzde 148 zam görmüş. Ama turpun büyüğü de heybede. Hem kurdaki artış, hem de maliyetlerdeki artış, gübre fiyatlarını daha da uçuracak. Son bir yılda; besi yemi yüzde 55, süt yemi yüzde 60, etlik piliç yemi yüzde 70 zam görmüş. Birçok üretici, "Kuş gribinde bile, bu kadar kötü bir dönem geçirmedik" diye feryat ediyor. Beyefendi çıkıyor, "Pancara yüzde 25 zam yaptık" diyerek böbürleniyor. Ama buğdayı çiftçiden kaç aldığından, elin çiftçisine kaç para ödeyerek, buğday ithal ettiğinden, hiç bahsetmiyor. Biz söyleyelim. TMO çiftçiden buğdayın tonunu 2bin 250 liradan alıyor. Dışarıdan aldığı buğdayın tonuna ise 332 dolar ödüyor. Bugünkü kurdan 2 bin 888 lira yapar. Yani yerliye 2 bin 250 lira, yabancıya 2 bin 888 lira. Diyoruz ya bu hükümet el iyisi. Aynı fiyatı yerli üreticiye versenize... Madem çiftçiye verdiğiniz fiyatlar gayet iyi. Çiftçi neden malını TMO'ya satmıyor? TMO neden stoklarını dolduramıyor? Stokları doldurmak için daha pahalıya neden ithal etmek zorunda kalıyorsunuz? Kuraklık çiftçilerimizin belini bükte. Ürün de bu sene düşük. Çiftçilerimizin keyfi yerindeymiş. Erdoğan herhalde, çiftçilerimizin acı çekmekten keyif aldığını zannediyor. Biz Erdoğan Şahsım Hükümetinin bu değerlendirmelerini doğrudan çiftçilerimize havale ediyoruz.

Millet Canıyla İhtarname Çekiyor

Bu hükümetin düşünce tarzı çok açık. Meseleleri mesele etmezseniz. Ortada bir mesele kalmaz. Ama biz kendisine şu kuralı da hatırlatalım; bugün sorumluluklarınızdan belki kaçabilirsiniz. Ama yarın sorumluluklarınızdan kaçmanın, sonuçlarından kaçamazsınız. Erdoğan'ın bugün kaçtığı tüm meseleler, yurttaşlarımızı ezip geçiyor. İşte geçtiğimiz hafta memleketim Tekirdağ'da, bir okulumuzda hademelik yapan bir kardeşimiz, borçlarının ağırlığına

dayanamayarak yaşamına son verdi. Bu hafta sonu da Samsun'da 31 yaşındaki bir genç kardeşimiz, işsizlik nedeniyle buhrana girip, yaşamına kıydı. Millet Erdoğan Şahsım Rejimine, canıyla ihtarname çekiyor.

Bir Sosyal Medya Kaldı

Ama bunlar Erdoğan'ın satılık medyasında, havuz kanallarının tozpembe ekranlarında elbette yer almıyor. Hitler'in propaganda Bakanı Göbels ne demiş? "Bana vicdansız bir medya verin, size bilinçsiz bir halk sunayım." Beceriksiz Erdoğan Şahsım Rejiminin de istediği bu. Sormayan, sorgulamayan bir toplum. Mürekkepli ve ekranlı medyayı büyük ölçüde ele geçirdiler. Hakikatleri karartamadıkları bir mecra var sosyal medya. Orayı kontrol edemiyorlar. Kontrol edemedikleri için de, sosyal medyadan hiç haz etmiyorlar. Tüm ekibiyle buraya saldırıyor. Memurlarıyla, siyasetçileriyle. Erdoğan'ın şu sözlerine bir bakın; "Benim bu sosyal medyayla hiç işim yok..." Sonra devam ediyor, "Sosyal medya inanın şu anda, toplumumuzun en önemli tahrik unsurudur." Erdoğan bu sözleri kime diyor? Gençlere diyor... Gençlerle düzenlenen bir programda, görüşlerini gençlere tebliğ edip, dikte etmeye kalkıyor. Gençler Erdoğan'ın sosyal medyayla işinin olup olmadığını, merak etmiyorlar ki. Gençlerin merak ettiği, onların internetine, sosyal medyalarına yasak getirip, getirmeyeceği. Çünkü sosyal medya, gençlerimizin hayatının bir parçası. Gençler orada görüşlerini rahatlıkla paylaşıyor. Dünyayla iletişim kurabiliyorlar. Bilgiye ulaşıyorlar, öğreniyorlar, eğleniyorlar. Ama Erdoğan'a bakarsanız bunların hepsi bir tahrik unsuru.

Dünyayı Okuyamıyorlar

Erdoğan bunla da yetinmiyor. Kendi döneminde, binlerce kişinin dolandırılmasının sorumluluğunu herhalde üzerinden atmak için, "Kripto paraya açılma diye bir derdimiz yok. Onlara karşı ayrı bir savaşımız, ayrı bir mücadelemiz var" diyor. Şimdi kripto paraya savaş açmak ayrı bir şey. Bunun işlem gördüğü piyasaları düzenlemeye çalışmak apayrı bir şey. Dünya çok büyük bir dijital dönüşümden geçiyor. Özellikle küresel salgın bu dönüşümü daha da hızlandırdı. Dijital paralara, kripto paralara ilgi arttı. Dünyanın önde gelen Merkez Bankaları, bu alana girmeye hazırlanıyor. Bizim Merkez Bankamız bile, dijital para için hazırlığa başladı. Böyle ucuz popülist söylemlerle dijital paraya savaş açtık diyerek teknolojiye savaş açmak ne oluyor? Kötü niyetli oyuncular varsa, bunları caydıracak düzenleyici denetleyici çerçeveyi getireceksin. Bugün dijital teknolojilere uyum sayesinde, Unicorn adı verilen değeri 1 milyar doların üzerinde, üç tane şirketimiz var. Artık küresel oyun ve yazılım pazarında Türkiye pay sahibi. Bunların hepsi de genç müteşebbislerimizin başarısı. Her gün biraz daha otoriterleşen, Erdoğan şahsım yönetimi, dijital devrime savaş açarak, bunu boğmaya çalışıyor. Ayak sesleri duyulan dijital devrimi kaçırma lüksümüz yok. Böyle bir seçeneğimizde yok. Biz boşuna "Bunlar ülkeyi yönetemiyorlar" demiyoruz. Bunların elinde her gün, ülkemiz çok daha yüksek maliyetlere katlanmak zorunda kalıyor. Dünyayı okuyamıyorlar. Erdoğan'ın lafları bunu açıkça ortaya koyuyor.

AK Parti Gidecek, Millet Rahat Nefes Alacak

Ama herkes müsterih olsun. Evet, ülkemizin Erdoğan hükümetleriyle birlikte çok büyük sorunları var. Ancak bu sorunlar çözümsüz değildir. Ama bu sorunları çoklu organ yetmezliğiyle malul, Erdoğan Şahsım Rejiminin çözme imkânı yoktur. Olsaydı 20 yılda çözerdi. Kaldı ki sorunun sebebi olanlar, sorunun çözümü olamaz. Kendileri de artık gidici olduklarının farkında. Bir AK Parti Genel Başkan Yardımcısı çıkıyor, "AK Parti gidince ne olacak?" diye soruyor. Ne olacak? Biz işbaşına geleceğiz. Millet rahat bir nefes alacak. Kimse bu milletin fertlerini bölüp, parçalamayacak. Büyük bir kucaklaşma olacak. Bu ülkenin kaynakları üç beş yandaş için değil, tüm millet için kullanılacak. Bağımsız yargı olacak. Özgür medya olacak. Birinci sınıf bir demokrasi olacak. Herkes canından, malından, geleceğinden emin olacak. Herkesi kucaklayan tarafsız bir Cumhurbaşkanı olacak, devlet yönetiminde liyakat olacak. İstişare olacak.

Borçla Değil Üreterek Büyüyeceğiz

Borçla değil, üreterek büyüyeceğiz. Dijital devrimin önü açılacak. Gençlerimizin karşısında değil, hemen yanında olacağız. Dünyayla yarışacak bir ekonomi için, üreticilerimizin rakibi değil, dostu olacağız. Tarımda yeniden kendi kendine yeten bir ülke olacağız. Yüzde 1 için değil, Yüzde 100 ile beraber büyüyeceğiz. Büyürken kimseyi geride bırakmayacağız. Aş olacak, iş olacak. Çokça kazanıp, hakça bölüşeceğimiz bir Türkiye olacak. Büyürken, enflasyonu da, borcu da büyütmeyeceğiz. Yeşil Mutabakata uyum sağlayacağız. Paris İklim Anlaşması'nı TBMM'den geçireceğiz. Büyümenin sürdürülebilirliğine dikkat edeceğiz.

İş Başına Geleceğiz Memlekette Bayram Olacak

Derelerimize, ormanlarımıza, dağımıza, taşımıza, kurdumuza, kuşumuza, gözümüz gibi bakacağız. Kısacası, biz işbaşına geldiğimizde, memlekette bayram olacak. Bunun için yeni kurallarımız hazır. Yeni kurumlarımız hazır. Yeni kadrolarımız hazır. Biz hazırız. Milletimiz hazır. Erdoğan Şahsım Hükümetinin notu belli. Tasdiknamesi hazır. Ellerine tutuşturmak için milletimiz sandığı sabırsızlıkla bekliyor.